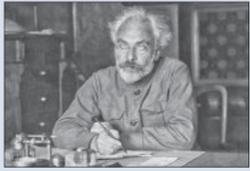

ПЕРШЫ СПІКЕР
КРАЇНЫ САВЕТАЎ
10–11

ЧЫМ АДМЕТНЫ
СЁЛЕТНІ «ЛІСТАПАД»
12–13

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

9 ЛІСТАПАДА 2024 г. СУБОТА № 219 (30353)

КОРАТКА

• З моманту адкрыцця прадстаўніцтва Беларускай універсальнай таварнай біржы ў Шанхаі колькасць кітайскіх кампаній, якія выкарыстоўваюць біржавую пляцоўку для гандлю з прадпрыемствамі Рэспублікі Беларусь, вырасла ў 1,6 раза — са 146 у кастрычніку 2023 года да 235 на канец кастрычніка 2024 года.

• Тульская вобласць плануе закупіць 17 грузавых аўтамабіляў МАЗ у 2025 годзе.

• Каля дзевяці тон рыбы выпушчана ў вадаёмы Беларусі па выніках восеньскага зарыблення БТПР.

• Агульныя продажы новых легкавых аўтамабіляў у кастрычніку 2024 года склалі амаль пяць тысяч адзінак, што стала рэкордным паказчыкам у гэтым годзе.

• На АЗС Беларусі пачало паступаць зімовае дызельнае паліва.

«РАБІЎ І БУДУ РАБІЦЬ УСЁ ДЛЯ ТАГО, КАБ БЕЛАРУСЬ БЫЛА СВАБОДНАЙ, НЕЗАЛЕЖНАЙ, А САМАЕ ГАЛОЎНАЕ — МІРНАЙ»

Прэзідэнт
прыняў удзел
ва ўрачыстай цырымоніі
ўшанавання аграрыяў
на фестывалі-кірмашы
«Дажынкi-2024»
у Полацку

Нягледзячы на свята, размова па прылёце на віцебскую зямлю атрымалася напачатку несвяточная. У службовых асоб, якія яго сустракалі, Аляксандр Лукашэнка пацікавіўся: «Што будзем рабіць з Віцебскай вобласцю?». «У сакавіку, калі гэты Прэзідэнт застанецца, вы мне да сантыметра даложыце (разам з памагатымі, адказнымі за вобласць, губернатарам), што мы будзем рабіць з Віцебскай вобласцю, — папярэдзіў ён. — Працуе Віцебская вобласць (не для свята сказана) дрэнна, або, як у вёсцы называецца, абы з рук».

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што людзі павінны ў гэтым рэгіёне жыць і працаваць. «Яны тут павінны знайсці сваё месца і сваю зароботную плату, — канкрэтызаваў ён. — Няма парадку, няма дысцыпліны, няма адказнасці. Жах! З усім трэба вызначацца: якое поле, якая кармавая база для фермы або комплексу, але ўмовы павінны быць для людзей на гэтым комплексе ці на ферме добрымі».

Фота БелТА

Прэзідэнт звярнуў увагу, што варта зыходзіць з травяных севазваротаў. «Узбіліся вы, як у народзе кажуць, на нейкія плошчы кукурузы, маеце 90 цэнтнераў, калі маеце (я ведаю, як лічыцца ўраджайнасць), прыбаўляць хочаце, не трэба ў два разы павялічваць кукурузу, бо вы можаце праваліцца і ўраджайнасці не будзе», — парэкамендаваў кіраўнік дзяржавы, заўважыўшы, што патрэбна інтэнсіўная сельская гаспадарка.

Указаў Аляксандр Лукашэнка і на астатнія праблемы: незааранае зялёнае, каласальныя страты збожжа, аб чым сведчаць зялёныя палосы на палетках. Пры гэтым Прэзідэнт

папярэдзіў чыноўнікаў, каб яны нават не спрабавалі нешта зашмальцаваць. «Пакуль бачная зямля, пакуль снегам не накрыла, аблятайце зверху, знізу, злева, справа, глядзіце і думайце, што будзем рабіць», — паставіў задачу кіраўнік дзяржавы і заўважыў, што за эксперымент, які праводзіцца ў Віцебскай вобласці з часоў губернатара Шарснёва, будзь адказваць.

«Вы не шукайце сабе апраўданняў, што на 30 % нарыхтавалі больш кармоў. Ну і што? Паглядзім, як вы вясной будзеце перавозіць, перакідаць гэтыя кармы», — сказаў ён.

СТАР. 2–3

ЦЫТАТА ДНЯ

Юрый ЧАБАТАР,
міністр эканомікі:

«Доля высокатэхналагічнай прадукцыі ў Беларусі за апошнія 5–7 гадоў павялічылася амаль у два разы: з 3,5 % да крыху больш за 6 %. У высокатэхналагічным сектары сапраўды зроблена шмат. Я вылучыў бы фармацэўтыку. Яна ў чыстым выглядзе з'яўляецца высокатэхналагічнай. Дзякуючы прынятым раішэнням літаральна за мінулыя пяцігодкі аб'ёмы вытворчасці ў галіне выраслі ў 1,8 раза, пры тым што прамысловасць расла больш павольна. Мы рэалізавалі праекты, знаходзілі нішы і стваралі новыя прадукты. Гэта адзін з прыкладаў. Такіх можна набраць сапраўды шмат. Той жа беспілотны транспарт і гэтак далей. Гэта ўсё — новыя высокатэхналагічныя галіны ў нашай краіне».

Дыялог пакаленняў

Пра што ўлада сённяшняя гаворыць з уладай будучай?

Кіраўнік сталіцы сустрэўся з таленавітай моладдзю

Днямі ў беларускай сталіцы падвялі вынікі ўнікальнага рэспубліканскага праекта «Кіраўнік будучыні». Удзельнікі праекта сустрэліся са старшынёй Мінскага гарвыканкама Уладзімірам КУХАРАВАМ, начальнікам галоўнага ўпраўлення па ідэалагічнай рабоце і справах моладзі Мінскага гарвыканкама Вольгай ЧАМАДАНВАЙ, галоўным спецыялістам аддзела грамадска-масавай работы і маладзёжнай палітыкі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы і па справах моладзі Мінскага гарвыканкама Ягорам ПАДАЛЯКАМ. Пытанні ад таленавітай і творчай моладзі было сапраўды шмат. Карэспандэнт «Звязды» даведаўся, што цікавіць будучыя кіраўнікоў.

Фота Дар'я ХМІЛЬНИЦКАГА

СТАР. 5

Інавацыі

ЭЛЕКТРАРУХАВІКІ СЯБРУЮЦЬ З ЧЫСТЫМ ПАВЕТРАМ

Дыхаць на поўныя грудзі ў гарадах дапаможа развіццё экалагічнага транспарту

У нашай краіне распрацавана і рэалізуецца Стратэгія інавацыйнага развіцця транспартнага комплексу да 2030 года, што прадуладжвае меры, з дапамогай якіх забяспечваецца ўдасканаленне работы транспарту і яго інфраструктуры. Разглядаюцца пытанні па павелічэнні экалагічных відаў транспарту ў краіне, удакладняецца, наколькі ў цяперашніх умовах транспартныя выкіды забруджваюць навакольнае асяроддзе і як гэта можна змяніць.

СТАР. 7

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

У НОВЫ ГОД – З ЛЮБІМАЙ ГАЗЕТАЙ
Ідзе падпіска на I квартал і I паўгоддзе 2025 года.

Усім, хто падпісаўся на I квартал або I паўгоддзе 2025 года,
у падарунак календары: насценны, рэлігійны, народны і месяцавы.

«РАБІЎ І БУДУ РАБІЦЬ УСЁ ДЛЯ ТАГО, НЕЗАЛЕЖНАЙ, А САМАЕ

«Наш суверэнiтэт не дае камусьці спакою»

Ужо са святочнай сцэны, звяртаючыся да аграрыяў, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што вялікае і шчодрае свята ўраджаю зноў прыйшло ў слаўны Полацк — суверэнную скарбніцу зямлі беларускай. «У нашым цудоўным горадзе-музеі, дзе кожны камень дышае гісторыяй, трэба пабываць хаця б раз у жыцці кожнаму беларусу, — лічыць ён. — Тут тысячу дзвесце гадоў таму пачынаўся найцяжэйшы шлях нашага народа да ўласнай дзяржаўнасці».

Прэзідэнт нагадаў, што ўжо ў XII стагоддзі Полацк быў развітым мегаполісам Усходняй Еўропы. Ён заўважыў, што сёння Захад паблажліва спрабуе вучыць нас народаўладдзю. Асабліва, па словах кіраўніка дзяржавы, амерыканцы, якім як краіне ўсяго каля 250 гадоў.

«За намі стаіць мудрасць стагоддзяў, глыбокія традыцыі дзяржаўнага кіравання, замацаваныя ў старажытных гістарычных крыніцах права, — канстатаваў беларускі лідар. — Там — вытокі нашай сённяшняй народнай дэмакратыі. Менавіта з досведу продкаў мы зыходзім, калі крок за крокам, эвалюцыйна развіваем, удасканальваем і ўмацоўваем беларускую дзяржаву».

Нас, як падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка, шмат разоў выпрабавалі на трываласць, спрабуючы адабраць свабоду. Напал страсцей вакол Беларусі не сціхае і дагэтуль. «Наш суверэнiтэт не дае камусьці спакою, — адзначыў ён. — Супраць нас выкарыстоўваюць самыя ўдасканаленыя метады, каб проста абнуліць, выкрасліць з гісторыі. Вы бачыце гэта самі, як нагнаеца сітуацыя вакол нас. Як Прэзідэнт рабіў і будзе рабіць усё для таго, каб Беларусь была свабоднай, незалежнай, а самае галоўнае — мірнай».

«Віцябчане могуць усё!»

Беларускі адказ на ўсе інтрыгі, як звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы, — стваральная праца. «Наш фронт — гэта эканоміка, а для вясцоўцаў — перш за ўсё хлебная ніва, — канкрэтызаваў ён. — Хлеб ва ўсе часы быў самай цвёрдай валютай. Менавіта таму вашы вынікі ў земляробстве — найваж-

нейшы ўклад у забеспячэнне харчовай і ў цэлым нацыянальнай бяспекі».

Сёлета Віцебшчына намалаціла каля 900 тысяч тон збожжа. Але да сваёй базавай задачы — мінімум мільён тон, як акцэнтаваў увагу Прэзідэнт, не дацягнулі. Нядрэнна спрацавалі па кукурузе: плюс 100 тысяч тон да мінулага года. Па ўраджайнасці гэтай культуры, заўважыў Аляксандр Лукашэнка, віцебскія аграрыі ледзь не абышлі гродзенцаў: выйшлі на другое месца па краіне — 90 цэнтнераў з гектара. «А па збожжавых у вас дзесьці каля 20, вось і параўноўвайце: 20 і 90, — паставіў задачу беларускі лідар, заўважыўшы, што гэта вышэй, чым у сярэднім па краіне. — Аб чым гэта сведчыць? Гэта сведчыць аб тым, што вы можаце».

Кіраўнік дзяржавы праінфармаваў аграрыяў аб дэталіх несвяточнай размовы з губернатарам Віцебскай вобласці, якая ў яго адбылася па прыездзе. «Я яму прама сказаў: віцябчане могуць усё! — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Нават калі вы дрэнна будзеце комплексны, не можаце на простае будоўлі разгарнуцца, гэта не таму, што вы не ўмеце рабіць, — патлумачыў кіраўнік дзяржавы. — Гэта таму, што нехта не хоча або па-наплявацельску адносіцца да вырашэння тых пытанняў, якія сёння патрэбна вырашаць. А рабіць у Віцебску, Полацку, іншых гарадах і сёлах Віцебшчыны ўмеюць абсалютна ўсё».

Датычна вырашчвання і апрацоўкі кукурузы Прэзідэнт нагадаў, што папярэджаў віцебскіх спецыялістаў дадаваць пакрыху, а не крочыць вялізнымі крокамі. «Віцебшчына — не тая тэрыторыя, дзе можна ў два разы бабахнуць пасевы, а потым усё не сабраць: надвор'е не дазволіць або яшчэ нешта, — канкрэтызаваў свае ранейшыя рэкамендацыі і даручэнні кіраўнік дзяржавы. — Таму маеце 9 тон з гектара кукурузы — добра, дабаўляйце пакрыху і там, дзе вы зможаце апрацаваць».

«Мы павінны ў наступнай пяцігодцы канчаткова вырашыць пытанне па Віцебскай вобласці»

Аляксандр Лукашэнка праінфармаваў, што вясной, як звычайна, усё зацікаўленыя збяруцца і абмяркуюць, што зроблена, што — не, і канчаткова вызначыцца, што

рабіць з Віцебскай вобласцю. «У нас на Віцебшчыне ёсць куды рухацца, — перакананы ён. — Думаю, што гэта будзе ўсё-такі травяны севазварот і малако. Атрымліваць збожжа на поўначы, паўночнай Полацка, Віцебска, напэўна, — гэта авантура, у нас не атрымаецца. Таму мы павінны зыходзіць з рэальнай сітуацыі і рабіць тое, што трэба».

У прыватнасці, гэта датычыцца будаўніцтва малочна-таварных комплексаў. «Калі ёсць карова — значыць, ёсць і ялавічына, — канкрэтызаваў сваё даручэнне беларускі лідар. — Бычкоў — на адкорм, цялушак — на ўзнаўленне і гэтак далей, каровы — доім малако. І пад гэта павінна быць кармавая база, комплекс і пэўная колькасць гектараў, зыходзячы з вашай урадлівасці, вакол комплексу. Зразумейце, справа не ў комплексе, не ў малаку, не ва ўзроўні мясной вытворчасці — у краіне гэтага хапае. Справа ў вас, у людзях. Я не магу ўявіць, што Віцебшчына будзе нейкім голым, маркотным краем. Дзе не будзе людзей, дзе будзе пустата. Гэтага не будзе ніколі».

Хаця б таму, як звярнуў увагу Прэзідэнт, што, у параўнанні з іншымі рэгіёнамі, Віцебская вобласць мае свае кліматычныя асаблівасці, у тым ліку негатывныя. Але не так усё дрэнна, калі параўнаць з іншымі краінамі: Нарвегіяй, Фінляндыяй, поўначчу Расіі, дзе даводзіцца працаваць яшчэ ў больш складаных умовах у плане земляробства.

«Але жывуць і працуюць, і будуць жыць, бо віцебскія людзі там дзесьці нікому не патрэбны, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Мы будзем з вамі жыць на гэтай зямлі, але трэба дакладна вызначыцца: чым будзем тут займацца. Калі людзі засталіся, дзе будуць працаваць, які заробак, які ўмовы працы. Страшна падумаць нават аб тых аб'ёмах работ, якія вы павінны прывесці ў Віцебскай вобласці. Але вочы баяцца, а рукі робяць. Хочам мы гэтага або не, але мы зыходзім з нашага вопыту, мы павінны ў наступнай пяцігодцы канчаткова вырашыць пытанне па Віцебскай вобласці. Вырасшыць у станочым ключы. І вызначыцца, што мы тут яшчэ будзем рабіць».

Пры гэтым Прэзідэнт заўважыў, што палова гаспадарак паказваюць нядрэнныя вынікі. А палова, па яго словах, мае патрэбу ў падтрымцы і адпаведнай арганізацыі. «Вось вясной, перад пасяўной кампаніяй, дзесьці ў сакавіку, мы аб гэтым і пагаворым, — праінфармаваў кіраўнік дзяржавы. — Начальнікі вашы і ўпаўнаважаны ў цэнтры аб гэтым папярэджаны. Як бы гэта непапулярна ні гучала перад выбарамі, я аб гэтым павінен вам сказаць, каб вы разумелі, што нас чакае

найцяжэйшая работа. Дапамога будзем тым, хто дасць аддачу. Зразумейце, мы не можам закопчаць чужыя грошы ў зямлю. Не можам. Дапамога — гэта ў кагосьці возьмем, вам дадзім. Але даваць трэба тым, хто заўтра ў два разы аддасць больш, каб мы маглі вярнуць ім гэтыя грашовыя сродкі. Простая формула. Іншая жыццё не прыдумала і не прыдумае: узяў — аддаў».

Кіраўнік дзяржавы расказаў, што на яго заўвагі начальнікі адказалі тым, што яны ў тры разы павялічылі кармавую базу. «Можа быць, павялічылі на трэць, як у нас кажуць, па кармавых адзінках, ну, я ж зямны чалавек, я ж ведаю, як кармавы адзінкі лічаць, — заўважыў ён. — Вы не кажаце аб якасці. А ў гэтай траншэі якая якасць гэтых кармоў? Або там замест сенажу гнілаж, і ў нас падзеж скаціны будзе страшны?»

За гэта, як папярэдзіў Прэзідэнт, спытаюць, і падкрэсліў, што прыйшоў час Віцебскай вобласці падцягнуцца. «Думацьце — як, — паставіў задачу ён. — Потым даложаць, разам вызначымся канчаткова».

«Ніякіх «электаральных» зніжкаў не будзе, калі праваліце справу»

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на асобныя дасягненні рэгіёна ў жытэлагадоўлі: перш за ўсё ў птушкагадоўлі і вытворчасці малака. Прэзідэнт нагадаў, што віцябчане нават змаглі арганізаваць дадатковыя пастаўкі яек, працягнулі руку дапамогі, калі браты-расіяне нас аб гэтым папрасілі. «Дарэчы, у Расіі сёння вялізны попыт на нашу прадукцыю, — заўважыў ён. — Прадавайце. Прадавайце, калі ласка».

Па словах беларускага лідара, удалым аказаўся эксперымент з сояй, які праводзілі на Віцебшчыне. «Вынікі абнадзейваюць: на першых 100 гектарах атрымана ўраджайнасць тры тоны (30 цэнтнераў з гектара), — канкрэтызаваў ён. — Для соі нядрэнна. Гэта сведчыць аб тым, што ў Беларусі мы павінны займацца гэтай культурай. Мы сотні мільёнаў долараў трацім на закупкі такіх кармоў. Мы купляем вялізную колькасць соі з-за мяжы. Чаму не апрацоўваем тут?» У гэтым плане досвед Віцебшчыны ўнікальны. Міністру сельскай гаспадаркі і харчавання даручана распаўсюдзіць яго па ўсёй краіне.

У цэлым, як звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы, паказчыкі гэтага года на Віцебшчыне, мякка кажучы, даволі кантрасныя. Ён заўважыў, што асобныя раёны і прадпрыемствы дастойна выглядаюць на ўзроўні лідараў краіны. «Пытанне толькі, як гэтыя

поспехі зрабіць для Віцебшчыны нормай», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт нагадаў, як восем гадоў таму на Віцебшчыне ўгаворвалі яго пачаць эксперымент па стварэнні аграпрамысловых аб'яднанняў як асновы будучага АПК Віцебшчыны. «Гэта правільна, я не бачу тут абсалютна ніякіх праблем, — удакладніў Аляксандр Лукашэнка. — Калі яны ёсць, то ў рамках гэтых аграаб'яднанняў можна дашліфоўваць варыянты. Калі мы ўбачым, што гэта ўвогуле нікуды не варты, мы распусцім іх і гаспадаркі будуць працаваць самі па сабе, як у былыя часы. Але аб'яднаўшыся, дакладна выпрацаваўшы сістэму, заўсёды лягчэй. Паглядзім вясной, што спецыялісты скажуць з нагоды гэтых пытанняў».

Кіраўнік дзяржавы праінфармаваў, што сёння ў шэсць такіх структур уваходзіць каля 130 сельгаспрадпрыемстваў рэгіёна. «Гэта значыць, той, хто можа сам працаваць, працуе добра, было мае распараджэнне — не чапайце іх, няхай працуюць, — нагадаў Аляксандр Лукашэнка. — Тыя, хто не хоча працаваць або ёсць праблемы аб'ектыўныя, давайце будзем аб'ядноўвацца. Давайце будзем думаць, як ветэрынарныя службы будуць працаваць, і іншае. Паглядзім, ці зроблена гэта, варыянты былі».

Для таго, каб ад работы быў эфект, у маштабах краіны было закладзена шмат навацый і прэферэнцый: ад сыравінных зон і эканамічных стымуляў перапрацоўкі да асаблівасцяў кадровай палітыкі. Прэзідэнт не забыўся пра дадзеныя яму абяцанні. Да 1 сакавіка будуць падведзены вынікі работ указаных структур. «І я хачу, каб вы разумелі: ніякіх «электаральных» зніжкаў (выбары, маўляў) не будзе, калі праваліце справу, — акцэнтаваў увагу беларускі лідар. — Я хачу, каб вы гэта разумелі. Не да папулізму!»

«Дрэнна там, дзе дрэнна працуем»

Беларускі лідар шмат разоў казаў аб тым, што прарыў немагчымы без новай навукова-тэхналагічнай асновы — за кошт селекцыі, павышэння прадукцыйнасці і захавання тэхналогій як у раслінаводстве, так і ў жытэлагадоўлі. «Пэўная база ёсць, але сёння патрэбны вынікі, — канстатаваў Прэзідэнт. — Вынік больш важкі для таго, каб вы хаця б нармальна маглі жыць».

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на вынікі, якіх удалося дасягнуць па лёне — нашым паўночным шоўку. Вынікі, па яго словах, нядрэнныя, але, калі глядзець у цэлым, і праблемы, прычым немалыя.

«Задачы па льнаводстве пастаўлены, вызначаны адказныя кадры, — нагадаў

Аляксандр Лукашэнка. — Як бы складана ні было, лён усё-такі — наш нацыянальны сімвал, на дзяржаўным гербе выяўлены. Але зноў жа справа ж нават не ў гэтым. Беларусь заўсёды была сярэд сусветных лідараў па вырашчванні лёну, вытворчасці прадукцыі з яго, а Віцебшчына была флагманам гэтай галіны».

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што лён — няпростая культура, якой ва ўсім свеце не вельмі хочучь займацца. Асабліва гэта датычыцца фермерскіх гаспадарак. «Як нас усіх у акадэміі вучылі, лён вярнуцца можа на сваё поле прыкладна праз шэсць сем гадоў, і ў гэтым вялікая праблема, — растлумачыў кіраўнік дзяржавы. — Але ў нашых калгасах і саўгасах, дзе тысячы гектараў, мы гэта можа рабіць. І тое, што я 20 гадоў таму прапрацаваў, адбылося — свет перастаў апрацоўваць у тых аб'ёмах, якія сёння патрэбны, гэту культуру. А мы яе захавалі. Учапіўшыся зубамі, мы змагаліся за апрацоўку лёну, продаж трасты, мы мадэрнізавалі льназаводы і двойчы мадэрнізавалі Аршанскі льнокамбінат».

Нагадаў беларускі лідар і аб тым, як у 1990-я гады ў нас ледзь не загубілі гэту культуру, рэнтабельнасць якой даходзіла да 70%. Сітуацыя змянілася ў корані. Значныя ўкладзеныя сродкі дазволілі стварыць новыя сарты лёну, новую тэхніку, мадэрнізаваць вытворчасці. Беларускі Аршанскі льнокамбінат з'яўляецца самым буйным у Еўропе і СНД, у краіне працуюць кампетэнтныя спецыялісты. У прыклад Аляксандр Лукашэнка прывеў цэнтр па льнаводстве ў аграгарадку Вусце Аршанскага раёна, дзе ён бывае кожны год. «Там ніколі не было такога года, каб быў дрэнны лён, — удакладніў ён. — Значыць, умеем гэта рабіць. Дрэнна там, дзе дрэнна працуем».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што беларускія спецыялісты навучыліся рабіць добрыя, тонкія тканіны і іншую запатрабаваную на сусветных рынках прадукцыю. «Фактычна мы выйшлі на безадходны вытворчы цыкл, — канстатаваў ён. — Аднак рэзерваў яшчэ шмат. Зразумела, што лянныя тканіны будуць карыстацца попытам. У нас ёсць добрыя задзел, каб пашыраць гэтыя пасевы, павялічыць ураджайнасць культуры і перапрацоўваць. І ў цэнтры будзеце вы, Віцебская вобласць. Трэба, як мінімум, наблізіцца да ранейшых, савецкіх аб'ёмаў і за пяцігодку падвоіць экспарт, продаж, тым больш цэны пайшлі».

Гэтае даручэнне, як акцэнтаваў увагу беларускі лідар, у поўнай меры датычыцца і іншых рэгіёнаў, якія займаюцца вырашчываннем лёну. «Паўтаруся, патрэбны

КАБ БЕЛАРУСЬ БЫЛА СВАБОДНАЙ, ГАЛОЎНАЕ — МІРНАЙ»

прарыў, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Ад аграрыяў, вучоных, інжынераў. Трэба навучыцца вырошчваць якасны доўгавалакністы лён, пастаянна павялічваць аб'ёмы сыравіны і прадукцыі».

Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу вырабляць і кароткае валакно. «Кітай вырабляе ўсё, — патлумачыў ён. — Яны нас просяць: «Дайце нам кароткае валакно, мы вырабім патрэбную прадукцыю». А чаму мы не можам вырабіць і не прадаць у Кітай тканіны, а не сыравіну? Трэба смялей пашыраць сферы яго прымянення, шукаць спосабы стварэння новых нетрадыцыйных матэрыялаў, напрыклад кампазітных».

«Сяло павінна ісці ў нагу з часам»

Прарыў у будучыню, па меркаванні Аляксандра Лукашэнкі, патрэбны не толькі ў ільнаводстве, але і ў іншых галінах сельскай гаспадаркі. Ён звярнуў увагу, што адсутнасць прыродных пераваг і абумоўленыя гэтым цяжкасці (халодны клімат, складаныя глебы, недахоп выкапняў-вуглевадародаў) мы павінны кампенсаваць тым, у чым асабліва моцныя, — інтэлектам. І гэта, як удакладніў беларускі лідар, датычыцца не толькі Віцебшчыны.

«Інтэлектуальны патэнцыял Беларусі каласальны, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Наша краіна адносіцца да катэгорыі дзяржаў з вельмі высокім узроўнем чалавечага развіцця. У нас няма дурных людзей. Менавіта інтэлектуальныя тэхналогіі павінны стаць ланкамі тэарэтычнага прагрэсу. Высокатэхналагічныя праекты з

найвышэйшай ступенню аўтаматызацыі, рабатызацыі і іншымі сучаснымі формамі працы і ёсць твар АПК сённяшняга дня».

Такі ўзровень арганізацыі вытворчасці, як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, будзе прывабным і для маладых кадраў. «Сяло павінна ісці ў нагу з часам, — перакананы Прэзідэнт. — Нам трэба вярнуць у вёску моладзь і далучыць яе да вырашэння інавацыйных задач, ствараць умовы для гэтага і даваць магчымасць праявіць сябе. Значыць, трэба ствараць сучасныя аграгарадкі, пасёлкі, будаваць добрае жыллё».

Акрамя таго, беларускі лідар патрабуе, каб людзі працавалі на добрай тэхніцы (а значыць, мелі добрыя ўмовы працы) і атрымлівалі нармальныя заробкі. Без гэтага, па яго словах, ніякая моладзь у сельскую мясцовасць працаваць не пойдзе. «Цяжка, складана, — пагаджаецца кіраўнік дзяржавы. — Глядзіце на мяне, думаю: з космасу зваліўся. Не з космасу. Я сам разумею, як гэта цяжка, але без гэтага нельга».

Аляксандр Лукашэнка заклікаў давяраць моладзі і адзначыў, што ў краіне ёсць нягледзячы на маладых фермераў, якія і фундамент займаюцца, і яблыкамі з кавунамі, і іншымі культурамі.

Кажучы пра ўмовы працы на сяле, па словах кіраўніка дзяржавы, нельга ігнараваць і матэрыяльныя стымулы. Ён даручыў распрацаваць стандартны сацыяльны пакет для маладых спецыялістаў, якія едуць працаваць у вёску. У гэтым сацыяльным пакеці, па яго словах, павінны быць улічаны арэнднае жыллё, фінансавае, транспартнае забеспячэнне і іншае.

«Я прыняў вашы прапановы па мэтавым накіраванні да атрымання вышэйшай адукацыі, — нагадаў Прэзідэнт. — Перад вамі стаіць чалавек, які скончыў гуманітарную ВНУ і, маючы добрыя перспектывы, пайшоў у сяло. Паступіў у сельгасакадэмію і скончыў яе. І адукацыю нармальную там даюць».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што, калі чалавек заключыў дагавор аб мэтавым накіраванні, пасля заканчэння навучальнай установы ён павінен вярнуцца і адпрацаваць на гэтай зямлі. «Іншых варыянтаў быць не павінна, — акцэнтаваў увагу кіраўнік дзяржавы. — Вышэйшая адукацыя вельмі дорага каштуе. Вельмі дорага. І за гэта трэба плаціць».

«Мір і спакой на нашай зямлі трэба ўсімі сіламі адстойваць і абараняць»

Неабходнасць шырокага ўкаранення ў гаспадарчую дзейнасць высокіх тэхналогій, як павадаў Прэзідэнт, прадвызначаецца яшчэ адным аб'ектыўным фактарам. «Крызіс пачатку 1990-х, абвал эканомікі і разруха ў нашай краіне працягваюцца сёння дэмаграфічным дысбалансам, — канкрэтызаваў ён. — Недахоп працоўных рэсурсаў трэба кампенсваць больш эфектыўным тэхналагічным укладам і жалезнай дысцыплінай. У нас яшчэ ў сельскай гаспадарцы ў параўнанні з найлепшымі сусветнымі гаспадаркамі людзей больш, чым гэта трэба, — на 30%. Давайце будзем гэтымі людзьмі рабіць тое, што неабходна рабіць. І не трэба думаць, што хтосьці да нас прыедзе і за нас будзе працаваць. Ніхто

не прыедзе, працаваць не будзе. А калі і прыедуць, будуць працаваць так, як мы».

У пагоні за прагрэсам, па меркаванні Прэзідэнта, нельга забываць і аб экалогіі. Асабліва на Віцебшчыне, якая славіцца як край запаведных лясоў, найчысцейшых блакітных азёр і першародных балот — крыніц кіслароду.

Беларускі лідар падкрэсліў: мы не павінны адыходзіць ад таго, што стала нацыянальным брэндам, — беражлівага стаўлення да прыроды. «У той час як іншыя прымаюць дэкларацыі і праводзяць канферэнцыі (праз тры дні такая адбудзецца, і я на ёй буду прысутнічаць), мы вырошчваем лес, аднаўляем пагалоўе рэдкіх жывёл, падтрымліваем біразнастайнасць і вырабляем чыстыя прадукты, — прывёў прыклад Аляксандр Лукашэнка. — Гэта трэба працягваць рабіць тут, на Віцебшчыне. І калі ў нас з зямелькай не вельмі, а лясны растуць, ну дык трэба пераносіць цэнтр цяжару на Віцебшчыну. Значыць, трэба пілаваць, трэба апрацоўваць, трэба будаваць з дрэва дамы і прадаваць».

Ён канстатаваў, што па ўсім свеце, у тым ліку на поўдзень ад Украіны, лесу няма, а ўсе хочуць жыць у камфартабельным жыллі, і на поўдзень ад Кіева, па ўсёй планеце, ёсць нармальную прадукцыю. «Мы можам гэта даць», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Гэты брэнд, па яго словах, трэба ўсяляк прасоўваць, умела выкарыстоўваць.

Магутным фактарам росту, па меркаванні кіраўніка дзяржавы, для Віцебшчыны з'яўляецца турызм, асабліва сельскі. І пакуль, як удакладніў беларускі лідар, яго

патэнцыял не раскрыты. «Мала мець прыродныя багаці — неабходна сучасная інфраструктура, якая прываблівае гасцей, — удакладніў ён. — Трэба адкрыць свету, па-сапраўднаму адкрыць Браслаўскія азёры, верхавыя балоты Ельні, лячэбныя гразі і мінеральныя воды, роўна як і Сафійскі сабор, Спаса-Ефрасіннеўскую абіцель і іншыя ўнікальныя помнікі. Вопыт ёсць: грандыёзны фестываль «Славянскі базар у Віцебску» даўно стаў сусветна вядомым».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Віцебшчына знакамітая сваёй старажытнай гісторыяй, прыроднай прыгажосцю і традыцыямі, якія тут шануюць і памнажаюць. А яшчэ, як звярнуў увагу беларускі лідар, Віцебшчына — гэта легендарны партызанскі край, дзе беражліва захоўваецца памяць пра герояў, якія абаранілі свабоду і незалежнасць нашай Радзімы. «Сёння гэта як ніколі важна, — падкрэсліў ён. — Таксама, як мір і спакой на нашай зямлі, цану якім мы вельмі добра ведаем і якія трэба ўсімі сіламі адстойваць і абараняць».

Рэзюмуючы, Прэзідэнт акцэнтаваў увагу, што зроблена нягледзячы на тое, што часам, па яго словах, здавалася немагчымым. Звяртаючыся да аграрыяў, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: яны — лідары, майстравітыя людзі, адданыя сваёй справе, тыя, хто паспяхова канкуруе з калегамі з іншых рэгіёнаў.

«Несумненна, за кожным індывідуальным поспехам стаіць штодзённая вялікая праца ўсяго калектыву: кіраўнікоў, спецыялістаў сярэдняга звяна, механізатараў, камбайнераў,

вадзіцеляў і іншых работнікаў, — перакананы кіраўнік дзяржавы. — Дарагія сябры, нізкі паклон усім тым, хто працаваў гэтыя гады і сёлета на хлебнай ніве».

Выказаць удзячнасць хлеббаром — мэта візіту Прэзідэнта на абласныя «Дажынкi». «Я палічыў неабходным прыехаць сюды, каб пакланіцца вам нізка ў пояс за вашу працу, за вашу дабрыву, за вашу спагядлівасць, а роўна — за ваш патрыятызм, — удакладніў беларускі лідар. — Гэта вы — аснова нашага жыцця і асновы нашай бяспекі. Гэта дзякуючы толькі вам мы сёння не ўцягнуліся ў нейкія войны, супрацьстаянні і канфлікты. Жывём быццам не багата, але мірна. Гэта галоўнае. Усё астатняе — у нашых руках. Вы сапраўдныя патрыёты сваёй зямлі, якія прывяцілі жыццё найвышэйшай шчырыні і традыцыямі працы. Вялікі вам дзякуй за працавітасць, прафесіяналізм, упартасць, што немагчыма для Віцебшчыны».

Асаблівыя словы падзякі прагучалі ў адрас сем'яў і блізкіх аграрыяў, якія дапамагаюць і падтрымліваюць іх. «Вашым жонкам, вашым дзецям, якія на ўборачную кампанію разам з вамі ідуць, садзяцца на камбайн і забяспечваюць уборку нашага золата — хлеба, — канкрэтызаваў беларускі лідар. — Жадаю ўсім моцнага здароўя, міру, добра, сямейнага дабрабыту і новых вялікіх поспехаў. І самае галоўнае — дай бог, каб вашы дзеці ніколі не засмучалі вас, каб яны былі здаровымі і заўсёды вас радалі. Шчасця вам і поспехаў, жывіце добра».

Вераніка КАНЮТА.
Фота БелТА.

г. Полацк.

За значны ўклад у развіццё аграпрамысловага комплексу і дасягненне высокіх вытворчых паказчыкаў Аляксандр Лукашэнка ўручыў работнікам сельскагаспадарчай галіны дзяржаўныя ўзнагароды і падзякі.

Ордэна Працоўнай Славы ўдастоены дырэктар ААТ «Агракамбінат «Юбілейны» Аршанскага раёна Аляксандр Фірсін, ордэна Пашаны — трактарыст-машыніст сельскагаспадарчай вытворчасці ААТ «Таргуны» Докшыцкага раёна Вячаслаў Аніковіч.

Медаль «За працоўныя заслугі» з рук кіраўніка дзяржавы атрымалі аператар свінагадоўчага комплексу СВК «Маяк Браслаўскі» Браслаўскага раёна Марына Адамчык, кіроўца ААТ «Якубава-агра» Дубровенскага раёна Аляксандр Бацян, галоўны аграном ААТ «Навасёлкі-Лучай» Пастаўскага раёна Алена Касцюк, аператар машыннага даення ААТ «Маяк Высокае» Аршанскага раёна Таццяна Сакалоўская і заатэхнік-селекцыянер філіяла «Сельскагаспадарчая вытворчасць «Мазалавагаз» ПРУП «Віцебск-аблгас» Таццяна Саўген.

«МАЯКІ, НА ЯКІЯ ТРЭБА РАЎНЯЦА»

Падзякай Прэзідэнта ўганараваны ветэрынарны ўрач упраўлення па сельскай гаспадарцы ААТ «Пастаўскі малочны завод» Аляксей Дзіковіч, трактарыст-машыніст філіяла «Зара» ЗАТ «Віцебскаграпрадукт» Аляксандр Зябко, трактарыст-машыніст сельскагаспадарчай вытворчасці ААТ «Ільшынскі» Ушацкага раёна Аляксандр Майсеенка, начальнік лячэбна-прафілактычнай установы «Лепельская раённая ветэрынарная станцыя», галоўны ветэрынарны ўрач Лепельскага раёна Святлана Знорук, аграном ААТ «Кушлікі» Полацкага раёна Аляксей Пласканос, вадзіцель аўтамабіля ўчастка «Машынна-трактарны парк» ААТ «Віцебскі аблаграсэрвіс» Юрый Язеў, трактарыст-машыніст сельскагаспадарчай вытворчасці сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «Канстанцінаў Двор» Глыбоцкага раёна Рыгор Янцэвіч, агароднік агранамічнай службы абароненага глебы філіяла «Вясна-энерга» РУП «Віцебск-энерга» Юлія Ярмілава.

Таксама Падзяка Прэзідэнта аб'яўлена працоўнаму калектыву ААТ «Віцебская бройлерная птушкафабрыка» і калектыву ААТ «Шайцерава» Верхнядзвінскага раёна. Апошняму ўручаны сертыфікат на трактар «Беларус».

У сваю чаргу старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр Субоцін уручыў кіраўніку дзяржавы каравай ад хлеббаробаў Віцебскай вобласці, а таксама рэпліку баявога мяча часоў Полацкага князя Усяслава Чарадзея на шкуры ваўка, які сімвалізуе ўладу і мужнасць.

У адказ на падарункі Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што падумае, чым дапамагчы Віцебскай вобласці. Ён звярнуў увагу на тое, што дзяржаўныя ўзнагароды з яго рук атрымалі прадстаўнікі практычна ўсіх раёнаў Віцебшчыны. «Гэта людзі з найлепшых гаспадарак, — заўважыў ён. — Значыць, у кожным раёне, самым паўночным, паўднёвым і гэтак далей, у мяне там на радзіме, дзе я нарадзіўся, ёсць узоры добрых

гаспадарак — маякі, на якія трэба раўняцца. Значыць, можна працаваць. Трэба проста паўтарыць іх вопыт».

У гэтай сувязі Прэзідэнт прывёў у прыклад гаспадарку «Парахонскае» ў Пінскім раёне, вопыт якой прынята рашэнне распаўсюдзіць па ўсім Палессі. «І, як мне далажыў Міхаіл Іванавіч Русы, які кантралюе цяпер гэтыя даручэнні, яны пачалі ўжо працаваць, яны пачалі перадаваць вопыт «Парахонскага» суседнім і іншым гаспадаркам, — расказаў кіраўнік дзяржавы. — А чаму ў нас, у гэтых раёнах, адкуль гэтыя свята людзі, не пачаць распаўсюджваць такі вопыт? Калі Верхнядзвінскі раён, чаму на ўвесь раён вопыт не распаўсюдзіць? Ісці заўсёды трэба, паважаныя сябры, ад зямлі. Тое, што практыка пацвярджае, гэтым шляхам трэба ісці. Не трэба ніякіх касмічных мэт і думак. Гэта вельмі цяжка. Гэта пад сілу толькі тым, у каго ёсць шалёныя грошы, і то не заўсёды ўдаецца».

Таму, ідучы ад зямлі, бачачы тое, што дорыць нам прырода, і тое, што тут можна апрацоўваць, па словах беларускага лідара, можна вяршыць вялікія справы. Ён падкрэсліў, што вельмі хоча, каб наша Віцебшчына квітнела, каб тут жылі людзі, якія ўсімхаюцца, а ў душы была радасць.

На развітанне Прэзідэнт яшчэ раз падкрэсліў, што беларускія аграрыі — самыя сапраўдныя патрыёты, якія, нягледзячы на тое, што адбываецца ў краіне, заўсёды працуюць і робяць усё магчымае для радзімы. Тое, што не зроблена, Прэзідэнт паабяцаў зрабіць у найбліжэйшыя два-тры гады. Гэта датычыцца ў тым ліку Віцебскай вобласці.

Мясцовыя жыхары праводзілі кіраўніка дзяржавы гучнымі апладысмантамі, жадалі моцнага здароўя. Людзі заўважылі, што глядзелі нядаўняе выказванне беларускага лідара наконт вынікаў прэзідэнцкіх выбараў у ЗША. Лепш, па іх словах, за нашага Прэзідэнта ніхто на гэтую тэму не выказаўся.

Акцыя

КАБ СЮДЫ ЗАХАЦЕЛАСЯ ВЯРНУЦЦА

Першай на Брэстчыне «Марафон адзінства»
прымае сталіца Палесся — Пінск

На працягу двух дзён — 8 і 9 лістапада — Пінск прымае рэспубліканскую грамадска-культурную акцыю «Марафон адзінства». Гэта ўжо чацвёрты горад у маршруце акцыі. «Марафон» пачынаў свой шлях з Маладзечна, затым былі Гомель і Жлобін. І вось — Пінск. Змястоўную, насычаную падзеямі і эмоцыямі праграму падрыхтавалі арганізатары мерапрыемства. Тут адбываецца шмат цікавых сустрэч, знаёмстваў, адкрыццяў. Удзельнікі «Марафону» атрымалі магчымасць пазнаёміцца з пінскімі прадпрыемствамі, убачыць слаўтасці старажытнага горада.

Старшыня Пінскага гарвыканкама Валерый РЭБКАВЕЦ назваў маштабнае мерапрыемства чарговай магчымасцю паказаць свой любімы горад.

«Нам ёсць што паказаць і пра што расказаць. Сёння ў нас практычна кожнае прадпрыемства

перажывае мадэрнізацыю, узводзяцца новыя вытворчасці. Пінск з'яўляецца ўдзельнікам праграмы «80+». Нашы брэндзі добра вядомыя ў краіне. Удзельнікі «Марафону адзінства» і госці горада пасля знаёмства з Пінскам абавязкова захочуць сюды вярнуцца. Думаю,

«Марафон адзінства» яшчэ мацней згуртуе і аб'яднае наш горад», — сказаў мэр Пінска і параіў гасцям пачаць знаёмства з Музея Беларускага Палесся, а таксама прайсціся па пешаходнай вуліцы, на якой шмат помнікаў гісторыі.

Старшыня гарвыканкама ад пачатку паабяцаў, што сталіца Палесся здзівіць сваімі брэндамі і трэндамі. Так і сталася.

Напрыклад, удзельнікі змаглі пазнаёміцца з вядомымі пінскімі вытворцамі. Адной з першых на згаданым маршруце журналісты і блогеры наведлі трыкатажную вытворчасць ААТ «Палессе». Гаспадары расказалі, што тэхнічныя і тэхналагічныя магчымасці фабрыкі дазваляюць выпускаць цяпер больш за 200 відаў пражы розных складаў і рознай лінейнасці. Асвоена вытворчасць кручанай пражы, якая вызначаецца тым, што з розных відаў ніткаў утвараецца кручаная нітка. Так праца вельмі моцная і да таго ж прыгожая. А ўнікальная тэхналогія

фарбавання дазваляе пафарбаваць ніткі ў любы модны колер. І з такой пражы атрымліваюцца надзвычай прыгожыя вырабы. Прыклады стыльных і модных вырабаў утварылі маленькую імправізаваную выставу. «Маштабы вытворчасці ўражваюць», — ледзь не ў адзін голас гаварылі наведвальнікі прадпрыемства.

Яшчэ больш уразілі маштабы прадпрыемстваў «Амкадор-Пінск» і «Холдынгавая кампанія «Пінск-дрэў»». Вытворчасці наведлі ў рамках праекта «Адно справу робім». Варта сказаць, што названы праект стартаваў у рамках «Марафона адзінства» ў Жлобіне і працягнуў эстафету ў Пінску.

Прамысловы гігант «Пінскдрэў» вядомы не толькі ў нашай краіне, але і за яе межамі. Мэбля з Пінска вызначаецца высокай якасцю і арыгінальным дызайнам. А вось хто і на якім абсталяванні яе робіць, змаглі убачыць удзельнікі сустрэчы. Працаўнікі «Пінскдрэву» цікавіліся ў гасцей, ці куплялі яны мэблю пінскай вытворчасці. І такіх знайшлося нямала. А блогеры атрымалі ўнікальны шанс падзяліцца са сваімі падпісчыкамі рэпартажамі з прадпрыемстваў. Ну а «фішкай» праекта стаў творчы падарунак ад артыстаў. Зарад бадзёрасці і добрага настрою стварылі сваім вышупленнем прызыры міжнародных вакальных конкурсаў Лера Бернатовіч і Арцём Скораль.

У раскладзе навучэнцаў Пінскага каледжа ўстановы адукацыі «Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. С. Пушкіна» на гэты раз была «Нясумная НЯлекцыя». На сустрэчу з навучэнцамі прыйшлі намеснік міністра адукацыі Кацярына ПЯТРУЦКАЯ; генеральны дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, гісторык, палітолаг, публіцыст Вадзім ГІГІН; дырэктар Нацыянальнай школы прыгажосці Бажэна ЯРОМІЧ.

Нефармальныя стаункі з вядомымі спікерамі, дапоўненыя элементамі гульнявога інтэрактыву, зрабілі мерапрыемства сапраўды нясумным, цікавым, пазнавальным. Такая ж сустрэча прайшла і ў Пінскім дзяржаўным аграрным тэхналагічным каледжы. Галоўнай тэмай гутаркі стаў выбар, яго значэнне ў лёсе і жыцці чалавека.

«Пінск ужо чацвёрты горад, які сустракае «Марафон». І я лаўлю сябе на думцы, што чакваю наступнай пятніцы, наступнага горада і наступнай «Нясумнай НЯлекцыі». Бо кожная сустрэча асабліва, унікальная, прымушае задумацца аб важных рэчах. То-бок не толькі мы вучым, але і нечому вучымся ў гэтых маладых людзей», — зазначыла намеснік міністра адукацыі Кацярына Пятруцкая.

Самыя актыўныя ўдзельнікі сустрэчы атрымалі прызы, у тым ліку білеты на канцэрт «Час выбраў нас».

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Эканамік

ГОД ЗАВЯРШАЕЦЦА ДОБРА, АЛЕ ГЭТАГА НЕДАСТАТКОВА

У Магілёве падвялі вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця вобласці і выканання бюджэту за дзевяць месяцаў

У пасяджэнні ўзялі ўдзел прадстаўнікі кіраўніцтва аблвыканкама, адміністрацыйна-раёнаў Магілёва і Бабруйска, дэпутаты, сенатары, кіраўнікі структурных падраздзяленняў аблвыканкама, арганізацый вобласці.

Як адзначыў старшыня Магілёўскага аблвыканкама Анатоль ІСАЧАНКА, сітуацыя ў вобласці стабільная і кіраваная. За дзевяць месяцаў выкананы асноўныя паказчыкі матрыцы, устаноўленай для вобласці Саветам Міністраў, акрамя аднаго — уводу жылля з дзяржпадтрымкай. Рост ВРП склаў 105,2 % пры заданні 103,3 %.

— Сёлета ў рэальным сектары эканомікі назіраецца ўстойлівая станючая дынаміка, — адзначыў старшыня аблвыканкама. — Разам з ростам попыту на нашы тавары ўнутры краіны павялічыўся попыт на іх і на знешніх рынках, што дазволіла нарасціць экспартныя пастаўкі на 9 % у цэлым — да 1,7 мільярда долараў, у тым ліку на рынках Расійскай Федэрацыі на 12,5 % — да 1,4 мільярда долараў.

Анатоль Ісачанка звярнуў увагу на тое, што выдаткі бюджэту захавалі сацыяльную накіраванасць. На сацыяльную сферу накіравана 1,9 мільярда рублёў — 60 % ад усіх расходаў. Узровень зарэгістраванага беспрацоўя на 1 кастрычніка склаў 0,2 працэнта да колькасці працоўнай сілы пры прагнозе не больш чым 1 працэнт. Арганізацыямі Магілёўскай вобласці ў студзені—жніўні атрымана 968,5 мільёна рублёў чыстага прыбытку, што на 236,6 мільёна рублёў больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Колькасць стратных арга-

нізацый у параўнанні з аналагічным перыядам 2023 года знізілася на восем.

Падчас пасяджэння былі заслуханы даклады намесніка старшыні Магілёўскага аблвыканкама Руслана Страхара і начальніка галоўнага фінансавага ўпраўлення Магілёўскага аблвыканкама Юрыя Ільшчыца, якія адзначылі моцныя і слабыя бакі ў сацыяльна-эканамічным развіцці вобласці. На жаль, існуюць і праблемныя пытанні. Для таго каб выпрацаваць неабходныя кіраўнічыя рашэнні і забяспечыць развіццё ўсіх без выключэння арганізацый Магілёўскай вобласці, на пасяджэнні аблвыканкама была разгледжана работа кожнай сферы рэальнага сектара эканомікі і заслуханы справаздачы асобных кіраўнікоў раёнаў і прадпрыемстваў, якія маюць пэўныя праблемы.

Вельмі важнае і адчувальнае пытанне — гэта рост узроўню зарплат. Сярэднемесячная зарплата ў цэлым па Магілёўскай вобласці за дзевяць месяцаў склаў 1847 рублёў з тэмпам росту больш чым 20 %. Прыкладна такі ж тэмп росту паказваюць і даходы ў бюджэце Магілёўскай вобласці. Стабільная работа эканомікі дазваляе напаяўняць бюджэт і рэалізоўваць намечаныя сацыяльныя праграмы. У вобласці капітальна рамантуецца і будзецца шмат дарог, аб'ектаў аховы здароўя, адукацыі. Вялікая ўвага ўдзяляецца мадэрнізацыі аб'ектаў адукацыі.

— Для нас важна тое, што мы выйшлі на траекторыю ўстойлівага росту, — падсумаваў у размове з журналістамі намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Руслан СТРАХАР. — Трэба адзначыць, што ўсе

галіны рэгіёна дэманструюць рост. Што датычыцца прамысловасці, мы бачым рост парадку 7 %, які абумоўлены ў асноўным за кошт экспертных паставак. Магілёўская вобласць, як і ў цэлым краіна, экспертаарыентаваная. Таму рост экспарту на 9 % дазволіў дадаткова загрузіць магутнасці нашых прадпрыемстваў. А вось пастаўкі на экспарт павялічыліся за кошт павышэння якасці і мадэрнізацыі нашых прадпрыемстваў. У гэтым вялікую ролю адыграў працяг інвестыцыйнага цыкла нашых прадпрыемстваў. За дзевяць месяцаў тэмп росту інвестыцый у эканоміку Магілёўскай вобласці склаў 131 %. Мы бачым, што выдаткі на набыццё машын і абсталявання склалі больш за 40 %. Інвестыцыі ўкладваюцца не проста ў сцены, а ў мадэрнізацыю, у актыўную частку асноўных сродкаў.

На асобым кантролі ў аблвыканкаме знаходзіцца выкананне даручэння кіраўніка дзяржавы па рэалізацыі інвестпраектаў «Адзін раён — адзін праект». У вобласці сфарміраваны пералік такіх інвестпраектаў, на сёння іх існуе 31. Рэалізацыя дзевяці ўжо завершана, да канца года плануецца рэалізаваць яшчэ тры. Астатнія будуць завершаны да канца наступнага года.

— Разам з тым мы не стаім на месцы, — адзначыў Руслан Страхар. — Ужо цяпер фарміруем новыя інвестпраекты, і гэтым садзейнічае работа ўрада па даручэнні Прэзідэнта па стварэнні спрыяльнага інвестклімату. У нас карэктуюцца заканадаўства па інвестдзейнасці, і гэта дазваляе аказваць большую падтрымку суб'ектам, якія рэалізоўваюць інвестпраекты. Акрамя гэтага,

па даручэнні ўрада Банкам развіцця прадугледжаны цэлы шэраг льготных кредитных прадуктаў, якія дазваляюць суб'ектам гаспадарання прасцей, хутчэй і больш эфектыўна рэалізоўваць інвестпраект. Што датычыцца малога і сярэдняга бізнесу, у Магілёўскай вобласці, як і ва ўсёй краіне, існуе асобная праграма падтрымкі яго шляхам субсідзіравання на конкурснай аснове.

Па выніках пасяджэння выпрацаваны шэраг мер па паляпшэнні сітуацыі па кожным з кірункаў. Адстаючым раёнам даручана працягнуць работу па дасягненні мэтавых індэкатараў, устаноўленых планам развіцця асобных рэгіёнаў, з улікам дапушчанага адставання, а таксама разгледзець на пасяджэннях райвыканкамаў выкананне гэтага плана па выніках работы за 2024 год з ацэнкай работы кадраў і адлюстраваннем канкрэтных мер, накіраваных на яго выкананне. Кіраўнікам прамысловых арганізацый трэба забяспечыць да канца года выкананне асноўных параметраў бізнес-планаў развіцця і прыняць меры па зніжэнні запасаў гатовай прадукцыі.

— З тымі паказчыкамі, што складаюцца на сёння, мы атрымліваем нядрэжны вынік у канцы года, але гэтага недастаткова, — рэзюмаваў кіраўнік вобласці. — Трэба клапаціцца і пра развіццё прадпрыемстваў, і пра працоўныя месцы, і пра павелічэнне зароботнай платы. Гэтага можна дасягнуць толькі праз інвестыцыі і павелічэнне прадукцыйнасці працы.

Нэлі ЗІГУЛЯ,
фота аўтара.

Пра што ўлада сённяшняя гаворыць з уладай будучай?

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

На працягу тыдня трыццаць студэнтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта знаёміліся са спецыфікай дзяржаўнай службы на прыкладзе Мінгарвыканкама. Маладыя людзі, якія вучацца на розных факультэтах, былі падзеленыя на пяць груп у залежнасці ад кірунку дзейнасці структурных падраздзяленняў гарадской адміністрацыі. Гэта галіны эканамічнай палітыкі; архітэктуры; жыллёва-камунальнай гаспадаркі і энергетыкі; ідэалагічнай, грамадска-палітычнай і сацыяльна-культурнай дзейнасці; зямельных адносін, кіравання і распараджэння дзяржаўнай маёмасцю.

Маладыя людзі з цікавасцю знаёміліся з дзейнасцю кіраўніцтва Мінгарвыканкама. «Мы вельмі рады, што маладыя людзі зацікавіліся прафесіяй дзяржаўнага служачага. Яны займаюцца тымі пытаннямі, якія ім цікавыя. Ініцыятыва зыходзіла менавіта ад студэнтаў, — падкрэсліў старшыня Мінскага гарвыканкама Уладзімір Кухараў. — У іх складалася першае ўражанне, што ўяўляе сабой работа дзяржаўнага служачага, у чым яе асаблівасці. Удзельнікі праекта — крэатыўныя, эрудзіраваныя людзі, якія маюць свой погляд на жыццё, ад якіх прагучала шмат цікавых прапаноў для развіцця горада».

На гэтым рэспубліканскі праект «Кіраўнік будучыні» не завяршаецца. Маладым людзям трэба будзе прыдумаць і распрацаваць праекты, якія датычацца асноўных кірункаў развіцця гарадской інфраструктуры. «Асноўны аспект маладзёжнай палітыкі ў нашым горадзе — гэта ўцягванне моладзі ў вырашэнне сацыяльна значных пытанняў, — нагадаў Ягор Падаляк. — Важна, што моладзь зацікаўлена ісці на дзяржаўную службу і браць удзел у развіцці сталіцы».

АДНАЎЛЕННЕ ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМЯЦІ, РАЗМЕРКАВАННЕ І БУДАЎНІЦТВА

Падчас сустрэчы ўдзельнікі праекта не толькі дзяліліся атрыманым вопытам, але і задалі кіраўніку горада вялікую колькасць

пытанняў. Адно з іх датычылася буйных інфраструктурных праектаў, якія рэалізуюцца ў сталіцы. «Адна з найбольш важных задач — забяспечыць жыхароў заходняй часткі горада вадою з падземных крыніц, — сказаў Уладзімір Кухараў. — Работы знаходзяцца на завяршальным этапе, і ўжо хутка ў краны жыхароў Фрунзенскага і Маскоўскага раёнаў пойдзе артэзіянская вада. Мы таксама развіваем у Мінску метро. Неўзабаве ў эксплуатацыю будзе уведзены тры новыя станцыі — «Аэрадромная», «Немаршанскі Сад» і «Слупці Гасцінец», а таксама электрадрэпо. Праектуецца і чацвёртая (кальцавая) лінія падземкі».

Уладзімір Кухараў нагадаў, што ў сталіцы за апошнія гады адкрыліся 63 новыя зоны адпачынку. Студэнты пацікавіліся і перспектываю развіцця спартыўных пляцовак. «Акрамя велізарнай колькасці такіх лакацыі на дваровых тэрыторыях, у Мінску адкрыты звыш 240 школ, кожная з якіх мае спартыўнае ядро. Яно ж павінна служыць і на карысць жыхарам найбліжэйшых мікрараёнаў, і да іх доступ павінен быць да позняга часу сутак, — падкрэсліў кіраўнік

горада. — Акрамя таго, у апошнія гады мы ўзводзім новыя школы толькі з басейнамі».

Адно з пытанняў ад удзельнікаў праекта датычылася захавання гістарычнай спадчыны. «У Мінску прайшла вельмі сур'ёзная рэканструкцыя практычна ўсёй гістарычнай часткі, якая захавалася, — адзначыў мэр Мінска. — Работы амаль завершаны. Але помнікаў архітэктуры пасля Вялікай Айчыннай вайны засталася не так і шмат. Напрыклад, гасцініца «Еўропа» была цалкам разбураная ў тыя гады, а аднавілі яе па архіўных фатаграфіях».

Студэнтаў заўсёды хвалюе пытанне размеркавання. Яно і не здзіўна, бо хутка яны пакінуць сцены сваіх навучальных устаноў і пачнуць паўнаватраснае працоўнае жыццё. Гэтым разам маладых людзей зацікавіла пытанне размеркавання «платнікаў», якім працаўладкавацца больш складана. У бюджэтнай такой праблема няма. «Якая розніца, бюджэтнік выці не, калі вы заканчваеце адну навучальную ўстанову, атрымліваеце аднолькавую адукацыю? — здзіўвіўся Уладзімір Кухараў. — Вельмі добра, што вы падказалі мне, што існуе такая праблема. Гэта

добрая тэма, трэба яе адпрацаваць з міністрам адукацыі. Трэба выбудаваць такую сістэму, каб, калі чалавек вучыцца, прычым няважна — платна або бясплатна, ён мог аднолькава ўпэўнена атрымаць размеркаванне і працаўладкавацца. Атрымліваецца, што мы губляем маладых спецыялістаў, ставімся да іх павярхоўна. Мы гэту сітуацыю выправім».

Працягваючы тэму размеркавання, многіх цікавіла магчымасць працаўладкавання ў Мінскі гарвыканкам у якасці маладых спецыялістаў. Прычым гэтае пытанне хвалювала студэнтаў з розных факультэтаў: гістарычнага, хімічнага і іншых. «Вядома, прыходзіць. У кожнага ёсць магчымасць праявіць сябе. Але спачатку трэба выйсці сюды на практыку. Нашы дзверы заўсёды адчыненыя, у нас замкі не вісяць. Выканкаму з універсітэтам неабходна распрацаваць узаемадзеянне. Нам заўсёды патрэбны працоўныя рукі, якія дапамогуць у вырашэнні многіх пытанняў, — падкрэсліў Уладзімір Кухараў. — Скажу па сакрэце: да нас можна працаўладкавацца з гістарычнай адукацыяй. Я сам па спецыяльнасці гісторык, працую ж нека».

КАРЫСНЫ ВОПЫТ

У ліку ўдзельнікаў праекта — студэнтка юрыдычнага факультэта БДУ Яўгенія ПЯШКО. Па яе словах, вопыт атрымаўся незвычайны і вельмі карысны. «Праект падарыў мноства эмоцый і незабыўныя ўражанні, — падзялілася дзяўчына. — Мы наведалі ўстановы адукацыі, я прысутнічала на пасяджэнні камісіі па справах непаўналетніх. Дзяржаўная служба вельмі адказная, і да яе трэба рыхтавацца».

Акрамя таго, сумесная ініцыятыва БДУ і Мінгарвыканкама дапамагла параўнаць падыходы да вырашэння пытанняў у розных краінах. «Мне, як грамадзяніну Кітая, вельмі цікава назіраць сістэму дзяржаўнага кіравання ў Беларусі, — сказаў студэнт філалагічнага факультэта БДУ Вэнь ЮЙКЭ. — Я выбраў кірунак, звязаны з архітэктурай, і за гэты тыдзень мы наведалі мноства аб'ектаў, якія будуцца ў горадзе. У Кітаі таксама вельмі шмат будоўляў, і атрыманы вопыт, безумоўна, прыйдзецца дарэчы».

Студэнтка Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага інстытута імя А. Д. Сахарова БДУ Лізавета РАЗАНАВА ў праекце «Кіраўнік будучыні» абрала кірунак жыллёва-камунальных паслуг і энергагаспадарцы. «Мой тата інжынер-электронік. Магчыма, праз гэта і выбрала дадзены кірунак, бо ўсё заўсёды ідзе ад вытокаў. Я была вельмі здзіўленая, наколькі глыбока ўсё было прадумана. Дадзены праект, безумоўна, накіраваны на палепшэнне нашых лідэрскіх якасцяў. У будучыні планую рэалізоўвацца ў абраным мной кірунку, паколькі атрымала велізарны досвед».

Студэнт юрыдычнага факультэта БДУ Сцяпан КАЛМЫКОЎ зрабіў выбар на карысць архітэктуры, горадабудуўніцтва і будаўніцтва: «Я перакананы, што, нягледзячы на спецыяльнасць, якую цяпер атрымліваю, магу сябе праявіць у абраным кірунку. Хачу зрабіць нешта карыснае, патрэбнае і неабходнае для сваёй краіны. Больш за ўсё мяне ўразіла тое, што дзяржаўныя служачыя — гэта жывыя людзі, якія маюць свае эмоцыі, свае ўяўленні пра свет, пра жыццё. З імі заўсёды цікава ўзаемадзейнічаць, працаваць і камунікаваць».

Данііл ХМЯЛЬНІЦКІ, фота аўтара.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Перамога Трампа прынесла рэкордны прыбытак найбагацейшым людзям свету

Капітал 10 найбагацейшых людзей свету павялічыўся сумарна на рэкордныя \$63,5 млрд пасля перамогі рэспубліканца Дональда Трампа на выбарах прэзідэнта ЗША. Пра гэта паведаміла ТАСС са спасылкай на агенцтва Bloomberg. Паводле яго даных, гэта найбольшы дзённы прырост з таго часу, як агенцтва пачало весці «Індэкс мільярдэраў» у 2012 годзе. У прыватнасці, у найбольшым выйгрышы ад зыходу выбараў аказаўся найбагацейшы чалавек свету Ілан Маск, чый капітал пасля перамогі Трампа вырас на 10,1 працэнта (\$26,5 млрд), дасягнуўшы \$290,3 млрд. Заснавальнік анлайн-рэтэйлера Amazon Джэф Безас, які займае другое месца ў рэйтынг, за адзін дзень стаў на 3,2 працэнта (\$7,14 млрд) багацейшы, а кіраўнік карпарацыі Oracle Лары Элісан — на 5,4 працэнта (\$9,88 млрд). Ускоснымі бенефіцыярамі перамогі Трампа таксама аказаліся стваральнік Microsoft Біл Гейтс, былы генеральны дырэктар гэтай карпарацыі Стыў Балмер, заснавальнікі

Google Лары Пэйдж і Сяргей Брын, кіраўнік Berkshire Hathaway Уорэн Бафет, а таксама кіраўнікі крыптабіржы Браян Армстранг і Чанпэн Чжаа.

Audi скароціць каля 4,5 тысячы працоўных месцаў у Германіі

Аб гэтым паведаміла ТАСС са спасылкай на часопіс Manager Magazin. Паводле яго інфармацыі, працоўныя месцы павінны быць скарачаны галоўным чынам у другаснай сферы. Audi пацвердзіла, што вядуцца перагаворы з вытворчым саветам, аднак не пракаментавала колькасць пасадак, якія могуць быць скарачаны. Раней нямецкі аўтаканцэрн Volkswagen падчас калектыўных перагавораў з прамысловым прафсаюзам IG Metall, які прадстаўляе інтарэсы супрацоўнікаў, выступіў з прапановай знізіць зароботную плату на 10 працэнтаў. Да гэтага агенцтва DPA са спасылкай на кіраўніка вытворчага савета Volkswagen Даніэлу Кавала паведаміла, што канцэрн плануе закрыць тры заводы ў ФРГ і скараціць дзясяткі тысяч працоўных месцаў. Цэлыя дэпартаменты павінны быць закрыты або пераведзены за мяжу.

Японія сутыкнецца з рэкордна нізкай нараджальнасцю

Колькасць немаўлят у Японіі сёлета, верагодна, упершыню ўпадзе ніжэй за 700 тысяч. Паказчык у першым паўгоддзі знізіўся на 6,3 працэнта ў параўнанні з такім жа перыядам летась і склаў каля 330 тысяч, паведаміла японскае інфармацыйнае агенцтва Kyodo News. Гэта адлюстроўвае рэкордна нізкі ўзровень нараджальнасці за апошнія гады, паколькі ўсё больш людзей не бяруць шлюб або адкладаюць уступленне ў яго і нараджэнне дзяцей на больш позні тэрмін. Па звестках Міністэрства аховы здароўя, працы і сацыяльнага забеспячэння краіны, колькасць смерцяў у першым паўгоддзі вырасла на 1,8 працэнта ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года і склала каля 800 тысяч чалавек. Kyodo News паведамляе, што ў сувязі са скарачэннем колькасці насельніцтва Японія можа сутыкнуцца з недахопам працоўнай сілы, які паставіць пад пагрозой устойлівасць сістэм сацыяльнага забеспячэння, такіх як ахова здароўя і пенсійнае забеспячэнне, у той час як мясцовыя органы ўлады могуць спыніць работу.

ЛЮБОЎ ДА РОДНАГА — У АСНОВЕ ТРЭНДАЎ

Беларуская мова набывае папулярнасць у студэнтаў і працягвае заставацца прадметам даследавання ў навукоўцаў

У сучасным свеце надзвычай важным з'яўляецца захаванне традыцыйных духоўных каштоўнасцяў, выхаванне патрыятызму, які складае аснову жыццяздольнасці дзяржавы. І, вядома, гэта немагчыма без ведання гісторыі нашага народа, роднай мовы і культуры. Менавіта мова — адзін з найважнейшых складнікаў культурнага кода нацыі. Напярэдадні 95-годдзя Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа, якое ўстанова адзначыла 2 лістапада, падчас круглага стала па тэме «Трэнд на роднае: дасягненні навукоўцаў і пашырэнне сферы выкарыстання беларускай мовы» спікеры абмеркавалі дасягненні ў даследаванні роднай мовы, а таксама падзяліліся сваімі назіраннямі наконт таго, як папулярныя мова родная мова сёння, ці вялікая зацікаўленасць ёю ў моладзі і што неабходна рабіць, каб пашыраць сферы яе выкарыстання.

МОВА І ШКОЛА

Як адзначыла кансультант упраўлення агульнай сярэдняй адукацыі галоўнага ўпраўлення агульнай сярэдняй, дашкольнай і спецыяльнай адукацыі Міністэрства адукацыі Ірына БУЛАЎКІНА, сёння дзяржава гарантуе грамадзянам права выбару навучання і выхавання на дзяржаўных мовах Рэспублікі Беларусь і стварае ўсе ўмовы для рэалізацыі гэтага права.

— Мова навучання і выхавання вызначаецца заснавальнікам установы адукацыі з улікам пажаданняў навучэнцаў, законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў пры наяўнасці такой магчымасці — 82-і артыкул Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі. Але сістэме адукацыі належыць важная роля ў фарміраванні ў вучняў каштоўнасцей адносна да беларускай мовы як нацыянальнай мовы нашага народа. Сярод вучняў і бацькоў на пастаяннай аснове вядзецца тлумачальная работа па папулярнасці беларускай мовы і стане яе пашырэння. Гэта ўсё адбываецца на бацькоўскіх сходках, на культурна-асветніцкіх мерапрыемствах, — адзначыла Ірына Булаўкіна. — Беларуская мова ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі пачынае вывучацца з 1-га па 11-ы клас. Незалежна ад мовы навучання з 2-га па 11-ы клас на вывучэнне рускай і беларускай моў адводзіцца аднолькавая колькасць гадзін. Так, на вывучэнне рускай мовы і літаратуры і беларускай мовы і літаратуры з 2-га па 4-ы клас прадугледжана па 4 з паловай гадзіны на тыдзень, з 5-га па 6-ы клас — па 5 гадзін на тыдзень. З 7-га па 9-ы клас — па 3 з паловай гадзіны на тыдзень, а ў 10-м і 11-м класах па 3 гадзіны на тыдзень. І гэта базавы ўзровень. Але на трэцяй ступені агульнай сярэдняй адукацыі беларуская мова і літаратура могуць вывучацца на павышаным узроўні.

Спецыяліст таксама распавяла, што да бягучага навучальнага года для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі было падрыхтавана і выдадзена на беларускай мове 31 найменне падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў, агульнай іх тыраж склаў 11 778 767 экзэмпляраў. Яшчэ ў серыі «Школьныя бібліятэка» штогод выдаюцца творы беларускіх пісьменнікаў — класікаў і сучасных аўтараў — як на рускай, так і на беларускай мове, аднак перавага аддаецца, вядома, беларускамоўным творам. Акрамя гэтага, ёсць шырокія магчымасці вывучэння беларускай мовы

па-за межамі вучэбнага працэсу. Напрыклад, пры жаданні вучні могуць наведаць факультатыўныя заняткі. А на старонках «Настаўніцкай газеты», часопісаў «Адукацыя і выхаванне», «Беларуская мова і літаратура», «Пачатковае навучанне» і іншых публікуюцца матэрыялы і артыкулы, у якіх прэзентуецца вопыт настаўнікаў, устаноў адукацыі па пашырэнні сферы выкарыстання беларускай мовы. Таксама штогод па беларускай мове і літаратуры праводзяцца інтэлектуальныя рэспубліканскія спаборніцтвы: конкурс даследчых работ вучняў і Рэспубліканская алімпіяда па беларускай мове і літаратуры.

— Яшчэ штогод ва ўстановах адукацыі ў перыяд святкавання Міжнароднага дня роднай мовы арганізуюцца Тыдні роднай мовы. У гэты час праводзяцца лекцыі, семінары, тэматычныя выхаваўчыя гадзіны, вечарыны, конкурсы, літаратурныя святы, гасцеўні, сустрэчы з пісьменнікамі, літаратуразнаўцамі, дзеячамі культуры. Арганізуюцца экскурсіі ў краязнаўчыя, літаратурныя і школьныя музеі. І ў бібліятэках ладзяцца выстаўкі, прысвечаныя юбілеям беларускіх пісьменнікаў, Дню беларускага пісьменства, — распавяла Ірына Булаўкіна.

Установы адукацыі актыўна ўдзельнічаюць у пошукавай і краязнаўчай рабоце. А створаныя музеі, пакоі і экспазіцыі, дзе адлюстраваныя такія напрацоўкі, таксама спрыяюць папулярнасці роднай мовы сярод вучняў.

МАЎЛЕНЧАЯ КУЛЬТУРА ЭПОХІ ІНТЭРНЭТУ

Прафесар кафедры перыядычнага друку і вэб-журналістыкі факультэта журналістыкі БДУ, доктар філалагічных навук Віктар ІУЧАНКАЎ адзначыў, што і сярод сённяшніх студэнтаў усё больш назірае цікавасць да беларускай мовы і свядомае жаданне выкарыстоўваць яе ў сваіх паўсядзённых зносінах. Скажаў ён і пра тое, што вялікая роля ў павышэнні маўленчай культуры належыць СМІ:

— Мы гэта вельмі добра адчуваем і разумеем, таму на факультэце журналістыкі і ва ўсёй сістэме вышэйшай адукацыі вялікая ўвага звяртаецца на тое, каб студэнтам была дадзена магчымасць авалодаць тым, што яны яшчэ не ведалі і не чулі ў школе. Да нас трапляюць вельмі цікавыя студэнты. Яны ў роўнай меры валодаюць рускай і беларускай мовамі. І калі параўнаць розныя перыяды, я ўжо

даўно працую на журфаку, заўважаю тэндэнцыю, што апошнія некалькі гадоў ёсць зацікаўленасць студэнтаў менавіта вывучэннем беларускай мовы... Ідзе і яе пашырэнне, што адзначаецца, напрыклад, у навуковых артыкулах, якія студэнты пішуць і прадстаўляюць у нас на штогадовай канферэнцыі, дзе доля беларускамоўных навуковых публікацый якраз узрастае, — сказаў Віктар Іучанкаў. — Разам з тым мы ўсё назіраем падзенне маўленчай культуры. Вось чаму сёння мы гаворым увогуле пра медыяцэнтрычнасць нашага свету. Калі, напрыклад, узяць XIX ст., XX ст., то ўсё ж маўленчыя густы фарміравалі тэатр, літаратура, кіно. Але з буйным ростам інфармацыйных тэхналогій і іх пранікненнем ва ўсе жыццёвыя сферы зразумела, што доступ да слова стаў вельмі прываблівы. Любы чалавек, які мае цяпер свой акаўнт і г. д., можа выказацца. Але як ён гэта робіць? І тут зноў жа, відаць, усё будзе залежаць ад выкладчыкаў, і асабіста ад саміх студэнтаў, які яны гэта разумюць. Ці ёсць у іх матывацыя пашыраць маўленчую культуру.

Тое ж самае і са СМІ. Як адзначыў галоўны рэдактар газеты «Літаратура і мастацтва» Аляксей ЧАРОТА, вельмі важна, каб аўтары таксама ўсведамлялі і імкнуліся ўдасканаліваць сваё валоданне мовай, што пасля знойдзе адлюстраванне і ў іх якасных матэрыялах.

— Мы распавядаем пра нашу культуру, літаратуру, пра мастацтва, тэатр і кіно на беларускай мове. Нават пра іншыя культуры мы расказваем па-беларуску. І шмат перакладаў з іншых моў друкуецца. Аднак апошнім часам праблема для мяне, як для галоўнага рэдактара, не знайсці матэрыял, а падаць яго правільна, на правільнай мове. А СМІ павінны быць эталонам, таму гэтак пытаюцца мяне вельмі хваляю.

А вось станоўчай тэндэнцыяй ён назваў выданне беларускамоўных кніг для дзяцей, што спрыяе пашырэнню мовы і дапамагае з дзяцінства, з сям'і чуць роднае слова.

У сваю чаргу дырэктар філіяла «Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа» Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Бела-

русі Ігар КАПЫЛОЎ акрэсліў у сваім выступленні менавіта тыя аспекты, якія адлюстравваюць дзейнасць навуковай супольнасці па даследаванні і папулярнасці роднай мовы.

— У нас на дзяржаўным узроўні сёння вельмі вялікая ўвага ўдзяляецца патрыятызму — гэта аснова і падмурок дзяржавы. Шмат увагі ўдзяляецца гістарычнай памяці, пытанням кансалідацыі грамадства, захаванню традыцыйных духоўных, сямейных, хрысціянскіх каштоўнасцяў. Гэта на сённяшні час вельмі складана і актуальна, і ўсё тое сканцэнтравана менавіта ў слове. Калі звярнуцца да нашай гісторыі, то мы можам знайсці адказы на многія нашы пытанні і тое, на што мы павінны арыентавацца і чым сілкавацца. Хачу згадаць Канцэпцыю развіцця нацыянальнай культурнай прасторы ва ўсіх сферах грамадскага жыцця, якая была прынята ў канцы мінулага года, і адзначыць, што там шмат увагі ўдзяляецца моўнаму аспекту, — сказаў Ігар Капылоў.

ВЯРТАННЕ СПАДЧЫНЫ

— Гістарычны аспект — адзін з прыярытэтных у даследаваннях акадэмічных мовазнаўцаў, — падзяліўся Ігар Капылоў. — Пачынаючы з 60-х гадоў вядзецца навуковая работа па вяртанні нашай пісьмовай спадчыны. Такія помнікі, як «Александрыя», «Статут Вялікага Княства Літоўскага», «Слуцкае Евангелле» па-навуковаму апісаны і асэнсаваны. А ўжо на будучую пяцігодку ў нас запланавана вяртанне пісьмовай спадчыны. Я маю на ўвазе знакамты «Слоўнік Насовіча», які захоўваецца ў архівах у Санкт-Пецярбургу. Меў гонар пагартыць гэтую працу, яна мае больш за 400 рукапісных старонак. Гэта слоўнік актавай мовы, старажытнай беларускай мовы XIV—XVIII стагоддзяў.

Сярод ужо зробленага можна вылучыць апублікаваны «Гістарычны слоўнік беларускай мовы», на старонках якога адлюстравана багатая інфармацыя аб сацыяльна-эканамічным жыцці нашых продкаў, аб матэрыяльнай і духоўнай культуры, чым яны жылі, як думалі і выказвалі свае думкі. Яшчэ сёлета завяршаецца цыкл прац, прысвечаных даследаванню старабеларускай мовы (апісанне гістарычнага сінтаксісу).

Важны кірунак у рабоце беларускіх мовазнаўцаў — даследаванне народных гаворак. Сёння ў Інстытуце мовазнаўства працуюць над зводным слоўнікам беларускіх народных гаворак. Гэта электронны рэсурс, які будзе змяшчаць усё, што назапасілі дыялектолагі за дзесяцігоддзі свайго працы. Гатовыя навукоўцы падтрымаць і тых, хто працягвае даследчыцкую зацікаўленасць мікрапазіямі, каб не знікла гэтая багатая гісторыка-культурная спадчына.

Яшчэ дырэктар інстытута адзначыў, што зараз ідзе актыўная работа над падрыхтоўкай новага тлумачальнага слоўніка, у якім знойдуць адлюстраванне больш за 250 тысяч лексічных адзінак. Удзяляецца належная ўвага і тэме забеспячэння патрэб моўнай практыкі ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму. Так, у верасні працу «Сопоставительный системный семантический русско-белорусский словарь» удастоілі высокай узнагароды на форуме творчай і навуковай інтэлігенцыі ва Уфе. Беларускія навукоўцы атрымалі ўзнагароду «Зоркі са-дружнасці».

Напрыклад, практычна арыентаваны дапаможнік «Фарміраванне моўнай кампетэнцыі кіруючых кадраў ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму», дзе даследавана спецыфіка мовы адміністрацыйна-прававой сферы, вырашыць шмат праблемных пытанняў, якія часам могуць узнікаць у рабоце дзяржслужачых.

Асобна спыніліся і на выкарыстанні сучасных тэхналогій у тэме пашырэння і папулярнасці роднай мовы. «Пашырэнне сферы выкарыстання беларускай мовы без іх немагчыма, і тут найважнейшую ролю адыгрывае Нацыянальны корпус беларускай мовы, які ў нас створаны і налічвае каля мільярда слоў. Практыкі ўжо ацанілі яго, і не адна дысертацыя падрыхтавана. Таксама ў нас працавала «Моўная даведка» — электронны рэсурс. Важна, што ў гэтую працу ўключылася наша моладзь. Яшчэ ў нас створаны сінтэзатар беларускага маўлення, таму што сёння штучны інтэлект прысутнічае ва ўсіх сферах грамадскага жыцця», — кажа Ігар Капылоў.

Варта адзначыць і тое, што ўжо трэці год у Інстытуце мовазнаўства працуюць над рэалізацыяй праекта па лініі AGROVOK (электронны рэсурс створаны на базе ААН, які змяшчае сельскагаспадарчую тэрміналогію на розных мовах). І сярод 40 адлюстраваных там моў ёсць і беларуская. Гучыць наша мова і на сайце Еўразійскай эканамічнай камісіі. Акрамя гэтага, па ініцыятыве Прэзідэнта нашай краіны ўжо завяршаецца пераклад кодэксаў на беларускую мову і створана электронная база юрыдычных тэкстаў.

Падсумоўваючы пачутае, прыемна адзначыць, што беларуская мова, яе выкарыстанне, вывучэнне і распаўсюджванне — гэта не проста трэнд, а пастаянны складнік жыцця беларусаў на самых розных узроўнях.

Алена ДРАПКО.

ЭЛЕКТРАРУХАВІКІ СЯБРУЮЦЬ З ЧЫСТЫМ ПАВЕТРАМ

Выкіды змяншаюцца

Напрыклад, як сказала кансультант у праўлення рэгулявання ўздзеянняў на атмасфернае паветра, змены клімату і экспертызы Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Таццяна ДУБРОЎСКАЯ, па статыстычных даных, у мінулым годзе выкіды забруджвальных рэчываў у атмасфернае паветра сумарна склалі каля 898 тысяч тон, з іх 45,5 % — выкіды ад аўтатранспарту.

Спецыяліст прывяла цікавыя лічбы: спальванне адной тоны дызельнага паліва вылучае ў атмасфернае паветра да 60 кілаграмаў газападобных прадуктаў яго гарэння, да 4,5 кілаграма вуглевадародаў і да двух кілаграмаў цвёрдых часціц сажы і іншых забруджвальных рэчываў.

Таццяна Дуброўская распавяла, што ад эксплуатацыі транспарту трапляе ў паветра значная колькасць пылу, таксічных рэчываў, якія ўтрымліваюцца ў газах рухавікоў, што адпрацавалі; ствараюцца высокія ўзроўні шуму. Гэтыя таксічныя рэчывы небяспечныя тым, што знаходзяцца ў прыземным пласце, дзе нізкая хуткасць ветру, таму дрэнна рассяваюцца.

Разам з тым у нашай краіне рэалізуецца шмат мерапрыемстваў для зніжэння шкоднага ўздзеяння ад выкіды транспарту. Напрыклад, выкарыстоўваюцца віды паліва, якія адпавядаюць экалагічнаму класу. А нашы вытворцы выпускаюць тэхніку высокіх экалагічных класаў. Акрамя таго, абнаўляюцца транспартныя паркі, развіваецца пасажырскі транспарт. На вуліцах нашых гарадоў мы назіраем шмат сучасных тралейбусаў, трамваяў, электробусаў. У Мінску актыўна развіваецца метро.

Пашыраецца дзяржаўная сетка зарадкі для электрамабіляў. У апошні час аддаецца асабліва ўвага стварэнню інфраструктуры для бяспечнага і беспрашкоднага руху, стаянкі, захоўвання, сэрвіснага абслугоўвання веласіпедаў і іншых сродкаў персанальнай мабільнасці.

Усё разам прыносіць вынік: у краіне за апошнія пяць гадоў выкіды забруджвальных рэчываў у атмасфернае паветра ад транспарту скараціліся на 6,2 %, або больш чым на 26 тысяч тон. Штогод для павышэння зацікаўленасці суб'ектаў гаспадарання Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя праводзіць конкурс па скарачэнні выкіды ад механічных транспартных сродкаў. Пераможцаў выбіраюць як сярод арганізацый, ва ўласнасці якіх знаходзіцца ад 25 да 100 адзінак тэхнікі, так і сярод прадпрыемстваў з аўтапаркам звыш 100 аўтамабіляў.

Грузавікі — толькі з прыстаўкай «электра»

Намеснік галоўнага канструктара па грузавой тэхніцы ААТ «Мінскі аўтамабільны завод» Мікалай ЛАКОТКА раскажаў аб навінках экалагічнага транспарту і перспектываўнага распрацоўкаў.

Мікалай Лакотка адзначыў, што сусветнае аўтамабілебудаванне развіваецца па некалькіх кірунках. Адно з іх — стварэнне экалагічных відаў транспарту. Мінскі аўтамабільны завод таксама ідзе ў рэчышчы сусветных тэндэнцый.

«Мы ўжо з 2007 года аднымі з першых паказалі стандарт Еўра-4 на на-

шай тэхніцы. Гэта былі не вопытныя ўзоры, а серыйныя мадэлі. Праз год прадэманстравалі гатоўнасць па стандартце Еўра-5», — падкрэсліў намеснік галоўнага канструктара.

Мінскі аўтамабільны завод таксама адным з першых у СНД прыступіў да серыйнай вытворчасці грузавікоў экалагічнага класа Еўра-6. Укараняюцца сучасныя рашэнні, якія дазваляюць паменшыць выкіды ў атмасферу. Акрамя таго, канструктары працуюць над новымі мадэлямі электратранспарту.

«Для Жодзіна мы вырабілі 14 электробусаў, якія паспяхова эксплуатаюцца на гарадскіх вуліцах. Займаемся і вытворчасцю электрагрузавікоў. Гэта досыць запатрабаваная прадукцыя, асабліва ў катэгорыі да 12 тон», — праінфармаваў Мікалай Лакотка, дадаўшы, што прадпрыемства супрацоўнічае ў тым ліку з навукоўцамі Аб'яднанага інстытута машынабудавання НАН Беларусі.

На прадпрыемстве таксама сталі выпускаць электробус для аэрапортаў. Такая мадэль ужо эксплуатаецца ў аэрапорце Пулківа Санкт-Пецярбурга і будзе перададзена ў Нацыянальны аэрапорт Мінск. На завяршальнай стадыі знаходзіцца праект па зборцы камунальнага смеццявознага аўтамабіля вялікага класа. «У перспектыве будзем развіваць электратранспарт вялікай грузападмальнасці», — распавёў Мікалай Лакотка.

Распрацоўваецца газаматорная, гібрыдная тэхніка. На парадку дня стаіць пытанне стварэння седлавага цягача і турыстычнага аўтобуса для Саюзнай дзяржавы.

Тэхніка на акумулятарных батарэях

Начальнік аддзела арганізацыі інвацыйнай дзейнасці адкрытага акцыянернага таварыства «БЕЛАЗ» — кіруючая кампанія холдынга «БЕЛАЗ-ХОЛДЫНГ» Павел АНДРЭЙКАВЕЦ паведаміў пра свае навінкі транспарту.

Ён удакладніў, што на прадпрыемстве распрацоўваюць газавыя машыны, тэхніку на акумулятарных батарэях. У апошні час на прадпрыемстве, напрыклад, распрацавалі кар'ерныя самазвалы на газаматорным паліве грузападмальнасцю 30, 45, 55, 90 і 130 тон. «Вялікі самазвал, 130-тоннік, — наша апошняя распрацоўка, якая цяпер праходзіць доследна-прамысловую эксплуатацыю», — праінфармаваў Павел Андрэйкавец.

Акрамя таго, прапрацоўваюцца праекты самазвалаў з газапоршневым рухавіком грузападмальнасцю 220 тон і адзін кар'ерны самазвал на выкарыстанні біяпаліва.

«Сёлета быў выраблены вопытны ўзор — кар'ерны самазвал БЕЛАЗ-7513е грузападмальнасцю 120 тон, які сёння праходзіць выпрабаванне. Ён цалкам працуе ад акумулятарных батарэй. Праводзім актыўныя работы па стварэнні кар'ернага самазвала, які выкарыстоўвае ў выглядзе паліва вадарод», — дадаў спецыяліст.

Мадэлі на новых крыніцах энергіі

Кіраўніцтва «БелДжы» адзначыла, што пасля пачатку паставак першага серыйнага электрамабіля Geely Galaxy E8 будзе праведзена ацэнка попыту. Калі продажы седана пакажуць добрую дынаміку, то вытворца фактычна гатовы прыступіць да вытворчасці яшчэ дзвюх новых мадэляў.

З апошніх дзён кастрычніка гэтага года ў кампаніі пачынаюць прадаваць электракар мадэлі E8, гэта седан прадстаўніцкага класа, цалкам электрычны. Але яшчэ на прадпрыемстве збіраюцца выпрабавальнікі дзве мадэлі красовераў. Адзін — поўнасцю электрычны, другі — паслядоўны гібрыд.

Кіраўнік «БелДжы» Генадзь СВДЗЕРСКІ адзначыў, што сілавыя электраагрэгаты і інвертар для новых мадэляў будуць выпускаць у Беларусі. Мадэлі пабудаваныя на базе платформаў, атрыманых з Кітая.

Сяргей КУРКАЧ.

У тэму

У тройцы лідараў

У 2020-м рэалізаваны маштабны інфраструктурны інвестыцыйны праект, які дазволіў скараціць залежнасць краіны ад імпартнага паліва — узведзена Беларуска атамная электрастанцыя. З моманту свайго ўключэння ў аб'яднаную энергасістэму БелАЭС выпрацавала больш за 35 мільярдаў кВт-гадзін электраэнергіі. Пры гэтым наша краіна працягвае актыўнае выкарыстанне і ўласных паліўна-энергетычных рэсурсаў. Па выніках 2021—2023 гадоў уведзена ў эксплуатацыю 41 энергетычная крыніца на мясцовых паліўна-энергетычных рэсурсах, яшчэ 54 плануецца пабудавана ў 2024—2025 гадах.

Як адзначаюць у Міністэрстве эканомікі, развіццё ў Беларусі атрымала і аднаўляльная энергетыка. Яе доля ў агульным аб'ёме вытворчасці электрычнасці з 2010 года павялічылася больш чым у 7,5 раза. Пераканаўчым доказам паспяховасці рэалізаванай палітыкі па развіцці галіны стала трэцяе месца Беларусі ў рэйтынгу краін Еўропы з самай таннай электраэнергіяй для насельніцтва (лідзіруе ў рэйтынгу Казахстан, Расія заняла другое месца, а самае дарагае электрычнасць — у Даніі).

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ООО «Блокчейн Технолоджи»

Лот	Наименование	Начальная стоимость с учетом НДС 20%, USD	Задаток, USD	Шаг аукциона, USD
1	Право на товарный знак «whatsminer» (свидетельство № 73576 от 31.03.2022)	150 000,00	15 000,00	7 500,00

В отношении лотов проводятся первые торги.

Дата и время проведения торгов: **12 декабря 2024 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55)** по адресу: г. Минск, ул. Мележа, дом 1, офис 1127

Срок приема заявлений и оплаты задатка: с 10:00 11.11.2024 до 16:00 10.12.2024 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127

Условия для участия в торгах: 1. До подачи заявления необходимо внести задаток: а) для резидентов Республики Беларусь — на р/с BY36ALFA30122215570040270000 в BYN (по курсу НБ РБ в день оплаты задатка); б) для нерезидентов Республики Беларусь — на р/с BY66ALFA30122215570020270000 в USD, код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель — ООО «Фрондера», назначение платежа: ОТНН 40901 Задаток для участия в торгах по Лоту 1, ООО «Блокчейн Технолоджи», проводимых 12.12.2024.

2. Заявление на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (соглашение о правах и обязанностях сторон в 2-х экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31-33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации — для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава — для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10:00 до 18:00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой — дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращайтесь по телефону: +375293082897, +375293058650.

3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.

4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5%, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.

5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете «Звязда») на основании актов в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения торгов.

Вознаграждение аукциониста: 4% от конечной цены предмета торгов. Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 15 (пятнадцати) рабочих дней со дня проведения торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 10 (десяти) рабочих дней со дня подписания договора.

6. Организация и проведение аукциона осуществляется на основании действующего законодательства Республики Беларусь.

7. Государственная регистрация договора купли-продажи и возникающих из его оснований прав осуществляется Покупателем самостоятельно и за свой счет.

Организатор аукциона	ООО «Фрондера» 220113 г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127; • 8 (029) 308 28 97 • e-mail: info.torgi@orgtorg.by • сайт: https://orgtorg.by • telegram: https://t.me/orgtorg
Продавец	ООО «Блокчейн Технолоджи», ИНН: 02710202310108 (Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева дом 192 кабинет 4) в лице генерального директора Атажановой Миясар, тел. +375447513892 (Анатолий).

ИЗВЕЩЕНИЕ О НАЛИЧИИ ОСНОВАНИЙ ДЛЯ ПРИЗНАНИЯ ЖИЛОГО ДОМА ПУСТУЮЩИМ

Капланецкий сельский исполнительный комитет извещает, что постоянно действующей комиссией по обследованию состояния жилых домов, расположенных на территории Березинского района, в ходе обследования выявлен жилой дом, расположенный по адресу: **Минская область, Березинский район, д. Матевичи, ул. Партизанская (адрес указан согласно похозяйственной книге), имеющий основания для признания его пустующим.**

Сведения о жилом доме (из акта): Наружные размеры многоквартирного жилого дома: 6 х 8 м.

Площадь: 48,0 кв. м.
Дата ввода в эксплуатацию многоквартирного жилого дома: 1945 год постройки.
Материал стен: деревянный.
Этажность: одноэтажный.

На придомовой территории не осуществляются предусмотренные законодательством мероприятия по охране земель.
Не соблюдаются требования к содержанию (эксплуатации) территории. Одноквартирный, блокированный жилой дом находится в аварийном состоянии.

Сведения о лицах, включая наследников, которым предположительно многоквартирный жилой дом принадлежит на праве собственности, хозяйственного ведения или оперативного управления, иных лицах, имеющих право владения и пользования им (ей): наследник Мокшина Нина Николаевна.
Предположительный срок не проживания в многоквартирном жилом доме собственника, иных лиц, имеющих право владения и пользования этим домом: более 5 лет.

От лиц, имеющих право пользования жилым домом, в Капланецкий сельский исполнительный комитет не поступило уведомлений о намерении использовать такой дом для проживания.
Капланецкий сельский исполнительный комитет просит всех заинтересованных лиц в течение двух месяцев со дня опубликования извещения, уведомить Капланецкий сельский исполнительный комитет о намерении использовать пустующий дом для проживания.

Телефон для справок: 801715 62 3 32, 801715 62 3 33

(Заканчэне.

Пачатак на 1-й стар.)

Падзеі

І ПЛАТФОРМА ДЛЯ НАВУЧАННЯ, І ДЫЯЛОГАВАЯ ПЛЯЦОЎКА

Нядаўна ў РУП «Белпошта» прайшоў традыцыйны рэспубліканскі злёт маладых спецыялістаў. У ім прынялі ўдзел больш за 60 юнакоў і дзяўчат з усіх рэгіёнаў краіны, якія знаходзяцца толькі на самым пачатку свайго працоўнага шляху.

З прывітальнымі словамі да маладых супрацоўнікаў звярнулася **начальнік упраўлення кадровай работы прадпрыемства Наталля КРУПСКАЯ**. Яна пазнаёміла ўдзельнікаў з праграмай мерапрыемства, паведаміла аб тэхнічных навінках, пры дапамозе якіх скарачаецца доля ручнай працы пры сартаванні пісьмаў, аб сустрэчах з найлепшымі спецыялістамі РУП «Белпошта», якія прымуць удзел у размове з маладымі супрацоўнікамі, аб асаблівасцях работы з моладдзю на прадпрыемстве «Белпошта».

Злёты маладых спецыялістаў маюць вялікае значэнне для развіцця кар'еры і прафесійнага росту работнікаў: дазваляюць абмяняцца вопытам і ведамі, даведацца пра новыя тэндэнцыі і тэхналогіі ў галіне, а таксама ўстанавіць карысныя кантакты з калегамі і кіраўнікамі. Такія мерапрыемствы таксама садзейнічаюць павышэнню прэстыжу прафесіі і матывуюць маладых спецыялістаў на далейшае развіццё і дасягненне поспехаў.

На працягу двух дзён у маладых работнікаў была ўнікальная магчымасць даведацца аб перспектывах развіцця прадпрыемства, пагутарыць з кіраўнікамі галіны сувязі, прадпрыемства, лідарамі грамадскіх аб'яднанняў, задаць ім пытанні і ўнесці цікавыя прапановы ў рамках дыялогавай пляцоўкі.

У першы дзень удзельнікі наведалі цэкі вытворчасці «Мінская пошта», дзе ўбачылі, як арганізавана работа і якія сучасныя тэхналогіі прымяняюцца ў працэсе апрацоўкі паштовых адпраўленняў. Так, у цэху па апрацоўцы пошты і экспедзіравання друку, дзе непасрэдна адбываецца апрацоўка адпраўленняў, юнакі і дзяўчаты азнаёміліся з сучасным тэхналагічным абсталяваннем, убачылі, як працуе су-

Перад маладымі спецыялістамі выступае першы намеснік міністра сувязі і інфарматызацыі Павел ТКАЧ.

часны пісьмасартавальны комплекс. Яго магчымасці дазваляюць апрацоўваць прыкладна 30 тысяч адпраўленняў за гадзіну. Аб гэтым і іншых нюансах расказала намеснік начальніка цэха па апрацоўцы пошты і экспедзіравання друку Аксана Зуеўская.

У другой палове дня ўдзельнікаў чакалі пазнавальныя лекцыі на базе адпачынку «Дружба». Перад імі выступілі начальнік упраўлення кадровай работы прадпрыемства Наталля Крупская, начальнік цэнтру развіцця інфармацыйных тэхналогій Анатоль Неўмяржыцкі, начальнік упраўлення маркетынгу і продажаў Вольга Бялова.

Там жа прайшоў і другі дзень форуму. Удзельнікі сустрэліся з кіраўніцтвам Міністэрства сувязі і інфарматызацыі, РУП «Белпошта» і пярвочнай прафсаюзнай арганізацыі. У сустрэчы прынялі ўдзел першы намеснік міністра сувязі і інфарматызацыі Павел Ткач і **намеснік генеральнага дырэктара РУП «Белпошта» Вадзім ГЕРАСІМЁНАК**.

— Рэалізацыя маладзёжнай палітыкі з'яўляецца адным з прыярытэтных кірункаў для Мінсвязі і прадпрыемстваў, якія ўваходзяць у сістэму Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь. У вас ёсць свежы погляд, які дазволіць увесць час тры-

маць у тонусе нашу галіну, ён вельмі важны і каштоўны для нас. Вы будзеце фарміраваць новыя прапановы і вызначаць, як будзе выглядаць развіццё галіны і краіны ў цэлым у найбліжэйшай будучыні, — адзначыў Павел Ткач, звяртаючыся да маладых спецыялістаў РУП «Белпошта».

У сваю чаргу Вадзім Герасімеўнак абазначыў асноўныя аспекты кадровай палітыкі прадпрыемства, нацэліў удзельнікаў на падтрыманне і захаванне традыцый у іх працоўных калектывах і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці.

Удзельнікі злёту выказалі словы падзякі яго арганізатарам, гасцям і спікерам. Напрыканцы мерапрыемства маладыя спецыялісты атрымалі ад «Белпошты» памятныя падарункі і зрабілі агульнае фота з кіраўнікамі. А завяршыла праграму злёту экскурсія ў мемарыяльны комплекс «Хатынь», арганізаваная пярвочнай прафсаюзнай арганізацыяй установы.

Злёт, па задумцы арганізатараў, — гэта не толькі платформа для навучання, але і дыялогавая пляцоўка для наладжвання кантактаў паміж маладымі прафесіяналамі, што, безумоўна, пасадзейнічае ўмацаванню каманднага духу і развіццю новых ініцыятыў у паштовай галіне.

Фота з архіва РУП «Белпошта».

○ Прадстаўляем удзельнікаў злёту

«Буду вернай свайму выбару»

Вераніка Маскевіч, аператар паштовай сувязі АПС № 5 г. Гродна

Па словах Веранікі, прафесія паштовага работніка шматгранная. А галоўная яе прывабнасць — гэта магчымасць працаваць з шырокім колам людзей. Яна толькі на першы погляд здаецца проста, а на самай справе патрабуе глыбокіх ведаў, асабліва ў галіне псіхалогіі.

Як адзначыла суразмоўніца, на пошту яна пайшла працаваць па парадзе бацькоў і ўжо праз тры месяцы пераканалася, што выбар быў правільны. Хоць і з асобнымі цяжкасцямі спярша даводзілася сутыкацца. Але потым увайшла, што называецца, у каляіну, набыла належны досвед.

— Не хаваю, што часам, пад уплывам першапачатковых цяжкасцяў, я разважала: ці не знайсці мне якую-небудзь іншую спецыяльнасць, — прызналася Вераніка. — Але сёння гэтыя сумненні засталіся ў мінулым. Я працягваю і буду працягваць заставацца вернай свайму выбару і працаваць у вялікім калектыве РУП «Белпошта». А яшчэ ў мяне ёсць мара прадоўжыць адукацыю, паступіць у Беларускаю дзяржаўную акадэмію сувязі, рушыць наперад па кар'ернай лесвіцы. Цешыць, што бацькі ганарэцца маім выбарам, і ў будучыні я хачу парадаваць іх яшчэ больш.

Калектыв, які стаў родным

Кірыл Анішчык, аператар паштовай сувязі АПС № 21 г. Віцебска

Як адзначыў Кірыл, у РУП «Белпошта» ён уладкаваўся па ўласным жаданні. Вырасшыў паспрабаваць свае сілы ў незнаёмай яшчэ галіне. Праўда, у школьных гадах ў яго было жаданне звязаць сваё жыццё са спортам, бо ў дзяцінстве захапляўся футболам.

Першыя дні працы моцна хваляваўся, баяўся дапусціць памылку. Але, на шчасце, у паштовым аддзяленні аказаўся вельмі дружны, згуртаваны калектыв, кожны імкнуўся хлопцу дапамагчы. З часам калегі сталі яму літаральна як родныя, што садзейнічала паспяховаму станаўленню маладога работніка. Асабліва дапамагла Кірылу ў пачатку працоўнай дзейнасці яго непасрэдная настаўніца — намеснік начальніка паштовага аддзялення Ала Юльянаўна Стальмакова. Дзякуючы ёй і іншым калегам, хлопец хутка асвоіўся і не адчуваў цяжкасцяў у працы.

— Наперадзе ў мяне служба ва Узброеных Сілах, — падкрэсліў Кірыл. — Магчыма, пасля яе ў мяне з'явіцца магчымасць новага выбару. Але, хутчэй за ўсё, я вярнуся ў родны калектыв, дзе працягну працоўную дзейнасць. Бо для мяне галоўнае — знаходзіцца сярод добрых калег, мець зносіны з ветлівымі, добразычлівымі кліентамі, якіх пераважна большасць. У гэтым і складаецца самая вялікая радасць, якую я зведаў, працуючы ў аддзяленні паштовай сувязі.

Матэрыялы падрыхтаваў Сяргей РУЧАНАЎ.

Агульны здымак на памяць.

РУП «Институт недвижимости и оценки»

(организатор электронных торгов, оператор электронной торговой площадки) извещает о проведении повторных электронных торгов по продаже имущества, принадлежащего

ОАО «Белыничский райагропромтехснаб» (продавец)

Электронные торги состоятся 18.11.2024 г. в 11.30

Лот № 1: производственный цех с инв. № 701/С-11253, 683,8 кв. м. Адрес: Могилевская обл., Белыничский р-н, Вишовский с/с, 17, вблизи д. Большой Нежков. Начальная цена с НДС 20 % — 89 568,00 руб. Задаток — 8 956,80 руб.

Обременение: аренда. Капитальное строение с инвентарным номером 701/С-11253 расположено на земельном участке с кадастровым номером 720480500001000007 (площадь 0,2350 га). Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Шаг электронных торгов — 5 %. Порядок проведения электронных торгов определен Регламентом электронной торговой площадки «GOSTORG» (далее — ЭТП). Детальная информация об электронных торгах, в том числе об оформлении участия в них, условиях торгов размещена на ЭТП. Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB3012780290010000000 в ОАО «Белагропромбанк», ВІС ВАРВВУ2Х. Получатель — РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Окончание приема заявлений с прилагаемыми к ним документами и задатков: 14.11.2024 г. в 16.00

Организатор электронных торгов: 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03; 8 (029) 550-09-52; torgi@ino.by Электронный адрес ЭТП: gostorg.by

У Іспаніі працягваецца пошук зніклых без вестак у выніку наймацнейшых паводак, якія абрынуліся разам з праліўнымі дажджамі на ўсход краіны. Пасля найбольш пацярпелай правінцыі Валенсія прыродныя катаклізмы ахапілі і іншыя рэгіёны. Прэм'ер-міністр Іспаніі

ВУЛІЦЫ ПЕРАТВАРЫЛІСЯ Ў РЭКІ

У выніку наймацнейшых паводак часткі рэгіёна Валенсія аказаліся цалкам затопленымі пасля паводкі, якая забрала жыцці сама меней 217 чалавек. Яшчэ каля дзвюх тысяч чалавек прапалі без вестак. На шакавальных кадрах можна было ўбачыць, як патакі вады праносяцца па гарадах і аб'ектах інфраструктуры, змываюць аўтамабілі з дарог і пакрываюць палеткі брудам. Іспанцы, якія перажылі стыхію, расказваюць, што былі ўзрушаны хуткасцю і моцай, з якой прыбывала вада, якая не пакінула ахвярам часу на выратаванне.

«Калі вада пачала паднімацца, гэта было як хваля. Гэта было падобна на цунамі», — распавёў «Бі-бі-сі» 21-гадовы Гільерма Серана Перэс з Пайпорты недалёка ад Валенсіі. Ён адзін з дзясяткаў тысяч іспанцаў, якія пацярпелі ад разбуральных наступстваў маштабных паводак. Гільерма разам з бацькамі ехаў па аўтастрадзе, калі лінула вада. Яны змаглі выратавацца, кінуўшы машыну на волю лёсу і забраўшыся на мост. Нягледзячы на тое што праліўны дождж да таго моманту ішоў ужо некалькі гадзін, многія былі заспеты зняцкаў сілай паводкі.

Раней іспанскае метэаралагічнае агенцтва Аемет папярэдзіла, што ў рэгіёне Валенсіі прагназуюцца залевы. «Будзьце вельмі асцярожныя! Надзвычайная небяспека! Не падарожнічайце без крайняй неабходнасці», — напісала Аемет у сацсетцы, пасля чаго выпусціла «максимальнае чырвонае папярэджанне». На працягу дня паступалі новыя сігналы трывогі і папярэджанні мясцовым уладам не дапускаць набліжэння жыхароў да берагоў ракі.

Толькі праз больш чым восем гадзін рэгіянальны каардынацыйны штаб па надзвычайных сітуацыях ужо публікаваў здымкі моцна затопленых вуліц у муніцыпалітэтах Ла-Фуэнтэ і Уцьель на захад ад Валенсіі. Яшчэ праз некалькі гадзін штаб паведаміў аб разліве некалькіх рэк у гэтым раёне і заклікаў людзей не падыходзіць да берагоў.

Але папярэджанне аказалася запозненым — сітуацыя развівалася імкліва, адзначыла «Бі-бі-сі». Горад Чыва, які знаходзіцца прыкладна ў 20 кіламетрах ад ракі Палансіі, адным з першых выпрабаваў на сабе лютае паводкі. Глыбокі яр, які перасякае горад, з поўдня пачаў запаўняцца вадой пасля моцных ліўняў. Да веча ра вуліцы горада ператварыліся ў бурныя рэкі, вада выносіла аўтамабілі, ліхтары і лаўкі. Экстранныя службы спышаліся на дапамогу па ўсім рэгіёне, але хуткасць, з якой вада запаўняла вуліцы, была беспрэцэдэнтнай.

Педра Санчэс запытаў сродкі з Еўрапейскага фонду салідарнасці, каб дапамагчы краіне аднавіцца, паведаміў EuroNews. Відавочна, што ліквідацыя наступстваў расцягнецца на доўгі час. Што ж нарабілася ў Іспаніі, ці магчыма было мінімізаваць страты?

«Раптам абрынуўся вельмі моцны лівень, і вада паднялася на адзін ці паўтара метра за некалькі хвілін», — згадаў мэр горада Рыба-роха-дэ-Турья. Тым часам з іншых раёнаў пачалі паступаць паведамленні аб зніклых без вестак, панесеных паводаквымі водамі. Аднак служба грамадзянскай абароны толькі праз дзве з лішняй гадзіны разаслала папярэджанне жыхарам рэгіёна Валенсія з заклікам устрымацца ад паездак па дарогах. Да таго моманту прайшло ўжо больш за 12 гадзін з таго часу, як іспан-

ён выданню El Periodico. — Я з усіх сіл трымаўся за пальмы, каб рака не забрала мяне».

Але многім пашанцавала менш. Дзясяткі людзей па ўсім рэгіёне да гэтага часу лічацца зніклымі без вестак, а тыя, хто выжыў, расказваюць аб сваёй бездапаможнасці перад тварам жадлівых разбурэнняў. «Мы бачылі, як дзве машыны панесла патокам, і мы не ведаем, ці былі ўнутры людзі, — распавёў адзін з мужчын выданню Las Provincias. — Мы ніколі не бачылі нічога падобнага».

дзі вымусілі авіядыспетчараў змяніць маршрут 15 рэйсаў, якія выконваліся ў аэрапорце Барселона, размешчаным прыкладна на паўдарогі паміж Барселонай і Валенсіяй, пасля аб'яўлення чырвонага ўзроўню небяспекі з-за дажджоў.

Тым часам у Валенсіі працягваюцца пошукі цел унутры дамоў і тысяч разбітых аўтамабіляў, якія былі раскіданыя па вуліцах, шашы і каналах, па якіх патакі вады залілі густанаселеныя раёны. У муніцыпалітэце Альдая каля 50 салдат, паліцэйскіх і пажарных, некаторыя з якіх былі ў гідрасцяхах, шукалі магчымых ахвяр на падземнай паркоўцы вялізнага гандлёвага цэнтра. Яны выкарыстоўвалі невялікую лодку і пражэктары, каб перасоўвацца па вялізным збудаванні, у якім транспартныя сродкі былі пагужаны ў каламутную ваду не менш чым на метр.

Мясцовыя жыхары, валанцёры, тысячы салдат і паліцэйскіх працягваюць каласальную работу па прыборцы бруды і смецця. Многія людзі адчуваюць сябе кінутымі ўладамі, іх гнеў вырываўся, калі натоўп закідаў брудам каралеўскую пару Іспаніі, прэм'ер-міністра Санчэса і рэгіянальных лідараў падчас іх першага візіту ў Пайпорту, дзе загінула больш чым 60 чалавек, а тыя, хто выжыў, пазбавіліся сваіх дамоў і доўгі час не мелі пітной вады.

НАЙБУЙНЕЙШАЕ БЕДСТВА

Гэтая трагедыя ўжо стала найбуйнейшым у Еўропе бедствам, звязаным з паводкай, з 1967 года, калі ў Партугаліі загінула не менш чым 500 чалавек. Урад Іспаніі паабяцаў «палепшыць» намаганні па аднаўленні, накіраваўшы ў зону бедства 10 тысяч салдат і паліцэйскіх. Улады моцна пацярпелай Валенсіі заявілі, што надзеі знайсці тых, хто выжыў, растуць пасля таго, як катастрофічныя паводкі разбурылі дамы і транспартныя сродкі, пакінуўшы мясцовых жыхароў без электрычнасці, харчавання і магчымасці выбрацца з гэтага пекла. Калі патакі вады лінулі на вуліцы, паглынуўшы аўтамабілі і запоўніўшы дамы, сотні людзей на ўсходзе і поўдні Іспаніі апынуліся ў пастцы паводак, якія бушавалі ў некаторых частках краіны ўжо больш за тыдзень. Дарогі па ўсім рэгіёне заблакіраваныя апоўзнямі і высокім узроўнем вады, а аўтамабілісты праязджалі па затопленых вуліцах, адчайна спрабую-

чы выбрацца да бяспечнага месца.

Па словах навукоўцаў, штормы засяродзіліся над басейнамі рэк Марго і Турья, а ў рэчышчы ракі Поё ўтварыліся вялізныя сцены вады, якія выйшлі з берагоў, заспеўшы зняцкаў мясцовых жыхароў, якія займаліся сваімі справамі. Нацыянальная метэаралагічная служба Іспаніі паведаміла, што ў моцна пацярпелым раёне Чыва за восем гадзін выпала больш ападкаў, чым за папярэднія 20 месяцаў, назваўшы патоп «надзвычайным».

Па звестках міжуродавай групы экспертаў па змяненні клімату, экстрэмальныя з'явы надвор'я, якія выклікаюць сур'ёзныя паводкі і засухі, сталі больш верагоднымі і сур'ёзнымі. «У выніку павышэння тэмпературы гідралагічны цыкл паскорыўся. Ён таксама стаў больш няўстойлівым і непрадказальным, і мы сутыкаемся з праблемамі альбо занадта вялікай, альбо занадта малой колькасці вады. Цяплейшая атмасфера ўтрымлівае больш вільгаці, што спрыяе багатым ападкамі», — заявіла генеральны сакратар Сусветнай метэаралагічнай арганізацыі Селеста Саўла. Па меркаванні экспертаў, катастрофічныя ліўні ў Іспаніі былі выкліканыя разбуральным надвор'ем, пры якім халоднае і цёплае паветра сутыкаюцца і ўтвараюцца магутныя дажджавыя аблогі.

Яшчэ адным фактарам, які, на думку навукоўцаў, мог садзейнічаць узнікненню анамальнага надвор'я, з'яўляецца незвычайна высокая тэмпература Міжземнага мора. Па словах Каралы Кеніг з Цэнтра вывучэння рызык паводак і ўстойлівасці пры Лонданскім універсітэце Брунеля, у сярэдзіне жніўня была зафіксаваная найвышэйшая тэмпература паверхні за ўсю гісторыю назіранняў — 28,47 градуса. Спякота павялічвае здольнасць утвараць вадзяную пару, што прыводзіць да больш інтэнсіўных дажджоў.

Пакуль у Іспаніі вада адступіла, але аднаўленне пасля разбурэнняў зойме доўгія месяцы. Аўтамагістралі Валенсіі застаюцца заблакіраванымі або прыдатнымі для выкарыстання толькі часткова, многія з іх літаральна ўсеяны выкінутымі на бераг і разбітымі аўтамабілямі. Па звестках іспанскага чыгуначнага апэратара Adif, чыгуначныя пуці ў рэгіёне настолькі моцна пашкоджаны, што рух цягнікоў наўрад ці адновіцца на працягу некалькіх тыдняў. А галоўнае — соцень людзей ужо не вярнуць і колькі яшчэ застаюцца зніклымі без вестак...

Захар БУРАК.

ВАЛЕНСІЯ ПАТАНУЛА Ў БРУДЗЕ

Што нарабілася ў Іспаніі?

скае метэаралагічнае агенцтва выпусціла першае «чырвонае папярэджанне».

Жыхары абураныя на ўлады за тое, што папярэджанне было запозненае, таму ў іх не засталася часу на тое, каб схавацца на верхніх паверхах ці пакінуць дарогі. Тым часам магістралі напоўніліся транспартам з людзьмі, якія вярталіся дадому пасля работы.

«ТРЫМАЎСЯ ЗА ПАЛЬМЫ, КАБ НЕ ЗАБРАЛА РАКА»

Пака ехаў з Валенсіі ў найбліжэйшы Пікасент, калі паводка, якая захліснула дарогі, заспела зняцкаў. Ён распавёў газеце El Mundo, што «хуткасць вады была вар'яцкай», вада захоплівала аўтамабілі: «Ціск быў вялізным. Мне ўдалося выбрацца з машыны, і вада прыціснула мяне да плота, за які я змог ухапіцца, але я не мог зрушыць з месца. Вада мне не дазваляла. Яна парвала мае адзенне».

Патрысія Радрыгес з Сэдаві таксама патрапіла ў зону паводкі па шляху дадому з працы. Яна раскажала мясцовым СМІ, што вада пачала падымацца, калі яна стаяла

відэаролікаў прыкавання да інваліднай калясці насельнікі дома састарэлых у Пайпорце не могуць выбрацца са сталовай, дзе бурная вада даходзіць ім да каленяў.

Рут Маяна, жыхарка горада Бенетусэр недалёка ад Валенсіі, распавядала ў сацсетках аб усё больш адчайным становішчы ў сваім горадзе. Заклікаючы аб дапамозе, яна казала, што схавалася на верхніх паверхах свайго дома разам з суседзямі, але ў аднаго з іх здарыўся сардэчны прыступ, і ён памёр. «Грамадзянская гвардыя прыбыла пешшу, але яны не могуць трапіць у дом, таму што каля ўваходу затрымаўся машына, — напісала яна рана раніцай у сацсетцы. — Ці можа хто-небудзь яшчэ дапамагчы?»

Да раніцы дзённае святло дазволіла ўбачыць увесь маштаб разбурэнняў: сотні аўтамабіляў, наваленых адзін на аднаго, разбураныя прадпрыемствы і цэлыя вёскі, пакрытыя брудам і абломкамі. У Валенсіі выратавалі мужчыну па імені Хуліяна Санчэс з сімптомамі пераахладжэння пасля таго, як ён на працягу сямі гадзін чапляўся за пальмы. «Я не хацеў паміраць, — распавёў

ЧЫРВОНЫ ЎЗРОВЕНЬ

Тым часам моцныя штормы днямі абрынуліся на Барселону, метэаралагічная служба Іспаніі аб'явіла чырвоны ўзровень небяспекі ў Каталоніі з-за «бесперапынных і праліўных дажджоў» уздоўж узбярэжжа, заклікаўшы людзей захоўваць пільнасць і не адпраўляцца ў паездкі «без крайняй неабходнасці», паведаміла Daily Mail.

На мабільныя тэлефоны каталонцаў паступіў сігнал трывогі аб «экстрэмальных і працяглых дажджах» на паўднёвых ускраінах Барселоны, які заклікае людзей пазбягаць любых звычайна сухіх цяснін і каналаў, дзе яны могуць стаць ахвярамі ўздыму ўзроўню вады. На відэа з аэрапорта Эль-Прат у Барселоне бачна, як вада паступае ў будынак тэрмінала і льецца са сталаў, а пасажыры здымаюць абутак і прабіраюцца па патоках праз залу вылету, паведаміла rg.ru.

Міністр транспарту Іспаніі Оскар Пуэнтэ заявіў, што прыпыняе рух усіх прыградных цягнікоў на паўночным усходзе Каталоніі, дзе пражывае 8 мільёнаў чалавек, па просьбе службовых асоб грамадзянскай абароны. Пуэнтэ заявіў, што даж-

ПЁТР СМІДОВІЧ, ПЕРШЫ СПІКЕР

30 снежня 1922 года ў Вялікім тэатры ў Маскве ў 12 гадзін дня пачаў работу I з'езд Саветаў ССРСР, які паклаў пачатак існаванню дзяржавы новага тыпу, падобных якой да таго часу не ведала гісторыя чалавецтва.

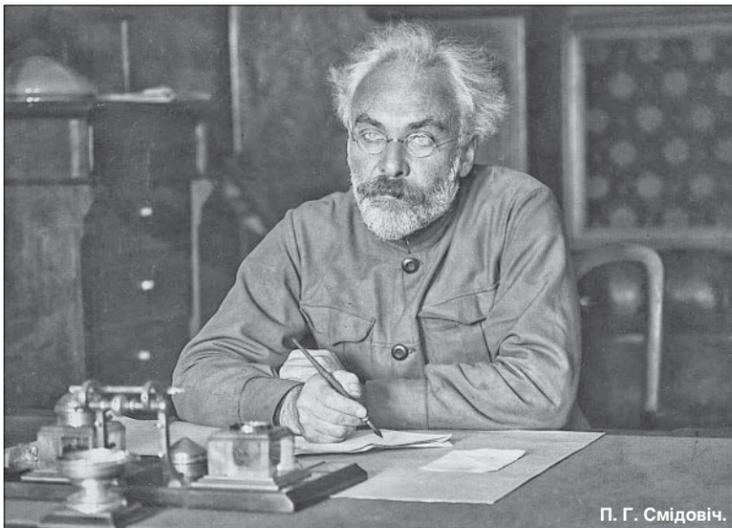
І хоць дыскусія аб канкрэтным фармаце аб'яднання разрозненых рэспублік у адзіную дзяржаву ішла ўжо дастаткова доўга, сама неабходнасць яе стварэння была відавочная і прадвызначаная. У ходзе Грамадзянскай вайны сфарміраваліся трывалыя ваенна-палітычныя сувязі паміж рэспублікамі, замацаваныя дэкрэтамі УЦВК ад 1 чэрвеня 1919 года, які фактычна абвешчавалі стварэнне дагаворнай федэрацыі з РСФСР у якасці цэнтру. Лакальныя рэспубліканскія кампартыі ўключаліся ў склад РКП(б) у якасці абласных партарганізацый, што некалькі абмяжоўвала іх суверэнэтэт, фарміруючы перадумовы для наступнага аб'яднання.

Чарговым значным крокам стала заключэнне ў перыяд з 1920 да 1922 года двухбаковых пагадненняў аб гаспадарчым і дыпламатычным саюзе паміж РСФСР і ўсімі іншымі савецкімі рэспублікамі. Адкрытым заставалася толькі пытанне канчатковага фармальнага аб'яднання. Увесну 1922 года партыйныя органы навастворанай Закаўказскай Сацыялістычнай Федэратыўнай Рэспублікі, гэтак жа як і прадстаўнікі УССР і БССР, заявілі аб неабходнасці канчатковага ўдакладнення фармату ўзаемаадносін паміж імі. Для распрацоўкі рашэння па гэтым пытанні была створана камісія на чале з В. У. Куйбышавым. На падставе канцэпцыі І. В. Сталіна была вылучана ідэя ўключыць у склад РСФСР Украінскую, Беларускую і Закаўказскую рэспублікі з шырокімі правамі аўтаноміі, захавашы суверэнэтэт іншых (Бухарскай, Харэзмскай і г. д.). У сваю чаргу У. І. Ленін, у цэлым падтрымаўшы гэтак рашэнне, унёс у яго пэўныя карэктывы, сфарміраваўшы новую дзяржаву як саюз раўнапраўных рэспублік.

Адкрыў аб'яднальны з'езд стары бальшавік, член партыі з 1898 года, былы агент газеты «Искра», удзельнік Снежанскага ўзброенага паўстання ў Маскве ў 1905 годзе, наогул, вядомы рэвалюцыянер, які прайшоў праз арышты, турмы і ссылкі, актыўны ўдзел у Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Маскве, Грамадзянскай вайне і першых гадах савецкага будаўніцтва Пётр Гермагенавіч Смідовіч, адзін з найстарэйшых удзельнікаў з'езда. Па традыцыі менавіта найстарэйшы па ўзросце дэлегат адкрыў мярарыемства і вядзе яго да таго часу, пакуль не будучы сфарміраваны ўсе рабочыя органы. Было Смідовічу, аднак, усяго 48 гадоў — сведчанне ўзроставага складу з'езда.

Пётр Гермагенавіч Смідовіч — 19 мая 1874, г. Рагачоў, Магілёўская губерня — 16 красавіка 1935, Масква) — савецкі партыйны і дзяржаўны дзеяч.

Нарадзіўся ў шляхецкай сям'і герба Сухакомнаты. Бацька, надворны саветнік Гермаген Вікенцьевіч Смідовіч — выпускнік юрыдычнага факультэта Маскоўскага ўніверсітэта. Пётр Смідовіч таксама вучыўся ў Маскоўскім універсітэце, адкуль быў выключаны ў 1894 годзе за ўдзел у нелегальнай студэнцкай дзейнасці і высланы ў

П. Г. Смідовіч.

Тулу. З 1895 года, знаходзячыся за мяжой, вучыўся ў Вышэйшай электратэхнічнай школе ў Парыжы.

Працаваў на бельгійскіх заводах і быў членам Бельгійскай рабочай партыі. З 1898 года вёў рэвалюцыйную работу ў Пецярбургу, член РСДРП з гэтага ж года.

У 1900 годзе за сваю рэвалюцыйную дзейнасць быў арыштаваны і высланы з краіны. З 1902 года Смідовіч з'яўляўся агентам газеты «Искра», а з 1903 года быў суарганізатарам падпольнай друкарні «Искра» ў г. Умань.

У 1905 годзе ўдзельнічаў у Снежанскім узброеным паўстанні ў Маскве.

У 1906—1908 гадах знаходзіўся ў Маскоўскім акруговым і гарадскім камітэце РСДРП. Быў арыштаваны ў 1908 годзе і адпраўлены ў ссылку ў Валагодскую губерню.

Пасля рэвалюцыі ў лютым 1917 года быў членам Маскоўскага камітэта РСДРП(б), таксама ўваходзіў у Прэзідыум Выканкама Массавета. Быў дэлегатом 7-й (красавіцкай) канферэнцыі і VI з'езда РСДРП(б).

У час Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года быў членам Маскоўскага Ваенна-рэвалюцыйнага камітэта, членам прэзідыума УЦВК і ВСНГ.

З 1918 года — старшыня Массавета, з 1919 года — старшыня Маскоўскага губернскага саўнаргаса. У 1920 годзе ўдзельнічаў у складзе савецкай дэлегацыі на мірных перагаворах з Польшчай.

У 1921 годзе ўдзельнічаў у падаўленні Антонаўскага і Крашчатацкага антыбальшавіцкіх паўстанняў.

30 снежня 1922 года адкрыў I Усеаюжны з'езд Саветаў, быў абраны ў яго прэзідыум.

З 1922 года — член Антырэлігійнай камісіі пры ЦК ВКП(б) і кіраўнік Сакратарыята па справах культуры, старшыня Пастаяннай камісіі па пытаннях культуры пры Прэзідыуме УЦВК.

Член УЦВК, прэзідыума ЦВК ССРСР.

З 1924 года да смерці ў 1935 годзе — старшыня Камітэта садзейнічання народнасцям паўночных украін (Камітэт Поўначы) пры ЦВК ССРСР, створанага пастановай Прэзідыума УЦВК ад 20 чэрвеня 1924 года. У задачы камітэта ўваходзіла «садзейнічанне планамернаму ўладкаванню малых народнасцяў Поўначы ў гаспадарчэканамічным, адміністрацыйна-судовым і культурна-санітарным стаўленні». З 1927 года ўзначальваў Цэнтральнае бюро краязнаўства. На пасадзе старшыні Камітэта Поўначы прыняў актыўны ўдзел у стварэнні Ненецкай нацыянальнай акругі.

З 20 жніўня 1933 года ўзначальваў Камітэт па запаведніках пры

Прэзідыуме УЦВК, у якасці члена Прэзідыума УЦВК.

Дэлегат VI, VIII, X—XVII з'ездаў партыі.

Пётр Гермагенавіч Смідовіч памёр у Маскве 16 красавіка 1935 года; урна з прахам адной з першых была пахавана на Краснай плошчы ў Крамлёўскай сцяне.

ССРСР маглі назваць інакш, або Два словы, выкрасленыя дэлегатамі I аб'яднальнага з'езда Саветаў

Такія людзі, як Пётр Гермагенавіч Смідовіч, карысталіся вялікай павагай у Краіне Саветаў, і выбар першага вядучага быў зроблены, вядома, удала. Адкрываючы з'езд, ён сказаў (цытата па стэнаграме з'езда): «Таварышы, па даручэнні канферэнцыі паўнамоцных дэлегацый Расійскай Сацыялістычнай Федэратыўнай Савецкай Рэспублікі, Украінскай Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі, Закаўказскай Сацыялістычнай Федэратыўнай Савецкай Рэспублікі і Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі адкрываю I з'езд Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

Аднадушная воля працоўных Украіны, Азербайджана, Грузіі, Арменіі і Беларусі зліць адасобленыя савецкія рэспублікі ў адзінае цэлае, у магутную дзяржаву саюза сацыялістычных савецкіх рэспублік выказана на з'ездах саветаў Украіны, Беларусі і Закаўказскай федэрацыі. Гэтая воля з неапісальным энтузіязмам падтрымана прадстаўнікамі працоўных Беларускай ССР на пасяджэнні X Усерасійскага з'езда саветаў 26 снежня. Рэзалюцыяй, прынятай на гэтым з'ездзе, пацверджаны, як аснова саюза, прынцып раўнапраўя рэспублік, добраахвотнасці ўваходжання іх у саюзную дзяржаву з захаваннем для кожнага з іх права свабоднага выхаду з яго.

Гэтыя прынцыпы лягучы ў аснову прапанаванага дэлегацыямі дагавора саюза савецкіх сацыялістычных рэспублік.

У савецкіх дзяржавах чым цясней спайваюцца асобныя нацыянальнасці, тым больш забяспечваецца свабода іх самакіравання і тым больш шанцаў маюць эканамічна адсталыя нацыі атрымаць неабходныя для іх нацыянальнага развіцця матэрыяльныя перадумовы.

Нашы дзяржавы да гэтага часу стаялі як асобныя арміі на адным баявым фронце. Мы разам абаранялі адну справу: улада працы, улада саветаў супраць аб'яднальнага фронту імперыялістычных

урадаў, будавалі сацыялістычную гаспадарку супраць капіталу, які наступае. І якую велізарную сілу барацьбе знаходзілі мы ў гэтым аб'яднанні сіл асобных рэспублік перад тварам кожнай паўстаючай небяспекі! Успомнім барацьбу нашу на галодным фронце. Успомнім цяжкі з Піцера ў Татрэспубліку або з Масквы — у Чувашавобласць. Успомнім параходы з Грузіі да Крыма або эшалоны з хлебам з Беларусі і Украіны ў галадаючае Паволжа. Гэтым яднаннем сіл асобных рэспублік былі абумоўлены нашы перамогі на знешніх баявых і ўнутраных гаспадарчых франтах. Цяпер мы аб'ядноўваемся ў адзіную дзяржаву, утвараем адзін палітычны і гаспадарчы арганізм. І кожная рана звонку, кожны боль унутры на якой-небудзь аддаленай ускраіне адгукнецца адначасова ва ўсіх частках дзяржавы і выкліча адпаведную рэакцыю ва ўсім арганізме Саюза...

У гэтай новай ступені аб'яднання савецкіх рэспублік — крыніца новых велічэзных сіл супраціўлення і стварэння, — незразумелая і страшная для капіталістычнага свету, але якая радасна здзіўляе і прываблівае працоўных усіх краін. І гучны заклік яго да працоўнага класа кожнай краіны не можа застацца без магутнага адказу. Няхай жыве заснаваны цяпер Саюз савецкіх сацыялістычных рэспублік! Няхай жыве будучы сусветны саюз савецкіх сацыялістычных рэспублік! **(Бурныя апладысменты. Усе ўстаюць і спяваюць Інтэрнацыянал.)**

Захаваліся вельмі падрабязныя матэрыялы аб складзе з'езда па шматлікіх параметрах. Усяго прыбыло 2214 дэлегатаў. Жанчын было толькі 77, што складала 3,5 % дэлегацкага складу. Па ўзроставым складзе з'езд, вядома, быў малады. Старэйшых за 50 гадоў — усяго 2 % дэлегатаў, маладзейшых за 20 — 1,2 %, а асноўную групу — 45 % — складалі дэлегаты ад 21 да 30 гадоў. Далей ішла ўзростава група ад 31 да 40 гадоў, а ад 41 да 50 гадоў было 7,9 %. Гэта значыць, старэйшых за 40 гадоў на з'ездзе было менш за 10 % дэлегатаў. Малады дэлегацкі корпус ствараў маладую краіну.

Але асноўная роля на з'ездзе ўсё ж належала іншаму бальшавіку, які ў 1922 годзе быў, праўда, маладзейшы за Смідовіча. На трыбуну ўзышоў 44-гадовы народны камісар па справах нацыянальнасцяў Іосіф Сталін, які па праве таго, што займаў гэтую пасаду, лічыўся адказным за баланс інтарэсаў у новым саюзе. Прамова Сталіна не мела нічога агульнага з дзяржаўным гонарам: узыходзячы савецкі лідар бачаваў ранейшую Расію, якую назваў «катам Азіі, жандарам Еўропы», абяцаў улік памылак мінулага і гістарычны рэванш — «перамогу новай Расіі над старой». Адштурхоўваючыся ад гэтых прынцыпаў, Сталін прапанаваў прагаласаваць за два дакументы — дэкларацыю аб утварэнні ССРСР і дагавор аб ім жа, які замяняў Канстытуцыю. Волевыўленне было адкрытым. Уверх падняліся 1673 рукі.

Калі мімалётны з'езд ужо завяршаў сваю работу, за справу ўзяўся палітык, адсутнасць якога ў Вялікім тэатры кідалася ў вочы. Дэлегатам было вядома аб хваробе заснавальніка Савецкай Расіі Уладзіміра Леніна, і таму яны абмежаваліся выбарам яго ганаровым старшынёй. Але цырыманіяльныя функцыі не маглі задаволіць правадыра рэвалюцыі, які карыстаўся бясспрэч-

ным аўтарытэтам. Ленін меў намер унесці змены ў Канстытуцыю Савецкай дзяржавы ўжо пасля таго, як яна была зацверджана.

Спрэчка аб тым, на якіх прынцыпах павінен будавацца ССРСР, разгарнулася паміж Леніным і Сталіным яшчэ ўвосень 1922 года. Будучы правадыр прапаноўваў аўтанамізацыю, пры якой меншыя рэспублікі ўводзіліся ў склад Савецкай Расіі на правах унутраных утварэнняў. Ленін быў супраць, лічычы нацыянальную тэму занадта далікатнай. Ідэя сфарміраваць дзяржаву, у назве якой наогул адсутнічала б слова «Расія», адстойвалася менавіта ім.

Старшынявуючы Міхаіл Калінін аб'явіў скліканне з'езда і яго рашэнні «падзейі сусветнай важнасці». Але яснасць у некаторыя пытанні, нягледзячы на тое, што ўсё было загадзя зацверджана на пленуме ЦК партыі, унеслі толькі ў апошні момант. З назвы «Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік Еўропы і Азіі» нечакана прыбралі Еўропу і Азію. Затое ў дакументах з'езда з'явілася «Сусветная сацыялістычная рэспубліка Саветаў», адкрытая для ўступлення іншых дзяржаў зямнога шара, якія падзяляюць прынцыпы камунізму. Прамоўцы, якія выступалі на з'ездзе, не сумняваліся: такія яшчэ будуць. Напрыклад, дэлегаты Бухарскай і Харэзмскай народных рэспублік, якія прыбылі ў якасці назіральнікаў, тады ж пацвердзілі намер уступіць у Савецкі Саюз.

Неабходнасць будаваць дзяржаву вакол пераможцаў ідэй камунізму, а не грамадзянскага патрыятызму і агульнага мінулага не выклікала сумненняў: 94 % з іх былі членамі камуністычнай партыі і амаль 6 % — спачувальныя ім. У вузенькім зазоры паміж тымі і другімі знаходзіліся... пяць чалавек — двое яўрэйскіх сацыял-дэмакратаў з партыі Палей Цыён, два каўказскія левыя сацыялісты і адзін дэпутат, які выбываўся з агульнага ладу: анархіст-індывідуаліст. Але пра прычэпаны з яго боку сёння нам нічога не вядома...

...Такой была вяршыня партыйнай і дзяржаўнай дзейнасці нашага земляка Пятра Гермагенавіча Смідовіча. Урэшце, на ёй ён заставаўся да апошніх сваіх дзён, якія б пасады ні займаў — яшчэ шмат дзе спатрэбіліся яго каласальныя веды, вопыт і аўтарытэт.

«Невыпадковы» Смідовіч

Прыход Пятра Смідовіча ў рэвалюцыю быў зусім не выпадковым. Сябры дзяцінства і юнацтва адзначалі яго шчырасць, «добраю, чулую душу», імпат, дзейны характар. У сваёй аўтабіяграфіі Пётр Гермагенавіч расказвае: «*Жывое, здольнае, бясконца рухомае, уражлівае дзіця, якое ўсё схоплівае на ляту, зліваецца з прыродай, жывёламі, любуюцца травамі, кветкамі і — суровая дысцыпліна ў рамках патрыятычна праваслаўнай кванскай ідэалогіі бацькоў і акружэння. Бясконцае барацьба супраць бессэнсоўных рамак патрыярхальнага сямейнага парадку і суровыя ўздзеянні аж да лупцоўкі ўключна. Малітвы за сталом, маленні на каленях усёй сям'ёй на ноч, абедні і ўсяночныя па святых — гэта было амаль звыш сіл і з ранняга дзяцінства выклікала нянавісць супраць ікон, лампад*». Несупадзенне ўласнага статусу з унутраным светаадчуваннем было адной з галоўных прычын, якія вызначылі шлях

КРАІНЫ САВЕТАЎ

рэвалюцыйнай барацьбы Пятра Гермагенавіча на многія гады наперад.

Яшчэ ў час вучобы ў гімназіі ён адзначаў, што ўжо тады ў ім «спела глыбокая нянавісьць да ўсяго афіцыйнага, пагарда да ўсяго гвалтоўнага ладу. Усё забароненае было міла. Чыталі Пісарова, Чарнышэўскага, Дабралюбава». Вялікі ўплыў на фарміраванне асобы будучага рэвалюцыянера аказаў В. В. Верасаеў-Смідовіч — у той час студэнт-філолаг, а потым — вядомы савецкі пісьменнік, медык, траюрадны брат Пятра. Яго апазданні і сумесныя чытанні мастацкай літаратуры, публіцыстыкі, гісторыі рэвалюцыйнага руху, прыродазнаўства вызначылі напрамак і далі штуршок да самастойных заняткаў. Пётр праводзіў бяссонныя ночы над вялікімі сур'ёзнымі кнігамі: матэматыка, фізіялогія, філасофія і ўсё, што можна было дастаць з «забароненага».

У 1892 годзе Смідовіч паступае на прыродазнаўчае аддзяленне фізіка-матэматычнага факультэта Маскоўскага ўніверсітэта. Славуты фізіёлаг І. М. Сечанаў стаў адным з самых паважаных і любімых яго настаўнікаў і высока ацэньваў навуковы здольнасці Пятра. Любоў да батанікі на ўсё жыццё прывіў яму К. А. Ціміразеў. Але рэвалюцыйна настроенае студэнцкае асяроддзе хутка ўцягнула Пятра ў палітычную барацьбу. Пачаліся рэвалюцыйныя групкі, дыспуты паміж марксістамі і народнікамі, першыя выступленні. Навуковая дзейнасць была абарвана арыштам у першай палове 1895 года па справе аб антыўрадавай дзейнасці савета аб'яднаных зямляцтваў студэнтаў Масквы. Пётр быў выключаны з універсітэта і адпраўлены пад нагляд паліцыі ў Тулу. Яму назаўжды забаранілі працягваць працу ва ўсіх ВНУ імперыі. У Туле Пётр працаваў у нелегальных гуртках да вызвалення ад вайскавай павіннасці назаўжды (з-за вялікай блізарукасці). У хуткім часе з дапамогай аднакурснікаў атрымаў замежны пашпарт і адправіўся самым танным тарыфам у Парыж «у вельмі абарваным выглядзе, які здзіўляў замежжа, але мяне зусім не бянтыжыў».

Смідовіч быў перакананы, што працаваць для рэвалюцыі ў Расіі можна толькі жывучы і працуючы ў рабочым асяроддзі. Для рэалізацыі сваіх мэт ён свядома вырашыў вывучыць электратэхніку, каб працаваць у гэтай галіне ў якасці рабочага. Электратэхніка давала магчымасць паступіць у Расію на любы буйны завод або фабрыку (тады рабочых гэтай спецыяльнасці ў Расіі не хапала, і ў Расію з'язджалася шмат замежнікаў-электратэхнікаў). У 1897 годзе ён скончыў з дыпламам «Вышэйшую электратэхнічную школу» ў Парыжы. У афіцыйнай анкетце пры заканчэнні школы ён напісаў пра свае планы: «Жадаю застацца рабочым, каб мець магчымасць сумленна змагацца за сацыяльную рэвалюцыю».

У Парыжы ён зблізіўся з рускімі марксістамі і сацыял-дэмакратамі, у тым ліку са сваёй будучай жонкай Соф'яй Мікалаеўнай Чарнасветавай, якая ў той час была замужам за Платонам Васільевічам Луначарскім, братам будучага першага савецкага наркама асветы.

Пасля ІІ з'езда партыі 1903 года П. Г. Смідовіч далучыўся да бальшавікоў. Ён быў адным з арганізатараў снежаньскага ўзброенага паўстання ў Маскве ў 1905-м. Да 1906 года ён становіцца членам

Маскоўскага акруговага камітэта партыі і актыўна займаецца падпольнай дзейнасцю ў Маскве і Маскоўскай губерні (асабліва ў Ягор'еўску і Каломне). Кіраваў забастовачным змаганнем маскоўскіх трамвайшчыкаў і камунальных рабочых, узначальваў Цэнтральнае бюро прафсаюзаў Масквы і набыў велізарны аўтарытэт і папулярнасць сярод працоўных і ў партыйных колах бальшавікоў. Шматразовыя вобвыскі і арышты прывялі да двухгадовайсылкі ў Волагду (1908—1910 гады).

Сумесная рэвалюцыйная барацьба ў гэтыя гады зблізіла Смідовіча і С. М. Чарнасветава. Соф'я Мікалаеўна пасля смерці першага мужа ў снежні 1904 года працягвала рэвалюцыйную работу ў Туле і Маскве.

Жонка пісала яму ў 1913-м: «У чым папракаю цябе? У знадта доверлівым стаўленні да людзей, але ж яго лічу адной з найлепшых тваіх уласцівасцяў... Будзь такім, якім я ведаю і кахаю цябе».

З дапамогай Г. М. Кржыжанойскага ў 1912 годзе Пётр Гермагенавіч паступіў інжынерам на электрастанцыю «Таварыства 1886 года» (МГЭС), якая з 30 верасня 1922 года да сёння носіць яго імя. У канспіратара Смідовіча быў выгляд рэспектабельнага, паспяховага інжынера — ніхто з працоўных не здагадаўся, што іх начальнік —

— Таварышы! — крыкнуў ён, хаця крычаць не было асабліва неабходнасці: у цэху раптам зрабілася незвычайна ціха. Толькі праз секунду натоўп здзіўлена і радасна ахнуў, ніхто не думаў, што да іх можа так звярнуцца іх начальнік. — Таварышы! — паўтарыў Смідовіч. — Таварыш Радзін толькі што прачытаў вам пракламацыю Маскоўскага бюро ЦК Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі бальшавікоў, да якой я маю гонар належаць. Я заклікаю вас справай падтрымаць выступленне петраградскага пралетарыяту супраць царызму. Як бальшавік і як адзін з інжынераў электрастанцыі, я прапаную вам неадкладна кінуць работу і выйсці на вуліцы Масквы, каб паказаць сваю сілу і сваю адданасць рэвалюцыі. Заклік Маскоўскага бюро ЦК прымушае нас неадкладна пачаць выбары ў Савет рабочых дэпутатаў — орган улады пралетарыяту. Няма часу марудзіць».

Пётр Гермагенавіч актыўна прымаў удзел у вырашальных падзеях барацьбы за ўладу ў Маскве, шмат у чым ён уплываў на яе развіццё і вынікі. На працягу ўсяго 1917 года ён заставаўся адзіным пастаянным удзельнікам усіх перагавораў Массавета, а затым Ваенна-рэвалюцыйнага камітэта бальшавікоў з іх апанентамі і праціўнікамі ў барацьбе за ўладу.

Ленін, Свардлоў, Уладзімірскі і Смідовіч перад адкрыццём помніка Марксу і Энгельсу. Масква, 1918 г.

бальшавік. Сярод таварышаў па службе Раўшскай электрастанцыі Смідовіч размоў пра палітыку не вёў — стараўся выглядаць чалавекам, цалкам паглынутым тэхнічнымі праблемамі. Аб тым, што Смідовіч — член Маскоўскага абласнога бюро ЦК РСДРП(б), ведалі толькі некалькі бальшавікоў, якія засталіся пасля шматлікіх арыштаў. Смідовіч, ён жа «Матрона», «Васіль Іванавіч», «Зыбін» і «Чарвінскі», «рассакрэціўся» толькі ў лютым 1917-га, калі стаў членам Маскоўскага камітэта РСДРП(б). Вось як апісаны гэты працэс у кнізе «Гвардыя кастрычніка. МАСКВА», прысвечанай людзям, якія ўзначалілі ў кастрычніку 1917 года ўзброенае паўстанне ў Маскве:

«...Мітынг быў у разгары. На варштаце стаяў кабэльшчык Радзін, адзін з многіх уцалелых ад арышту на станцыі бальшавікоў, і чытаў пракламацыю. Кожная фраза суправаджалася гулам ухвальных галасоў. Інжынер Смідовіч падыходзіў бліжэй да імправізаванай трыбуны, рабочыя ветліва і крыху здзіўлена расступіліся. Калі вызвалілася месца на варштаце, Пётр Гермагенавіч пераглянуўся з Радзіным і нечакана для ўсіх узлез наверх».

У Массавеце даводзілася займацца адначасова рознымі пытаннямі: распускалі паліцыю і «грамілі ахранку», вызвалілі палітвязняў, займаліся харчаваннем людзей, якія збіраліся каля варот гарадской думы, канфіскавалі ўсё неабходнае. «Дзень і ноч без перапынку прыходзілі людзі, падпісваліся паперкі. Час пераблытаўся, галава раптам паглыблялася ў нябыт, каб ізноў вярнуцца да прытомнасці пад штуршкімі каго-небудзь «па асабліва важнай» справе», — успамінаў ён.

Інтэлігенцкая «мяккацеласць»? Пасля падаўлення выступлення Л. Г. Карнілава ў верасні 1917 года барацьба ў краіне разгортвалася вакол двух варыянтаў далейшага развіцця рэвалюцыі: на аснове шырокай кааліцыі рэфармісцкіх дэмакратычных сіл або шляхам рашучай змены формы і сутнасці дзяржаўнай улады, якую адстойвалі бальшавікі. Смідовіч і некаторыя іншыя рэвалюцыйныя дзеячы не падтрымлівалі ідэй У. І. Леніна аб неабходнасці паўстання і сацыялістычнай рэвалюцыі. Яны настойвалі на марксісцкім абгрунтаванні непадрыхтаванасці сялянскай Расіі

Падпісанне Дэкларацыі аб утварэнні Саюза ССР 30 снежня 1922 года. Мастак С. Дуднік.

да сацыялізму. Смідовіч нязменна ўзначальваў перагаворны працэс у сітуацыях крайняга супрацьстаяння бакоў у 1917-м. У многім дзякуючы намаганням Смідовіча, а таксама яго аднадумцаў удавалася кантраляваць сітуацыю ў Маскве ў крытычныя моманты.

Доктар гістарычных навук Д. А. Аманжолова зазначае: «Пятру Гермагенавічу, спрактыкаванаму ў мастацтве кампрамісу, гэтай неад'емнай частцы палітыкі, не раз удавалася наладжваць узаемаразуменне ўладных структур не толькі з палітычнымі сапернікамі і праціўнікамі, але і з рабочымі на прадпрыемствах, дабівацца вырашэння вострых канфліктаў на аснове ўзаемагнага ўзгаднення інтарэсаў і патрабаванняў іх удзельнікаў». Праўда, гэтыя якасці не былі ў пашане ў бальшавіцкага кіраўніцтва, якое абвясціла вуснамі Леніна на ІІІ з'ездзе камсамола (1920 год): маральнае ўсё, што ў інтарэсах рэвалюцыі. Цалкам зразумела таму рэакцыя лідара партыі і савецкай дзяржавы на вынікі паездкі Смідовіча ў Паволжа. Сын Смідовіча, Глеб Пятровіч, пазней апісаў у сваіх успамінах дыялог бацькі з Леніным. Выклікаўшы Смідовіча пасля вяртання з камандзіроўкі, Уладзімір Ільіч «ва ўпор спытаў: «Ну, колькі расстраляў?» — «Дык, уласна, ніводнага не расстраляў, Уладзімір Ільіч». — «Вось я так і думаў! Інтэлігенцкая мяккацеласць там, дзе зусім ёй не месца! — не задаволены запярэчыў Ільіч. Бацька сапраўды мала быў прыдатны для спраў, якія патрабуюць цвёрдай рукі і суромага сэрца».

У 1919—1920 гады П. Г. Смідовіч узначальваў Маскоўскі аддзел народнай адукацыі (МАН). Арганізацыя работы тут была звязана з вялікімі цяжкасцямі: адсутнасць памяшканняў, транспарту, паліва, забеспячэння, штатаў, наладжанага механізму ўсёй дзейнасці сферы адукацыі, аб'ектыўна адсутная на задні план дзяржаўнага жыцця. Пад кіраўніцтвам Смідовіча МАН займаўся арганізацыяй прытулкаў і калоній, рабочых ачагоў, чайных «для бездаглядных дзяцей», «тыднёў дзіцяці», адкрываў педагогічныя курсы, навучанне жанчын для работы ў дзіцячых садах, педбібліятэкі, прадметна-метадычныя секцыі, настаўніцкія з'езды і г. д.

У 1921 годзе Смідовіч быў адной з галоўных дзеючых асоб у складзе Цэнтральнай камісіі дапамогі галадаючым — ЦК «Помгол», а ў 1922-м узначаліў камісію УЦВК для расследавання падзей у Шуі, звязаных з рэалізацыяй дэкрэта УЦВК аб канфіскацыі царкоўных каштоўнасцяў. З 1924 года кіраваў Сакратарыятам па справах культуры пры Старшыні УЦВК М. І. Калініне.

16 гадоў ён быў нязменным членам Прэзідыума УЦВК, з 1922 года — намеснікам Старшыні ЦВК СССР. П. Г. Смідовіч у 20—30-я гады ўзначальваў камісію Палітбюро ЦК партыі па барацьбе з самаганаварэннем і наркотыкамі (у 1924 годзе быў прыняты спецыяльны закон аб барацьбе з распаўсюджваннем наркотыкаў), камітэт па зямельным уладкаванні працоўных яўрэяў ЦВК СССР.

Увесь вольны час ён чытаў, гуляў у шахматы, іграў на фартэпіяна і асабліва шмат займаўся на дачы сваімі любімымі кветкамі. Яго сын успамінаў словы бацькі: «Дзівакі! Ну які я ім да д'ябла «дзяржаўны дзеяч»? Вось кінуць бы ўсё і з'ехаць куды-небудзь у запаведнік, далей ад спраў. Ільіч правільна казаў, што на дзяржаўнай службе трымаць варта было б людзей, не старэйшых за 50 гадоў, а пасля — на ўсе чатыры бакі — толку ад іх вялікага ўсё роўна не будзе».

З 1924 года да смерці ў 1935 годзе Пётр Гермагенавіч быў старшынёй Камітэта садзейнічання народнасям паўночных ускраін (Камітэт Поўначы) пры ЦВК СССР, створанага пастановай Прэзідыума УЦВК ад 20 чэрвеня 1924 года. У задачы камітэта ўваходзіла «садзейнічанне планамернаму ўладкаванню малых народнасцяў Поўначы ў гаспадарча-эканамічных, адміністрацыйна-судовых і культурна-санітарных адносінах». Дзейнасць камітэта мела вялікае значэнне ў справе перабудовы паўночных ускраін. Смідовіч падтрымліваў пастаянную і цесную сувязь з кіраўнікамі Архангельскай губерні, затым Паўночнага краю, з партыйнымі і савецкімі работнікамі акругі. Быў рэдактарам часопіса «Советский Север». За сваю плённую дзейнасць па развіцці эканомікі і культуры паўночных народаў Пётр Гермагенавіч у 1931 годзе быў узнагароджаны ордэнам Леніна. На пасадзе старшыні Камітэта Поўначы прыняў актыўны ўдзел у стварэнні Ненецкай нацыянальнай акругі.

Пётр Гермагенавіч памёр 16 красавіка 1935 года. Востры сардэчны прыступ нагнаў яго раніцай, калі, збіраючыся на працу, ён прысеў на канапу ў чаканні машыны. Урна з ягоным прахам пахавана на Краснай плошчы ў Крамлёўскай сцяне.

У працы святара Валянціна Пятровіча Свянціцкага, настаяцеля маскоўскага храма Свяціцеля Мікалая Цудатворца на Ільінцы, філосафа, багаслова і публіцыста «Взыскующим Града», згаданы выпадак, у якім быў апісаны, мяркуючы па ўсім, сам Смідовіч (хоць аўтар прама і не называе яго прозвішча). Гаворыцца аб нечаканай размове, якая адбылася позняй ноччу:

«Патрэбна асабліва хвіліна, якая, магчыма, здараецца з чалавекам раз-два ў жыцці, каб сам-насам, стомлены, прыціхлы, як хворае дзіця, ён раптам адкрыў вам сваю душу. <...> Я амаль не быў знаёмы з ім. Сустрэкаліся ўсяго некалькі разоў. Але ён быў вельмі папулярны, вядомы дзеяч, і я добра ведаў яго па розных расказах. <...> Ён нахіліўся да мяне: — ...Прызнайцеся... я ніколі нікому не скажу, клянусь вам... Скажыце, што вы... ну, што вы для свайго выратавання... для самаўнушэння... адным словам... што вы Хрыста не прызнаеце, у бясмерце не верыце, што вам гэтак жа страшна жыць, як і ўсім, што вы нічога, нічога не ведаеце... Мой візіт недарэчны... Скажыце гэта — я пайду і ні слова ніколі нікому...».

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

У ДВА РАЗЫ БОЛЬШ ГЛЕДАЧОЎ...

і іншыя вынікі «Лістапада»

Вынікі XXX Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» падвялі на ўчарашняй прэс-канферэнцыі.

Паводле слоў начальніка аддзела па кінематаграфіі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Ірыны ДРЫГІ, гэты фестываль па колькасці ўдзельнікаў стаў самым масавым за апошнія гады.

— Як ужо неаднаразова гаварылася, было пададзе на для ўдзелу ў фестывалі больш за 3400 заявак са 124 краін. З іх адабрана 135 фільмаў. Для параўнання: летась было напалову менш прэтэндэнтаў, і ў конкурсных і пазаконкурсных паказах удзельнічала ўсяго 104 фільмы, — адзначыла яна. — Таксама за час правядзення фестывалю прайшло больш за 650 кінапаказаў як у Мінску, так

і ў рэгіёнах. І наведала розныя мерапрыемствы звыш 30 тысяч гледачоў.

Акрамя гэтага, Ірына Дрыга адзначыла, што сёлета былі праведзены розныя цікавыя пазаконкурсныя мерапрыемствы. Сярод іх майстар-класы, сустрэчы з зорнымі гасцямі і дні нацыянальнага кіно краін-удзельніц.

— Прадстаўлены ў нас былі і краіны Азіі, і афрыканскія краіны, і нават такія рэгіёны Расійскай Федэрацыі, як Рэспубліка Саха (Якуція). І, мяркуючы па паказах, па напаяўняльнасці залы, гэта выклікала цікавасць, — падзялілася яна.

У сваю чаргу **Генеральны дырэктар Нацыянальнай кінастудыі «Беларусь-фільм» Юрый АЛЯКСЕЙ** вобразна заўважыў, што «Лістапад» — гэта ў сваім

родзе БРИКС толькі ў сферы кіно.

— Хацелася б адзначыць вельмі вялікую інтэрнацыянальнасць. Трэба абменьвацца культурай кіно і сваімі меркаваннямі. Фестываль павінен быць у першую чаргу дыялогавай пляцоўкай. Тут трэба абмяркоўваць, вырашаць, прымаць нейкія

рашэнні і прасоўваць наша кіно, — падзяліўся ён. — Я вельмі рады, што ўдалося падпісаць дагавор аб супрацоўніцтве з калегам з Паўднёвай Карэі. Па словах Юрыя Аляксея, у наступным годзе нашы беларускія фільмы будуць прадстаўлены ў Паўднёвай Карэі. Для нас гэта вельмі

важная магчымасць паказаць гэтай дзяржаве беларускую культуру, традыцыі, фальклор — усё тое, што мы адлюстроўваем у нашых фільмах.

Таксама **генеральны дырэктар УП «Кінавідэапракат» Мінгарвыканкама Уладзімір КАРАЧЭЎСКІ** адзначыў, што ў гэтым годзе кінавідэапракат атрымаў новы віток у сваім развіцці.

— У нас добры вынік ва ўсіх адносінах. Фестываль прайшоў у пяці кінатэатрах — гэта восем кіназалаў. Сёлета мы атрымалі прыбытак ад кінафестывалю ў два разы больш, чым у мінулым годзе, таксама як і гледачоў было ў два разы больш. Я лічу, гэта дасягненне фестывалю, калі ёсць цікавасць да кіно, — падзяліўся ён.

Уладзімір Карачэўскі дадаў, што плануецца вяртанне праекта «Рэха «Лістапада».

— Нашы спецыялісты праглядалі фільмы, назіралі, якія з іх маюць найбольшую цікавасць гледачоў. І ў 2025 годзе шэраг кінастужак, якія яны не змаглі ўбачыць у перыяд фестывалю, аматары фільмаў змогуць паглядзець у шырокім кінапракаце ў іншых кінатэатрах, — заявіў ён.

Таксама Уладзімір Карачэўскі анансаваў, што ў 2025 годзе адкрыецца пасля рэканструкцыі кінатэатр «Масква». Так, наступны кінафестываль пройдзе менавіта там.

Лізавета ГОЛАД,
фота аўтара.

Аб тым, якія фільмы сталі пераможцамі «Лістапада», чытайце ўжо сёння на сайце zviazda.by і ў наступным нумары «Звязды».

Неад'емнай часткай Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» з'яўляецца конкурс фільмаў для дзіцячай і юнацкай аўдыторыі «Лістападзік», які прайшоў з 2 да 6 лістапада. Сёлета ў яго праграме былі прадстаўлены на суд журы і гледачоў сем карцін з Беларусі, Расіі, Харватыі, Іспаніі, Мексікі і Бразіліі. Розныя пазамесце і мастацкім увасабленні ўсе кінастужкі падарылі нам незабыўныя сустрэчы з кіно на вялікім экране.

УВАГА ГЛЕДАЧА — НАЙЛЕПШАЯ АЦЭНКА

— Ведаецца, крыху сумна, што завяршаецца наш «Лістападзік», які сёлета аб'яднаў вялікую колькасць людзей. Конкурсная барацьба паміж сямю карцінамі з розных краін была сур'ёзная. І я шчыра разумею журы дзіцячае і дарослае, бо складана вырашыць, каму аддаваць свой голас. Мне вядома, што ўзровень сёлетніх удзельнікаў быў вельмі высокі, — адзначыў **намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь Сяргей САРАКАЧ**. — Таму хачу падзякаваць журы за кампетэнтнае судзейства, аўдыторыі за яркія эмоцыі падчас паказаў. І запрашаем усіх прыняць удзел у фестывалі ў наступным годзе.

І вось ужо настаў час падводзіць вынікі. Рабілі гэта традыцыйна ў кінатэатры «Піянер», на лакацыі якога праходзілі і ўсе конкурсныя паказы. Варта адзначыць, што для вызначэння найлепшых у рамках «Лістападзіка» працуе два складны журы — дзіцячае і дарослае. А саборнічалі паміж сабой за ацэнкі і ўвагу глядацкай аўдыторыі ў гэтым годзе вельмі розныя кінастужкі. Але не будзем цягнуць і раскажам, як іх ацанілі сёлета. Перамогу адразу ў некалькіх намінацыях атрымала дэбютная кінаработа «Трымайся сонца» рэжысёра Леаніда Кулібабы (Расія). Фільму аднадушна прысудзілі Гран-пры «Лістападзіка».

ЗНАЙСЦІ СОНЦА Ў САБЕ І СВАЦІЦЬ ДЛЯ ІНШЫХ, або Чым быў адметны сёлетні «Лістападзік»?

Акрамя гэтага, ён атрымаў спецыяльны прыз дзіцячага журы «Кіно вачамі дзяцей». Яшчэ яго вылучылі ў намінацыі «Найлепшая работа дарослага актёра ў дзіцячым фільме», адзначыўшы актёра Сяргея Мігіцко (дырэктара навучальнай установы). Гэты фільм — яркі прыклад таго, як можна ўзяць актуальную тэму канфлікту пакаленняў і ўвасобіць яе, дзякуючы майстэрству стваральнікаў, так прыгожа, што яна закране сэрца кожнага гледача ў зале.

— Рэжысёр узяў у сваім фільме вострую тэму і таленавіта яе ажыццявіў. У мяне вельмі станоў-

агучваў тыя думкі, якія былі і ў астатніх. І гэта дзівосна, калі людзі з розных краін і розных прафесій настолькі сугучныя ў сваіх меркаваннях адносна чагосьці. Значыць, кіно мае надзвычайны ўплыў на розумы людзей. І галоўнае, што сёлета мы супалі ў сваіх ацэнках з дзіцячым журы. Тыя работы, якія нам спадабаліся, мы змаглі ўзнагародзіць. Гэта важна, таму што кожны мастак, які робіць сваё кіно, асабліва для дзяцей, вельмі спадзяецца, што не толькі дзеці, але і дарослыя зразумеюць тыя задумку і эмоцыю, якія ў ім закладзены.

чыя ўражанні ад гэтай кінастужкі. Плюс выканаўца ролі дырэктара інтэрната проста цудоўны, што мы не маглі не адзначыць. У дадзеным выпадку супалі і сэнс, і карцінка. Там цудоўна ўсё — рэжысура, работа апэратара, кампазітара, актёраў. І дарослае журы, і дзеці эмацыянальна перажывалі кожны эпізод. Я лічу, што гэта вельмі важна ў кіно. Гэтую стужку зняў малады рэжысёр, але праца атрымалася вельмі пазітыўная, таму буду раіць яе для прагляду пры магчымасці, — адзначыла **старшыня журы конкурсу дзіцячых і юнацкіх фільмаў «Лістападзік», старшыня Беларускай гільдыі актёраў кіно, заслужаная артыстка Беларусі Святлана СУХАВЕЙ**. — Не паверыце, але журы сёлета ўвогуле не спрачалася. Адзін пачынаў выказвацца і нібыта

КОДЫ, ЯКІЯ АБ'ЯДНОЎВАЮЦЬ

Што датычыцца іншых узнагарод, то дыпламамі конкурсу «За мастацкае увасабленне агульначалавечых каштоўнасцяў» адзначылі фільм з Мексікі «TETANUS» рэжысёра Рафаэля Апарысія; «За прафесіянальную перадачу глыбіні пачуццяў герані з дапамогай анімацыі» — «Мара Кларысы» рэжысёраў Вівіян Пальмейра і Фернандо Гуціераза з Бразіліі; «За мастацкую адаптацыю народнай спадчыны» адзначылі іспанскую кінастужку «Волат з Эс-Ведры і іншыя казкі» рэжысёра Пабла Алькантара.

— Мне вельмі прыемна быць сёння тут, таму што на гэтым мерапрыемстве мае эмоцыі, упэўненна, супадаюць з пачуццямі ўсіх прысутных. Знаходзячыся ў журы

гэтага конкурсу, я адчула вялікую любоў гледача да кіно, — падзялілася **рэжысёр, прадзюсар, тэатральны педагог Таццяна КАМІСАРОЎСКАЯ**. — Нам з калегамі было складана выбіраць, але мы спрацавалі дружна, хоць і даводзілася ставіць на вагі ўласныя эмоцыі і адчуванне прасторы, у якой стваралася кіно. Самае галоўнае ў чалавеку — чалавечнасць. І менавіта яе зерне мы адшуквалі ў кожнай кінарабочы, бо гэта яднала нас з гледачамі ў зале.

Фільм «Мухадракон» расійскага рэжысёра Таццяны Калганавай атрымаў узнагароду ў намінацыі «Найлепшы актёрскі ансамбль». А вось «Дзёнік Паўліны П.» рэжысёра Нэвэн Хітрэк з Харватыі прызналі найлепшым у намінацыі «Найлепшая дзіцячая роля», адзначыўшы актрысу Кат'ю Маткавіч. Анімацыйны фільм «Песня Сірын» (ён жа сёлета дэманстравалі і на адкрыцці «Лістападзіка») вытворчасці «Беларусьфільм» рэжысёра Алены Туравай атрымаў Спецыяльны прыз журы конкурсу.

— Рэакцыя на наш мультыплікацыйны фільм у гледачоў добрая. Там, дзе мы прысутнічалі на паказе «Песні Сірын», людзі выходзілі пасля сеанса і дзякавалі. А калі была магчымасць пагаварыць пасля дэманстрацыі кінастужкі, то нам адрасавалі шмат цікавых пытанняў. І гэта паказвае, што тыя, для каго мы рабілі фільм, прынялі яго з удзячнасцю, — падзялілася напярэдадні цырымоніі закрыцця «Лістападзіка» **рэжысёр Алена ТУРАВА**. — Ці працягнем мы дэманстраваць працу на іншых кінафестывалях, залежыць ужо ад прадзюсарскай каманды. Аднак, безумоўна, хочацца, каб кіналёс гэтай працы быў доўгі, і яе ўбачыла шырокая аўдыторыя.

Рэжысёр таксама адзначыла, што фільм цікавы не толькі яркай гісторыяй, але і вялікай колькасцю нацыянальных акцэнтаў, якія закладзены стваральнікамі ў выявах саміх персанажаў.

— Калі хто ўважліва глядзеў, то там шмат малюнкаў арнаментаў, нашых беларускіх сімвалаў. Але

з улікам таго, што ў нас агульныя славянскія карані, то нешта мы ўзялі і расійскае. Сам фільм быў зроблены менавіта з устаноўкай падняць нашу славянскую міфалогію. І, думаю, гэта моцны бок нашай кінастужкі, — сказала Алена Турава. — Сёння, напрыклад, расіяне звяртаюцца актыўна да сваіх казачных персанажаў, прыдумваюць ім шмат новых сюжэтаў. Я лічу, што мы нічым не горшыя і павінны паважаць сваё, імкнучца рабіць так, каб зацікавіць гледачоў сваімі персанажамі. А тое, што размаўляюць нашы героі на рускай мове, гэта з-за таго, што мы арыентаваліся на шырокую аўдыторыю. Спадзяёмся, фільм будзе прадстаўлены ў Расіі. Пры жаданні можна і беларускамоўны дубляж зрабіць, што ўжо справа на перспектыву.

СУСТРЭНЕМСЯ ХУТКА ЗНОЎ

Дарэчы, хто жадаў, але, на жаль, не змог убачыць кінастужкі сёлетняга «Лістападзіка», не страшна. Таму што ёсць спадзяванне, што, прынамсі, некаторыя з іх мы дакладна яшчэ ўбачым у пракаце сталічных кінатэатраў.

— Сёння не варта сумаваць, бо завяршаецца гэты фестываль, але мы пачынаем падрыхтоўку да новага ў наступным годзе. А найлепшыя работы, якія былі ў праграме «Лістападзіка», мы зможам паказаць гледачам у рамках праекта «Рэха «Лістапада»». Вясной—восенню 2025 года мы плануем нагадаць кінааматарам, якія кінастужкі дэманстраваліся на юбілейным кінафоруме, — адзначыў **генеральны дырэктар сталічнага «Кінавідэапракату» Уладзімір КАРАЧЭЎСКІ**. — Таму перадайце сваім сябрам і знаёмым, што мы заўсёды чакаем вас у кіно і будзем прывозіць вам найлепшыя фільмы. Думаю, вы заўважылі сёння ў фэе Кіношку — татэм нашага кінавідэапракату. Яна цяпер будзе расказваць гледачам пра ўсе нашы навіны. Сачыце за яе прыводамі і зможаце зноў убачыць свае любімыя фільмы ў кінатэатрах горада.

Алена ДРАПКО,
Фота Лізаветы ГОЛАД.

КРЫНІЦЫ ЖЫВАТВОРНЫЯ

3 сямі конкурсных праграм кінафестывалу «Лістапад» адна сёлета была прысвечана беларускаму кіно

Пры тым што айчыныя стужкі былі ўключаны таксама і ў іншыя — міжнародныя конкурсы, — вырашылі рабіць асобна нацыянальны. Логіка арганізатараў зразумелая: калі мы здымаем, то маем права і паказаць гэта на «да-машнім» фестывалі. Іншая справа — наш «Лістапад» усё ж мае статус міжнароднага, у праграме ёсць фільмы, узровень якіх ужо пацверджаны вельмі прэстыжнымі прызамі знакамітых кінафорумаў. Значыць, і ўзровень кіно, якое паказваецца (не толькі ў межах асноўнага конкурсу, але і ў іншых праграмах), павінен адпавядаць. А тут яшчэ арганізатары самі заявілі «кіно са знакам якасці». Таму ўвага да нацыянальнага конкурсу была яшчэ і ў тым, каб зразумець: што значыць якасць у айчынным кіно на цяперашнім этапе?

КОЛЬКАСНАЕ ВЫМЯРЭННЕ

Варта адзначыць, што найбольш значныя прэм'еры беларускіх фільмаў адбыліся ў межах іншых праграм, пра што мы ўжо паведамлялі. Так, ігравы фільм «Чорны замак» адкрываў юбілейны «Лістапад», анімацыйная стужка «Песня Сірын» — праграму «Лістападзіка». Адзначыліся вялікімі прэм'ерамі, ставім птушачку. Але Беларусь была прадстаўлена таксама ў конкурсах маладога кіно (адзін фільм), дакументальнага (з адзінаццаці паказаных шэсць зроблены беларускімі вытворцамі ці пры іх удзеле), анімацыйнага (два) і нацыянальных кінашкол (тры) — залік. Студый ёсць, вытворчасць кіно ідзе — дык трэба паказаць.

Ну а калі ўжо паказаць — дык па максімуме. Таму ў Нацыянальным конкурсе можна было пабачыць фільмы, што з'явіліся за апошнія два гады. А іх у нас няма, на паўнаватасны конкурс — больш за 20 назоў. На некалькі сеансаў у кожны фестывальны дзень. То-бок на дзясяткі гадзін прагляду. Колькасны паказчык мае значэнне. Напэўна, так разважалі куратары гэтай праграмы, імкнучыся да 100-гадовага юбілею беларускага кіно прадэманстраваць яго сучасную жыццяздольнасць: вось, можа — і робім. Трэба ўдакладніць, што колькасны прырост атрымаўся не толькі з-за работы студый «Беларусьфільма», але і за кошт вытворчасці тэлеканалаў і некаторых асобных вытворцаў (якія таксама з задавальненнем працуюць для тэлебачання). Таму актыўныя тэлеглядчы ўжо маглі бачыць раней шмат што з прапанаванага ў конкурсе. Тым больш у апошнія гады вытворчасць многіх фільмаў была прадрыктавана пэўнымі нагодамі.

Таму а калі ўжо паказаць — дык па максімуме. Таму ў Нацыянальным конкурсе можна было пабачыць фільмы, што з'явіліся за апошнія два гады. А іх у нас няма, на паўнаватасны конкурс — больш за 20 назоў. На некалькі сеансаў у кожны фестывальны дзень. То-бок на дзясяткі гадзін прагляду. Колькасны паказчык мае значэнне. Напэўна, так разважалі куратары гэтай праграмы, імкнучыся да 100-гадовага юбілею беларускага кіно прадэманстраваць яго сучасную жыццяздольнасць: вось, можа — і робім. Трэба ўдакладніць, што колькасны прырост атрымаўся не толькі з-за работы студый «Беларусьфільма», але і за кошт вытворчасці тэлеканалаў і некаторых асобных вытворцаў (якія таксама з задавальненнем працуюць для тэлебачання). Таму актыўныя тэлеглядчы ўжо маглі бачыць раней шмат што з прапанаванага ў конкурсе. Тым больш у апошнія гады вытворчасць многіх фільмаў была прадрыктавана пэўнымі нагодамі.

ТЭМАТЫЧНАЯ ТРАДЫЦЫЯ

У той час калі Беларусь рыхтавалася адзначыць 80-годдзе вызвалення, варта было чакаць, што айчыннае кіно адгукнецца. Але гэта той этап, калі нават самыя смелыя чаканні аказаліся значна пераўздызены: фільмаў, прысвечаных падзеям 1941—1945, у праграме нацыянальнага конкурсу многа. І тут усё зразумела. «Беларусьфільм» здаўна славіцца ваенным кіно — і гэта без іроніі, бо цяпер, праз гады, не саромлюся прызнацца, што мне пашчасціла расці на беларускіх фільмах пра вайну, знятых у тую самую «залатую эпоху «Беларусьфільма», паводле вызначэн-

яна папрасілася на фронт. Фільм «Маленькія героі вялікай вайны» (рэжысёр Наталля Паўэр) праз тэлеэкран распавядаў пра беларускіх дзяцей-падпольшчыкаў, якія разам з дарослымі аказвалі супраціў акупантам. Некаторыя фільмы маюць акрэсленую публіцыстычную скіраванасць, як сумесны праект Генеральнай пракуратуры і Агентства тэлевізійных навін «Генацыд. Без права на

жыццё», некалькі серый з якога на фестывалі прадстаўлялі рэжысёр Алег Шычко і аўтар сцэнарыя Наталля Голубева. «Жорсткая...» — казалі юнакі, якія апынуліся вечарам нядзелі на праглядзе. Відэавочна, не такога чакалі ад фестывальнага кіно (калі гаворка больш ідзе пра мастацтва), але ж гэта наш, асаблівы падыход да яго. Можна задацца пытаннем: а з якога ўзросту дзеці (дзеянне адбываецца напярэдадні аперацыі «Баграціён»), у якой дзейнічаюць тры каларытныя персанажы (але іх прататыпамі былі рэальныя героі вайны). Сёлетняя прэм'ера была паказана шырока па краіне. Праўда, паказ у межах «Лістапада» — асабліва гісторыя (гэта нібыта як адзнака). І статус — «фільм — удзельнік міжнародных кінафестывалаў». Гучыць. А гэта таксама мае значэнне, таму што напярэды 80-годдзе Перамогі, значыць, фільм не страціць свой глядацкі патэнцыял.

Тое ж датычыцца і дакументальных фільмаў, прысвечаных падзеям вайны: яны сёлета надзвычай запрацаваны на тэлеканалах. Напрыклад, Агентства тэлевізійных навін «Генацыд» кампанія выпусціла цыкл з трох серый пад агульнай назвай «За паству і Айчыну» (рэжысёр Кацярына Паленічэнка) — пра святароў падчас вайны. Тэлеканал СТБ праект «Вайна і набліжэнне да міру: партызанскі інтэрнацыянал» (рэжысёр Крысціна Яркіна-Маскалёва) прысвяціў замежнікам, якія змагаліся ў Беларусі супраць фашыстаў. Стужка «Мінск 1944. Вызваленне» рэжысёра Аксаны Лашкевіч, якая працуе ў беларускім прадстаўніцтве Міждзяржаўнай тэлекампаніі «Мір», сёлета была прадстаўлена ў праграме фестывалу дакументальнага кіно «Еўразія. DOC». Вайна як частка жыцця герані была і ў стужцы «Асобы ў гісторыі. Валянціна Баранавы» (рэжысёр Арсеній Ільіных) — фактычна гэта тэлеінтэрв'ю з жыхаркай Гродна, узрост якой пераваліў за 100 гадоў, але, толькі скончыўшы школу,

ЗНАКАВЫЯ ПРЫСВЯЧЭННІ

Фільм «Леанід Шварцман. Казка пра хлопчыка і стары горад» (вытворчасць студый гістарычных фільмаў «Майстарыя Уладзіміра Бокуна» прысвечаны таленавітаму аніматару і чалавеку, у якога было насычанае доўгае жыццё (102 гады). Рэжысёр Кацярына Шарамет старалася адпавядаць і распавя-

ла яго гісторыю небанальна, узнаўляючы ўспаміны пра родны даваенны Мінск. Яна знайшла цікавую форму, сумясціўшы некалькі мастацкіх тэхнік, у тым ліку з выкарыстаннем анімацыі, стварыўшы вобраз хлопчыка Лёні. У дакументальным кіно маладая рэжысёр яшчэ раней паказала, што ўмее эксперымантаваць, калі выйшаў яе фільм «Леанід Шчамялёў. Усе адценні белага». Гэта прысвечэнне знакамітаму беларускаму жывапісцу да яго 100-гадовага юбілею, адпаведна, глядача нібыта ўцягваюць у мастацтва, у энергію фарбаў, у сюжэты карцін. Гэта да пытання пра тое, што дакументальнае кіно на тэлеканалах можа быць яркім творчым прадуктам, а рэжысёр можа быць розным у кожнай сваёй рабоце (варта згадаць, што Шарамет распавяла яшчэ і гісторыю аўтамабіля ў фільме «За нашу і вашу Перамогу. Ад мары да легенды», які здабыў прыз журы за найлепшую тэлевізійную работу на Міжнародным тэлевізійным конкурсе «Перамаглі разам»).

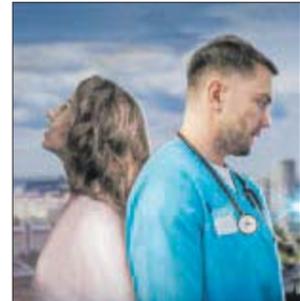
Дакументальныя прысвечэнні таксама бываюць розныя: не толькі асобам (як яшчэ адна стужка Яўгена Сяцко «Сусвет Івана Місько» пра народнага мастака Беларусі), але і прыроднаму свету краіны, якую называюць сінявокай, але можна было б называць і «зялёнай», паглядзеўшы стужку экалагічнай скіраванасці «Бярэзінскі біясферны» («Студыя «Летапіс» «Беларусьфільма») даследчыка і кінематографіста Ігара Бышнёва. Пра запаведнік, які захаваў адметны прыродны ландшафт, раслінны і жывёльны свет, апавядае паўнаватасны дакументальны фільм больш чым за 50 хвілін. Бярэзінскі біясферны запаведнік мае гісторыю ў 100 гадоў. Юбілей — знакавыя нагоды для здымак «дакументалак». Іх прысвечэнне тэатрам (фільм «Пра што не ведаюць глядачы» Вадзіма Ларчанкі створаны да юбілею Вялікага тэатра Беларусі) і нават войску («Армія міру» Максіма Касцючэнка да 105-годдзя Узброеных Сіл Беларусі) — часта іх дыктуе айчынная рэчаіснасць і неабходнасць працаваць са свядомасцю, асабліва маладой аўдыторыі. І герояў дакументальнае кіно знаходзіць сярод гэтай катэгорыі грамадзян: вось тая моладзь, якой краіна ганарыцца. Напрыклад, фільм Веранікі Жаўняк «Героі нашага часу» пра Мінскае сувораўскае вучылішча

і яго выхаванцаў. Ці вось яшчэ адзін тэлепраект: «Новае людзі» Надзеі Габец (тут прадстаўлены часткі «Пост № 1» пра вахту Памяці ў Брэсцкай крэпасці і «Разьбяра» пра майстра, які стварае абразы з дрэва) — пра пакаленне, якое прыходзіць на змену, якое яно таленавітае, свядомае, шануе каштоўнасці. Праект ужо быў адзначаны як журналісцкая работа аўтараў. Яго ўдзел у кінаконкурсе — больш паказальная з'ява, якая характарызуе цяперашняе стаўленне да моладзі: яна варта асаблівай увагі.

Гэтым можна патлумачыць з'яўленне фільма Кірылы Халецкага «Культурны код», у якім моладзі (ад 12 гадоў) даносіцца тэма дзяржаўных сімвалаў, пад якімі існуе наша краіна, — на мяжы «дакументалкі» і ігравага кіно, з мэтай інфармавання і выхавання ў духу найсучаснага беларускага патрыятызму. А гэта самы трэндавы кірунак для кіно ў краіне (асабліва для тэлебачання) цяпер, пра што сведчыць праграма нацыянальнага конкурсу. Застаецца пытанне: а ці глядзіць моладзь кіно па тэлебачанні, на якое ў асноўным ідзе разлік?

АДЫТКІ РЭЧАІСНАСЦІ

На прадстаўленні фільма «Ліст чакання» («Беларусьфільм») рэжысёра Аляксандра Яфрэмава ў асноўным сабраліся людзі сталага веку, досвед якіх дае магчымасць меркаваць пра каштоўнасць жыцця. Фільм прысвечаны ўрачам, якія робяць складаныя аперацыі па трансплантацыі органаў. Акрамя самой іх працы ёсць адсылкі да ўмоў, у якіх яны працуюць і робяць свой штодзёны выбар — прафесійны і грамадзянскі (як жа без гэтага?). Вось адзін з хірургаў хоча з'ехаць за мяжу (яшчэ ў 20-м з жонкай збіраліся, але цяпер прышла добрая прапанова з нямецкай клінікі). А тут яшчэ падуштурхоўваюць розныя навіны (медыкі зацікаўленыя сочаць праз тэлеэкран у ардынартарскай і дома праз камп'ютар за ходам расійскай СВА). Якрз дваіную перасадку (сэрца — лёгкія)

прапануюць дзяўчыне, якая перанесла ковід і атрымала ўскладненні. Яе вельмі шкада, бо толькі нарадзіла дачушку, якую наўрад ці будзе здольная падняць яе бабуля, а тата немаўляці з украінскім прозвішчам з'ехаў з Беларусі, і пра яго пытаецца следчы. Нервовая сітуацыя для дзяўчыны паказвае, што трэба прыспешваць з аперацыяй. А кіраўнік групы транспланталагаў не ведае дакладна, на каго з хірургаў можа разлічваць, ды яшчэ

яго дачка ўносіць раздрай ва ўнутраны стан. Яна прыязджае з Іспаніі, каб забраць сваіх дзяцей у бацькоў, якія іх гадавалі ўсе гады, пакуль тая ўладкоўвала асабістае жыццё. Але малыя не надта хочучы ў той спакуслівы свет, дзе іх чакаюць палацы з басейнамі, ды і ў дзядулі з бабуляй ім цалкам утульна: усё сваё, нават планы... Карацей, выбар на выбары. Здаецца, толькі жонка таленавітага маладога хірурга, мастачка, не вагаецца, нават калі даведваецца, што яе даўні сябра з'ездзіў туды і паспяхова вярнуўся. Але і яна вымушана рабіць свой выбар на карысць кахання... Ох, толькі сядзець і ўздыхаць, а некаторым надта чулівым быць гатовым пусціць слязу (на гэта разлік у сучасным беларускім кіно пра людзей). На агульны фон паказу паўплывала і шырокая прысутнасць здымачнай групы разам з зоркай Валерыяй Арланавай, у той час калі рэжысёр знаходзіцца на ляданні. Усё было душэўна: гэта жыццёвасць і актуальнасць у дзясятай ступені.

Дарэчы, найноўшая актуальнасць і рэчаіснасць — і ў дакументальным праекце «Час магчымасцяў». Цяжкая прамысловасць» (Дар'я Жбанавай, тэлекампанія «Мір») — пра імпартамяшчэнне, выкліканае новай эканамічнай сітуацыяй і санкцыйнай палітыкай у дачыненні да Беларусі. Аднак дакументальнае кіно чалавечай скіраванасці таксама ёсць. Фільм «За межамі глянцу» Веры Ткачэнка пра тое, як, нават выйшаўшы на пенсію, можна знайсці новае жыццё і нават стаць мадэллю.

Кранальную гісторыю (таксама рэальную, перажытую асабіста) можна расказаць і ў мастацкай форме, і нават у кароткіх метры. Такі фільм атрымаўся ў Ганны Гертман. «Калыханка для Станіслава» — пра тое, што перажывае жанчына, якая страціла не адно дзіця, перш чым стаць мамай. Яе боль, перажыванні, нават містычныя моманты, калі нежывое немаўля забірала памерля бабуля, перададзены вельмі метафарычна. Метафары — мова, на якой з намі размаўляе мастацтва. Нездарма Ганне прусудзілі Гран-пры на фестывалі кароткаметражных фільмаў у Бішкеку. Яна атрымала высокую ўзнагароду на фестывалях у Бруселі і Лондане. Кароткі фільм папоўнены беларускімі каларытамі — здавалася б, яго цяжка прыцягнуць у такую тэму, але Ганна Гертман здолела. Напэўна, сапраўды жыццёвая і стваральныя сілы беларусаў ідуць ад продкаў, што немагчыма адмаўляць, як і немагчыма перакрыць гэтую крыніцу. Гэтая энергія жыцця, падтрымлівае творчы дух і дае надзею...

У тым ліку і найважнейшаму з усіх мастацтваў, паводле ленынскай фармулёўкі, якую, як ні круці, не атрымаеце забыць — на яе аснове наша кіно існавала 100 гадоў. І працягвае жыць.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», 220004, г. Минск, ул. Немига, д. 40, пом. 46, оф. 2. Сайт в интернете: www.cpo.by

Продавец: ОАО «Лидахлебопродукт», Гродненская область, г. Лида, ул. Булата, 1. Тел. (0154) 65 25 01

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка», 220004, г. Минск, ул. Немига, д. 40, пом. 46, оф. 1. www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов:	Начальная цена, бел.руб.
Цех подсобных промыслов (здание неустановленного назначения), инв. номер 420/С-101787, общей площадью 206,7 кв. м, расположенный по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, Дубровенский с/с, д. Огородники, ул. Новая, 1Г	34 288,14 с НДС 20%
Блокированный жилой дом (здание блокированного жилого дома), инв. номер 430/С-57366, общей площадью 122 кв. м, расположенный по адресу: Гродненская обл., Новогрудский р-н, Петревичский с/с, д. Ловцы, 1. Составные части и принадлежности: погреб	4 049,97 (без НДС)

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 423684007661000217: предоставлен на праве аренды до 08.11.2071 г. для строительства и обслуживания здания цеха подсобных промыслов общей площадью 0,0252 га.

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 4424385205101000017: предоставлен на праве аренды до 31.01.2069 г. для обслуживания блокированного жилого дома общей площадью 0,2499 га.

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/сч BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBVB2X, УНП 191021390, получатель платежа — **ЗАО «Центр промышленной оценки».**

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи.

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5%, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение **6 %** от цены продажи в течение 3 дней после проведения электронных торгов.

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия.

Предыдущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в г. «Звезда» от 15.10.2024 г.

Дата и время начала и окончания электронных торгов: начало торгов 10 ч. 00 мин. **03.12.2024 г.** Окончание торгов 11.00 **03.12.2024 г.** Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Дата и время окончания приема заявок: Заявки на участие в электронных торгах принимаются по **02.12.2024 г.** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 (29)-317-95-42; Email: auction@cpo.by

Извещение о проведении повторных электронных торгов в форме открытого аукциона

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», 220004, г. Минск, ул. Немига, д. 40, пом. 46, оф. 2. УНП 100074393

Продавец: ОАО «КАМВОЛЬ», г. Минск, ул. Маяковского, 176. УНП 100074393

Оператор / Адрес ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка», 220004, г. Минск, ул. Немига, д. 40, пом. 46, оф. 2. УНП 191224638. www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов: машина для умягчения и сушки тканей «Biancalani», модель Airo 24 E, инв. № 4395. Местоположение — г. Минск, ул. Маяковского, 176.

Начальная цена с НДС 20% — 618 480,00 бел. руб. (снижена на 40 %). Шаг аукциона составляет 30 924,00 бел. руб.

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/сч BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBVB2X, УНП 191021390. Получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки».

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней со дня завершения электронных торгов.

Срок оплаты предмета электронных торгов: 15 (пятнадцать) рабочих дней с даты заключения договора купли-продажи.

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлены регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5%, обязан возместить организатору торгов на их проведение, а также оплатить организатору торгов установленное вознаграждение 2% от цены продажи лотов в течение **3 (трех) рабочих дней** после проведения электронных торгов.

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона.

Предыдущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в г. «Звезда» от 19.09.2024.

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11:00 до 13:00 27.11.2024 Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 26.11.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 (29) 154-34-35 Email: auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О НАЛИЧИИ ОСНОВАНИЙ ДЛЯ ПРИЗНАНИЯ ЖИЛОГО ДОМА ПУСТУЮЩИМ

Капланецкий сельский исполнительный комитет извещает, что постоянно действующей комиссией по обследованию состояния жилых домов, расположенных на территории Березинского района, в ходе обследования выявлен жилой дом, расположенный по адресу: **Минская область, Березинский район, д. Восход, ул. Юбилейная, имеющий основания для признания его пустующим.**

Сведения о жилом доме (из акта):
Наружные размеры одноквартирного жилого дома: 10 x 10 м.
Площадь: 90,0 кв.м.
Дата ввода в эксплуатацию одноквартирного жилого дома: не известна.
Материал стен: деревянный.
Этажность: одноэтажный.

На придомовой территории не осуществляются предусмотренные законодательством мероприятия по охране земель. Не соблюдаются требования к содержанию (эксплуатации) территории. Одноквартирный жилой дом находится в аварийном состоянии.

Сведения о лицах, включая наследников, которым предположительно одноквартирный, жилой дом принадлежит на праве собственности, хозяйственного ведения или оперативного управления, иных лицах, имеющих право владения и пользования им (ей): Летковский Дмитрий Павлович.

Предположительный срок непроживания в одноквартирном жилом доме собственника, иных лиц, имеющих право владения и пользования этим домом: более 10 лет.

От лиц, имеющих право пользования жилым домом, в Капланецкий сельский исполнительный комитет не поступило уведомлений о намерении использовать такой дом для проживания.

Капланецкий сельский исполнительный комитет просит всех заинтересованных лиц в течение двух месяцев со дня опубликования извещения, уведомить Капланецкий сельский исполнительный комитет о намерении использовать пустующий дом для проживания.

Телефоны для справок: 801715 62 3 32, 801715 62 3 33

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА СО СНИЖЕНИЕМ ЦЕНЫ НА 85 %, НА 90 %

Организатор аукциона: ЗАО «Оценка Сервис», г. Гомель, ул. Лепешинского, 1

Продавец: КПУП «Хойницкий ремонтный завод», г. Хойники, ул. К. Маркса, 39 — в лице ликвидатора Насонова В. В.

Торги состоятся 21 ноября 2024 года в 11-00 по адресу: г. Гомель, ул. Ирининская, 6Б, 2-й этаж, каб. 28.

Подробный перечень имущества с ценами в количестве 31 лота, порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации необходимой для регистрации участников торгов, порядок проведения аукциона и условия размещения на сайте Организатора торгов — www.ocenkaservis.by в разделе «Аукционы» — «**Ючные торги**». Дополнительное размещение на сайте Гомельского областного исполнительного комитета — gomel-region.by в разделе «Экономика / Продажа-аренда», далее — «Извещения о проведении аукционов по продаже иного имущества». Срок приема заявлений на участие в торгах и оплаты задатка — с 11.11.2024 по 19.11.2024 с 9.00 до 16.00. Ранее опубликованное извещение о торгах размещено в газете «Хойницкія навіны» от 06.04.2023 г. № 14, в газете «Звезда» от 06.04.2023 г. № 69 (30203). Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по тел.: **8 (033) 634-86-95** Насонов Николай Владимирович (правовая информация, запись на осмотр имущества); **8 (029) 835-67-42** Насонов Владимир Валерьевич. Контактные данные: (тел./факс) 8 (0232) 51-22-17, 8 (029) 651-22-19, 8 (029) 694-43-89. E-mail: ocenkaservis.gomel.by@mail.ru

11 декабря 2024 г. ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ НЕ ЗАВЕРШЕННЫХ СТРОИТЕЛЬСТВОМ НЕЗАКОНСЕРВИРОВАННЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ, ДАЧ С ПРОДАЖЕЙ ПРАВА ЧАСТНОЙ СОБСТВЕННОСТИ НА ЗЕМЕЛЬНЫЙ УЧАСТОК В Г. ГОМЕЛЕ №10-Н/2024

№ лота	Наименование объекта/адрес земельного участка: г. Гомель	Целевое назначение/вид вещного права	Кадастровые номер, площадь земельного участка	Начальная стоимость, руб.	Сумма задатка, руб.	Расходы на подготовку документации, руб.	Наличие ограничений, обременений
1	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-396 (по генплану), ул. Золотистая, 36	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008002401 0,0810 га	30 692,91	5 831,65	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ
2	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-561 (по генплану), ул. Ирисовая, 2	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008003069 0,0780 га	21 696,71	4 122,37	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ
3	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-564 (по генплану), ул. Кузнечная, 2	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008002934 0,0810 га	18 939,47	3 598,50	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ
4	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-486 (по генплану)	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008002617 0,0855 га	14 040,49	2 667,69	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ
5	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-487 (по генплану)	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008002617 0,0840 га	13 910,14	2 642,93	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ
6	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-490 (по генплану)	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008002617 0,0840 га	14 077,12	2 674,65	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ
7	не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-492 (по генплану)	для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/частная собственность	340100000008002617 0,0740 га	12 566,14	2 387,57	ориентировочно 5 000,00	зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, строительного мусора, следов земляных работ

1. Организатор аукциона — Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр».

2. Аукцион проводится комиссией, созданной государственным предприятием «Гомельгеодезцентр», в соответствии с Положением о порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичными торгами на земельном участке в г. Гомель, утвержденном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220.

3. Аукцион состоится 11 декабря 2024 г. в 14.30 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, при наличии не менее двух участников. Если заявление на участие подано только одним гражданином Республики Беларусь, право аренды земельного участка предоставляется этому лицу при его согласии с внесением платы за право аренды в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

4. К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, индивидуальные предприниматели и юридические лица. В аукционе допускаются участие на стороне покупателя консолидированных участников, подавших в государственное предприятие «Гомельгеодезцентр» в указанные в извещении сроки следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка в размере, указанном в извещении с отметкой банка, на р/сч BY74 BARB 3012 2030 8001 3000 0000 в ЦБУ №301 ОАО «Белагпропромбанк», г. Гомель, ул. Интернациональная, 30, УНП 400230163, БИК BARBVB2X. Получатель платежа — государственное предприятие «Гомельгеодезцентр». Наименование платежа — оплата задатка за участие в аукционе. Кроме того НЕОБХОДИМО открыть текущий расчетный счет (с указанием транзитного счета) в ЦБУ №301 ОАО «Белагпропромбанк», г. Гомель, ул. Интернациональная, 30 — для возврата задатка за участие в аукционе (в случае неподачи на аукционных торгах).

Перечень документов предоставляемых участниками: 4.1 заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; гражданам Республики Беларусь — копия паспорта, представителем гражданина — нотариально удостоверенная доверенность.

4.2 представители или уполномоченные должностные лица Республики Беларусь — доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов.

5. Лицо, желающее принять участие в аукционе, обязано подписать с организатором торгов Соглашение, определяющее взаимные права, обязанности и ответственность сторон, в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на предоставление предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%, обязан:

6.1 В течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся, в размере, определенном соответствующим протоколом аукционных торгов, возместить:

- часть оплаты за предмет аукциона (в случае предоставления расщорки ее внесения в установленном порядке за земельный участок), за вычетом суммы, причитающейся за незавершенный строительством незаконсервированный одноквартирный жилой дом;
- часть оплаты за предмет аукциона — цену продажи не завершенного строительством незаконсервированного одноквартирного жилого дома, исчисленную пропорционально его удельному весу в начальной цене предмета аукциона, за вычетом расходов, понесенных на оплату оценки;
- возместить расходы, понесенные городским бюджетом по изготовлению земельно-кадастровой документации и государственной регистрации земельного участка;
- компенсировать организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения (окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников).

6.2 После совершения победителем аукциона действий, предусмотренных в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка, и предоставления организатору аукциона и в местный исполнительный комитет копий платежных документов, но не позднее двух рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона местный исполнительный комитет заключает договор аренды земельного участка (в случае предоставления земельного участка в аренду).

7. Заявления для участия в аукционных торгах принимаются государственным предприятием «Гомельгеодезцентр» с 11 ноября по 9 декабря 2024 г. включительно. Дни приема: **понедельник, среда, пятница с 08.00 до 16.30 (обед 12.00—13.00) по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 3-й этаж, каб. 3-6, 3-14. Контактные телефоны: +375 (232) 30-12-46.** Информация размещена на сайте: www.geodezentr.by, gomelobzem.by, gki.gov.by, газета «Звезда», «Гомельские ведомости».

**ИЗВЕЩЕНИЕ
О ПРОВЕДЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ**

Организатор торгов: **ООО «ТрастАудитКонсалт»** (УНП 692017051), 222304, Минская обл., г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 2В, пом. 14, тел.: (8029) 777-91-61. Публичные торги в форме аукциона в процедуре ликвидации будут проведены **20.11.2024 г. в 16.00** по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 2В, пом. 12. **Продавец: ОДО «Белсепт НПК» (УНП 193638261) (продавец является плательщиком НДС)**

Продавец: ОДО «Белсепт НПК» (УНП 193638261) (продавец является плательщиком НДС)		
№ лота	Наименование предмета торгов	Начальная цена с учетом НДС, BYN
1	Офисная мебель, НДС 20 % (спецификация 1)	459,00
2	Тара для антисептиков и моющих средств, НДС 20 % (спецификация 2)	3200,00
3	Гофроящики, НДС 20 % (спецификация 3)	2767,00
4	Дозаторы и распылители, НДС 20 % (спецификация 4)	7800,00
5	Крышки для ёмкостей, НДС 20 % (спецификация 5)	1240,00
6	Нетканые полотенца, НДС 20 % (спецификация 6)	640,00
7	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств, НДС 20 % (спецификация 7)	11118,00
8	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств, НДС 20 % (спецификация 8)	4900,00
9	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств, НДС 20 % (спецификация 9)	5483,00
10	Этикетки и вкладыши для дезинфицирующих и моющих средств, НДС 20 % (спецификация 10)	1686,00
11	Лабораторное оборудование, НДС 20 % (спецификация 11)	1160,00
12	Офисная техника НДС 20 % (спецификация 12)	980,00
13	Дезинфекция и антисептика, РФ, НДС 20 % (спецификация 13)	6240,00
14	Средства для производства дезинфицирующих и моющих средств, НДС 20 % (спецификация 14)	12900,00
15	Дезинфекция и антисептика собственного производства РБ, НДС 0 % (спецификация 15)	7276,00
16	Средства моющиеся собственного производства РБ, НДС 0 % (спецификация 16)	5610,00
17	Средства моющиеся и для дезинфекции собственного производства (образцы изготовленной продукции) РБ, НДС 0 % (спецификация 17)	4650,00

Продавец: ООО «Тетра Бокс» (УНП 691997257) (продавец является плательщиком НДС)		
№ лота	Наименование предмета торгов	Начальная цена с учетом НДС, BYN
1	Станок склеивающий полуавтоматический MGM-2600 X, НДС 20%	24000,00

Местонахождение имущества: г. Минск, ул. Красноармейская, 21/6

Телефон для ознакомления и осмотра +375(29) 7779161. Дополнительные сведения об имуществе, спецификациях и порядке проведения аукциона опубликованы: <https://cloud.mail.ru/public/m5GK/VjDgMg574> **Для участия в торгах необходимо в срок до 17:00 18.11.2024:** 1) зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах по электронной почте info@truster.by либо по адресу: г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 2В, пом. 12; 2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY88UNBS3012 2173 7000 0000 0933 в ЗАО «БСБ Банк», ВИС: UNBSBY2X, получатель — ООО «ТрастАудитКонсалт», УНП 692017051. Шаг торгов — 5 %, задаток — 5 % от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку, при его согласии, по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан оплатить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов (аукционный сбор в размере 5 % от цены продажи) в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Срок заключения договора купли-продажи: не позднее 10 календарных дней со дня проведения торгов, но не ранее возмещения затрат, связанных с организацией и проведением торгов. Срок оплаты предмета торгов: не позднее 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

**ИЗВЕЩЕНИЕ О НАЛИЧИИ ОСНОВАНИЙ
ДЛЯ ПРИЗНАНИЯ ЖИЛОГО ДОМА
ПУСТУЮЩИМ**

Капеланецкий сельский исполнительный комитет извещает, что постоянно действующей комиссией по обследованию состояния жилых домов, расположенных на территории Березинского района, в ходе обследования выявлен жилой дом, расположенный по адресу: **Минская область, Березинский район, д. Крапивня, ул. Центральная, д. 39, имеющий основания для признания его пустующим.**

Сведения о жилом доме (из акта):
Наружные размеры одноквартирного, жилого дома: 5 х 10 м.
Площадь: 53,0 кв.м.
Дата ввода в эксплуатацию одноквартирного жилого дома: сведения отсутствуют.
Материал стен: деревянный.
Этажность: одноэтажный.

На придомовой территории не осуществляются предусмотренные законодательством мероприятия по охране земель. Не соблюдаются требования к содержанию (эксплуатации) территории. Сведения о лицах, включая наследников, которым предположительно принадлежит на праве собственности, хозяйственного ведения или оперативного управления, иных лиц, имеющих право владения и пользования им (ей): собственник Жидкова Ядвига Викторовна, умерла 01.07.2022 г., наследник Вороничева Наталья Анатольевна. Предположительный срок непроживания в одноквартирном, жилом доме собственника, иных лиц, имеющих право владения и пользования этим домом: более 3 лет. От лиц, имеющих право пользования жилым домом, в Капеланецкий сельский исполнительный комитет не поступило уведомлений о намерении использовать такой дом для проживания. Капеланецкий сельский исполнительный комитет просит всех заинтересованных лиц в течение двух месяцев со дня опубликования извещения уведомить Капеланецкий сельский исполнительный комитет о намерении использовать пустующий дом для проживания.

Телефоны для справок: 801715 62 3 32 , 801715 62 3 33

**ИЗВЕЩЕНИЕ
О НАЛИЧИИ ОСНОВАНИЙ
ДЛЯ ПРИЗНАНИЯ
ЖИЛОГО ДОМА
ПУСТУЮЩИМ**

Капеланецкий сельский исполнительный комитет извещает, что постоянно действующей комиссией по обследованию состояния жилых домов, расположенных на территории Березинского района, в ходе обследования выявлен жилой дом, расположенный по адресу: **Минская область, Березинский район, аг. Бродец, ул. Центральная, д. 70 (адрес указан согласно хозяйственной книге), имеющий основания для признания его пустующим.**

Сведения о жилом доме (из акта):
Наружные размеры одноквартирного, жилого дома: 7 х 10 м.
Площадь: 72,8 кв.м.
Дата ввода в эксплуатацию одноквартирного жилого дома: 1960 год постройки. Материал стен: деревянный.
Этажность: одноэтажный.

На придомовой территории не осуществляются предусмотренные законодательством мероприятия по охране земель. Не соблюдаются требования к содержанию (эксплуатации) территории. Сведения о лицах, включая наследников, которым предположительно принадлежит на праве собственности, хозяйственного ведения или оперативного управления, иных лиц, имеющих право владения и пользования им (ей): наследник Соболь Николай Иванович. Предположительный срок не проживания в одноквартирном, жилом доме собственника, иных лиц, имеющих право владения и пользования этим домом: более 3 лет. От лиц, имеющих право пользования жилым домом, в Капеланецкий сельский исполнительный комитет не поступило уведомлений о намерении использовать такой дом для проживания. Капеланецкий сельский исполнительный комитет просит всех заинтересованных лиц в течение двух месяцев со дня опубликования извещения, уведомить Капеланецкий сельский исполнительный комитет о намерении использовать пустующий дом для проживания.

Телефон для справок: 8 (017) 15 62 3 32, 8 (017) 15 62 3 33

**ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ
ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ
по продаже недвижимого имущества**

Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» извещает о проведении электронных торгов **№ 2024.4.002.00131** по продаже недвижимого имущества на электронной торговой площадке ETRPVIT.BY по адресу: <https://etpvit.by/>.

Продавец: открытое акционерное общество «Витязь», 210605, Витебская обл., г. Витебск, ул. П. Бровки, 13а, тел. +375 (212) 26-55-08. **Организатор, Оператор электронной торговой площадки ETRPVIT.BY:** коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. +375 (212) 24-63-12, +375 (29) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru; <https://etpvit.by>. **Дата и время проведения торгов: 11.12.2024 г. в 09.00** (по времени на сервере ЭТП ETRPVIT.BY).

Лот №1 Кап. строение с инв. №200/С-67683 площадью 3377,7 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Петруся Бровки, д. 13А/10 (наименование – торговый дом, назначение – здание специализированное розничного торговли), находящееся на земельном участке с кадастровым номером 24010000003000095 площадью 25,6294га по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Петруся Бровки, 13А (общее долевое право аренды), целевое назначение зем. участка – зем. участок для строительства и обслуживания административно-производственных зданий, составные части и принадлежность: тамбур, крыльца, отмостка, канализационная сеть, ливневая канализационная сеть, водопроводная сеть, тепловая сеть, горячая сеть, проезжая часть, пешеходная часть (участок 1, участок 2), ограждение (участок 1, участок 2, участок 3), трое ворот, калитка, два лестничных схода.

Нач. цена: 4 228 020,00 бел.руб. без учета НДС. Задаток: 422 802,00 бел. руб. Обременение: договор аренды №1561д от 01.12.2018 г. действующий по 31.11.2024 г.; ипотека, запрещение (иное) (запрещение совершения регистрационных действий), арест.

Электронные торги проводятся в соответствии с Регламентом организации и проведения электронных торгов по продаже имущества и имущественных прав на электронной торговой площадке коммунального консалтингового унитарного предприятия «Витебский областной центр маркетинга»: etpvit.by. **Для участия в электронных торгах** необходимо ознакомиться с Регламентом, зарегистрироваться на ЭТП по электронному адресу: <https://etpvit.by>, внести задаток и подать документы на участие в торгах согласно информации об электронных торгах, размещенной на сайте ЭТП. **Срок внесения задатка и время окончания приема заявлений с прилагаемыми документами: до 16.00 10.12.2024 г. Сумма задатка перечисляется оператору электронных торгов на р/с: №BY93МТВК30120001093300066782 ЗАО «МТБанк», г. Минск, БИК МТВКВУ22, УНП 390477566, код операции 40901. Получатель – ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Условия электронных торгов:** Победитель торгов (претендент на покупку) обязан: в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня проведения электронных торгов и утверждения протокола электронных торгов возместить затраты на организацию и проведение эл. торгов, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, расходы Продавца на проведение оценки предмета эл. торгов, оплатить услуги Оператора ЭТП; подписать договор купли-продажи в течение 20 календарных дней со дня проведения электронных торгов; внести плату за предмет эл. торгов в порядке и сроки, установленные договором купли-продажи; оплатить НДС в размере 20% сверх цены продажи предмета электронных торгов. Организатор электронных торгов имеет право отказаться от проведения электронных торгов в любое время, но не позднее чем за три календарных дня до наступления даты их проведения. С подробной информацией о предмете электронных торгов, порядке участия и оформления документов для участия в электронных торгах можно ознакомиться на сайте ЭТП ETRPVIT.BY, по электронному адресу: <https://etpvit.by>, в разделе «Недвижимое имущество». Ознакомиться с предметом электронных торгов можно в рабочие дни по предварительному согласованию с Продавцом по тел.: 8(0212)265383.

**ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ
В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА**

по продаже имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, организуемого ККУП «Витебский областной центр маркетинга»

Предмет торгов:
Лот № 1. Капитальное строение синвентарное № 250/С36217, назначение – здание административно-хозяйственное, наименование – здание хозяйственно-бытовое. Общая площадь 97,7 кв. м. адрес: Витебская область, Полоцкий р-н, Вороничский с/с, 1, в 2 км к югозападу от д. Заскорки. Количество этажей 1 шт. Год постройки 2009. Составные части и принадлежность: погреб. Техническое описание: фундамент – бетонный; наружные, внутренние стены – бетонные блоки, оштукатурены, окрашены; перегородки – блоки, оштукатурены, окрашены, перекрытия – чердачные, деревянные; крыша – металлочерепица; полы – бетонные, ковролин, плитка; проемы оконные – стеклоблоки, ПВХ; проемы дверные – МДФ, ПВХ, металлические; отделочные работы: наружная отделка стен – штукатурка, окраска; внутренняя отделка – штукатурка, окраска, облицовка плиткой; отопление – печное, электроснабжение – открытая проводка, водопровод, канализация – местные; горячее водоснабжение – электронагреватель, ванны (души) – есть; газоснабжение – есть; вентиляция – естественная. Прочие: бетонный погреб, площадью 6 кв. м., объем – 13 куб. м, есть электричество. Ограничения (обременения) прав: арест, наложенный Управлением Следственного комитета РБ по Витебской области от 24.08.2023. Объект недвижимости расположен на земельном участке с кадастровым номером 223881900001000001 (доля 1/1), площадью 0,7 га (договор аренды от 20.07.2023 № 0729/70, срок действия по 13.07.2073). Назначение – земельный участок для строительства и обслуживания базы отдыха на озере Вороничи. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании земель: прав на земельные участки, расположенные на природных территориях, подлежащих специальной охране (в прибрежных полосах рек и водоемов, в зоне санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения), площадь – 0,7 га. Капитальное строение с инвентарным № 250/С31806, назначение – здание гостиниц, мотелей, наименование – дом для отдыха. Общая площадь 60,4 кв. м. Адрес: Витебская область, Полоцкий р-н, Вороничский с/с, 1/1, в 2 км к юго-западу от д. Заскорки. Количество этажей 1 шт. Год постройки 1981. Год реконструкции – 2009. Техническое описание: фундамент – бетонный; наружные, внутренние, капитальные стены – кирпичные, оштукатурены, окрашены; перегородки – кирпичные, перекрытия – чердачные, железобетонные; крыша – рулонная; полы – плитка; проемы оконные – стеклоблоки, ПВХ; проемы дверные – деревянные, ПВХ, металлические; отделочные работы: наружная отделка стен – штукатурка, окраска; внутренняя отделка – штукатурка, окраска, облицовка плиткой; отопление – электрообогрев, электроснабжение – скрытая проводка, водопровод, канализация – местные; горячее водоснабжение – электроводонагреватель, ванны (души) – есть; газоснабжение – есть; вентиляция – естественная. Ограничения (обременения) прав: арест, наложенный Управлением Следственного комитета РБ по Витебской области от 24.08.2023. Объект недвижимости расположен на земельном участке с кадастровым номером 223881900001000001 (доля 1/1), площадью 0,7 га (договор аренды от 20.07.2023 № 0729/70, срок действия по 13.07.2073). Назначение – земельный участок для строительства и обслуживания базы отдыха на озере Вороничи. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании земель: прав на земельные участки, расположенные на природных территориях, подлежащих специальной охране (в прибрежных полосах рек и водоемов, в зоне санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения), площадь – 0,7 га. Капитальное строение с инвентарным № 250/С36218, назначение – здание гостиниц, мотелей, наименование – дом для отдыха. Общая площадь 184,1 кв. м. Адрес: Витебская область, Полоцкий р-н, Вороничский с/с, 1/2, в 2 км к юго-западу от д. Заскорки. Количество этажей – 3 шт., количество подземных этажей – 1 шт. Год постройки 2009. Составные части и принадлежность: подвал – площадью 84 кв. м (произведена закладка оконного проема); терраса – площадью 84 кв. м; беседка – площадью 6 кв. м; навес – площадью 21 кв. м (металлические конструкции повреждены); навес площадью 13 кв. м; пирс – площадью 98 кв. м; колодец – площадью 1 кв. м., железобетонный, кольца, глубиной 4 м; ограждение – металлическая сетка длиной 145,8 м, высотой 4,95 м; ворота – металлические (размер не указан); колодец канализационный – железобетонные кольца; дворовое покрытие – площадью 881 кв. м – бетонная плитка 1712 кв. м. Техническое описание: фундамент – бетонный; наружные, внутренние, капитальные стены – бетонные блоки оштукатурены, окрашены; перекрытия: чердачные, междуэтажные, подвальные железобетонные; крыша – металлочерепица; полы – плиточные, бетонные; проемы оконные – стеклопакеты ПВХ; проемы дверные – деревянные, стеклянные, металлические; наружная отделка стен – оштукатурены, окрашены; вну-

тренняя отделка – облицовка плиткой, окраска, штукатурка; отопление – электрообогрев, электроснабжение – открытая проводка, скрытая проводка; водопровод, канализация – местные; горячее водоснабжение – электроводонагреватель, ванны (души) – есть; вентиляция – принудительная. Ограничения (обременения) прав: арест, наложенный Управлением Следственного комитета РБ по Витебской области от 24.08.2023. Объект недвижимости расположен на земельном участке с кадастровым номером 223881900001000001 (доля 1/1), площадью 0,7 га (договор аренды от 20.07.2023 № 0729/70, срок действия по 13.07.2073). Назначение – земельный участок для строительства и обслуживания базы отдыха на озере Вороничи. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании земель: прав на земельные участки, расположенные на природных территориях, подлежащих специальной охране (в прибрежных полосах рек и водоемов, в зоне санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения), площадь – 0,7 га.

Нач. цена продажи имущества: 463680 белорусских рублей и 00 копеек. Размер задатка: 46368 белорусских рублей 00 копеек.

Условия: 1. Участник аукциона, выигравший торги, единственный участник, который приобрел недвижимое имущество по начальной цене продажи, увеличенной на 5 процентов (далее – Победитель аукциона), обязан возместить Организатору аукциона сумму затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, на основании счета-фактуры в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; оплатить полную стоимость приобретенного на аукционе предмета торгов не позднее 20 рабочих дней со дня проведения аукциона. Указанный срок перечисления денежных средств победителем аукциона может быть на основании его письменного ходатайства однократно продлен Управлением по Витебской области Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь, но не более чем на 20 рабочих дней. Оплата стоимости приобретенного на аукционе недвижимого имущества иностранными физическими и юридическими лицами осуществляется в установленном порядке за белорусские рубли или за иностранную валюту по официальному курсу белорусского рубля по отношению к иностранной валюте, установленному Национальным банком на дату платежа в соответствии с валютным законодательством. 2. Переход права собственности на приобретенный на аукционе предмет торгов осуществляется в соответствии с законодательством Республики Беларусь. 3. На Победителя аукциона распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона. На единственного участника распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона.

Организатор аукциона: коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, дом 5, тел. (0212) 24-63-12, e-mail: vcm74@mail.ru, www.marketvit.by. Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства», утвержденного Указом Президента Республики Беларусь от 19.02.2016 № 63. Для участия в аукционе приглашаются резиденты РБ и нерезиденты РБ, которые своевременно подали заявления на участие в аукционе по форме, определенной организатором аукциона, внесли в установленном порядке задаток, предоставили другие необходимые документы и подписали соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона с ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона www.marketvit.by.

Задаток перечисляется на р/с BY93МТВК30120001093300066782 в ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК МТВКВУ22, УНП 390477566, код операции 40901, получатель платежа: ККУП «Витебский областной центр маркетинга». **Повторный аукцион состоится 25.11.2024 в 15.00** по адресу: 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок подачи заявления и документов: с 11.11.2024 в рабочие дни с 08:30 до 17:30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга» (каб. № 4). Последний срок подачи заявления и прилагаемых к нему документов: **22.11.2024 до 17:30**. Информация об окончательных суммах затрат на организацию и проведение аукциона письменно доводится до сведения участников перед началом проведения аукциона. Всем участникам предоставляется право ознакомления с имеющейся документацией на предмет торгов, а также возможность осмотра предмета торгов на местности. Телефон для справок: 8 (0212)24-63-12, 8 (029) 510-07-63.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. На гэтым тыдні, асабліва ў першай яго палове, спрыяльны час для паляпшэння адносін у сям'і, для афармлення крэдыту. У другой палове тыдня ўстрымайцеся ад публічных заяў і кантактаў з прадстаўнікамі ўлады, кіраўніцтвам. Не варта гаварыць адкрыта пра сваё асабістае жыццё з малазнаёмымі. Некаторыя вашы экстравагантныя ўчынкi могуць агломшыць навакольных.

ЦЯЛЕЦ. У шлюбных адносінах надыходзіць час гармоніі і ўзаемаразумення. Ідэальны час для сумеснага планавання будучыні. Магчыма, вас запрасяць у госці на якое-небудзь урачыстае мерапрыемства. У другой палове тыдня трэба ўстрымацца ад юрыдычных разбораў. Кантакты з прадстаўнікамі закона цяпер не абяцваюць нічога добрага.

БЛІЗНЯТЫ. У многіх тыдзень будзе звязаны з умацаваннем здароўя і павышэннем ўзроўню працаздольнасці. Удалы час для пачатку аздараўленчай дыеты, ачысткі арганізма і пазбаўлення ад лішняй вагі. Можна ставіць маштабныя мэты і актыўна брацца за іх выкананне. Хутчэй за ўсё, у канцы тыдня здзівіцеся, наколькі шмат вам удалося зрабіць. У канцы тыдня ўстрымайцеся ад бяздзейнага баўлення часу ў кампаніі знаёмых. У гэты перыяд узрастае рызыка канфліктных сітуацый з сябрамі.

РАК. Шмат у каго на гэтым тыдні палепшыцца самаадчуванне, а настрой будзе па большай частцы аптымістычным. Узмацняюцца таксама інтэлектуальныя і творчыя здольнасці. У гэты перыяд можна прымаць удзел у спартыўных спаборніцтвах, творчых конкурсах, віктарынах.

ЛЕЎ. У гэты перыяд узрастае патрэба ў адчуванні камфорту, а таксама ў цяпле сямейнага агменю. З'явіцца жаданне адпачыць. Паспрабуй-

це не планаваць шмат спраў і настройцеся на рэлаксацыю. Гэта зручны час для паляпшэння адносін з роднымі. У канцы тыдня асабліваю ўвагу звярніце на прафілактыку здароўя: узрастае небяспека прастуд і інфекцый.

ДЗЕВА. Чакаецца шмат зносін са знаёмымі, сябрамі, сваякамі і суседзямі. Магчыма, вас папрасяць аказаць інфармацыйную ці іншую падтрымку. Не варта адмаўляць людзям у дапамозе. Зручны час для пашырэння дзелавых і сяброўскіх сувязяў. У другой палове тыдня могуць пагоршыцца адносіны з каханым. Магчыма, прычынай стане ўзмацненне патрэбы ва ўвазе і абнаўленні пачуццяў.

ШАЛІ. Чакаецца ўдалы тыдзень для вырашэння матэрыяльных праблем. Калі хацелі б памяняць работу, то ў гэты перыяд вам будзе нескладана знайсці прэстыжную пасаду з больш высокім акладам. Выдатны час для буйных пакупаў. Аднак залішня канцэнтрацыя на матэрыяльных пытаннях можа негатыўна адбіцца на псіхалагічным клімаце ў сям'і, на адносінах з блізкімі.

СКАРПІЁН. Магчыма выкананне заповітных жаданняў. Каб атрымліваць ад жыцця радасць, неабходна рабіць канкрэтныя крокі для выканання сваёй мары. Памятайце, што цяпер усё ў вашых руках, ніхто не зможа вас спыніць, перашкодзіць рухацца да вызначанай мэты. Выдатны час для самаразвіцця. У другой палове тыдня ўзрастае рызыка атрымання дробных бытавых траўм.

СТРАЛЕЦ. На гэтым тыдні зможаце знайсці адказы на пытанні, якія вас трывожаць. Узмоцніцца цікавасць да псіхалогіі, эзатэрычных навук, дэтэктыўнай літаратуры — усяго, што мае дачыненне да загадак. Другая палова тыдня неспрыяльная

для прыняцця фінансавых рашэнняў, асабліва якія датычацца пакупкі рэчаў і ювелірных упрыгажэнняў. У гэты перыяд асцерагайцеся махлярства.

КАЗЯРОГ. Адчуецца моцную патрэбу ў абнаўленні сяброўскіх кантактаў. Вас будзе захапляць усё новае, незвычайнае. Схільнасць да бяздзейнага баўлення часу можа прывесці да праблем у бягучых справах. Характэрнай асаблівасцю гэтага тыдня з'яўляецца актыўны пошук аднадумцаў. На выхадных можа ўзнікнуць моцнае жаданне радыкальна змяніць свой імідж. Не спяшайцеся з падобнымі рашэннямі: пасля можаце пашкадаваць аб здзейсненым.

ВАДАЛІЎ. Станеце больш прыкметнымі ў сваім коле зносін. Можа ўзнікнуць адчуванне, што вас і вашы ўчынкi ўвесь час абмяркоўваюць навакольныя. Калі не хочаце павышанай увагі да сваёй персаны, супакойвайце сябе тым, што нічога благага пра вас не кажуць. Цяпер час росту вашай папулярнасці і аўтарытэту. Не выключана, што на вас зверне ўвагу кіраўніцтва і прапануе заняць больш высокую пасаду. У канцы тыдня не рэкамендуецца садзіцца ў аўтамабіль з незнаёмымі людзьмі, асабліва гэта адносіцца да жанчын. У гэты перыяд высокая верагоднасць сутыкнення з ашуканцамі.

РЫБЫ. Многія на гэтым тыдні адчуваюць незвычайны інтэлектуальны ўздым. Паспяховай будзе вучоба, у тым ліку самастойнае вывучэнне якога-небудзь прадмета. Гэты выключна ўдалы час для падарожжаў з мэтай пашырэння кругагляду, вывучэння замежнай мовы і знаёмства з асаблівасцямі жыцця іншых народаў. Другая палова тыдня неспрыяльная для сяброўскіх зносін. Вельмі непажадана пачынаць фінансавыя адносіны з блізкімі сябрамі. Просьба заняць грошай ці вярнуць пазыку можа прывесці да пагаршэння адносін.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	8.26	17.20	8.54
Віцебск —	8.20	17.05	8.45
Магілёў —	8.16	17.10	8.54
Гомель —	8.07	17.12	9.05
Гродна —	8.40	17.36	8.56
Брэст —	8.35	17.42	9.07

Месяц

Першая квадра ў 8.55.
Месяц у сузор'і Вадаліва.

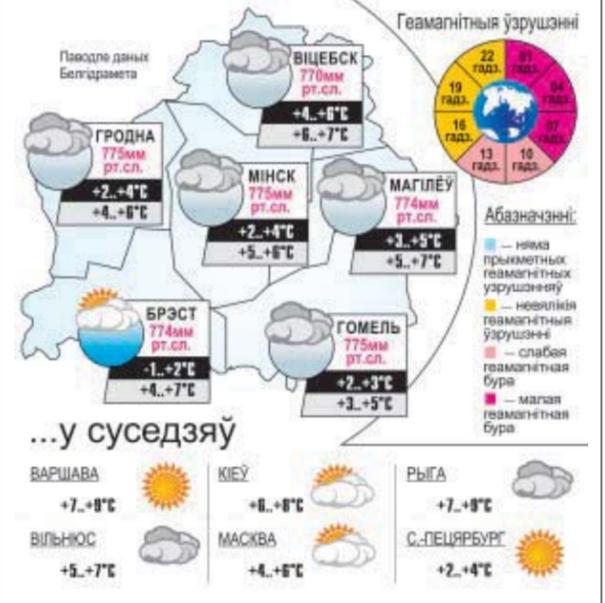
Імяніны

Пр. Аляксандры, Лізаветы, Капіталіны, Андрэя, Марка, Несцера. К. Аляксандра, Анатоля, Людвіка, Тодара, Урсына.

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

ЗАЎТРА

9 ЛІСТАПАДА

Даты

Падзеі

Людзі

1839 год — нарадзіўся (г. Мінск) Тадэвуш Корзан, гісторык, публіцыст, прадстаўнік варшаўскай гістарычнай школы. Скончыў Маскоўскі ўніверсітэт. Працаваў настаўнікам гімназіі ў Коўне, пісаў карэспандэнцыі ў «Колокол» А. Герцэна. У 1861 годзе за ўдзел у антыўрадавых маніфестацыях арыштаваны і высланы ў Арэнбург. Даследаваў пытанні нацыянальнай і ўсеагульнай гісторыі, тэорыі і метады гістарычнага даследавання, гістарыяграфіі. Аўтар шэрагу навуковых прац.

1902 год — нарадзіўся (в. Вешкі, цяпер у Докшыцкім раёне) Нестар Сакалоўскі, беларускі кампазітар і хормайстар. Аўтар музыкі да гімна Беларускай ССР на словы Міхася Клімковіча, які стаў гімнам Рэспублікі Беларусь. Быў аўтарам хароў і песняў на вершы Петруся Броўкі, Якуба Коласа, Янкі Купалы, Адама Русака і Міхася Чарота. Напісаў інструментальныя мініяцюры і спеўныя сюіты паводле беларускіх народных песняў, а таксама зрабіў звыш 500 апрацовак народных песняў і найгрышаў.

1818 год — нарадзіўся Іван Тургенеў, рускі пісьменнік. У 1852 годзе выходзіць зборнік кароткіх апавесцяў Тургенева пад агульнай назвай «Запіскі паляўнічага». У далейшым Тургенеў піша чатыры буйнейшыя творы: «Рудзін», «Дваранскае гняздо», «Напярэдадні» і «Бацькі і дзеці», а таксама іншыя творы.

1919 год — Лістападаўская рэвалюцыя ў Германіі: адмовіўся ад прастола імператар Вільгельм II.

1929 год — нарадзілася Аляксандра Мікалаеўна Пахмутава, савецкі і расійскі кампазітар. Народная артыстка СССР, вядомая як кампазітар-песеннік. Аўтар музыкі да вядомых песень «Геалагі», «Абдымаючы неба», «Пяшчота», «Мелодыя», «Белавежская пушча». Аўтар балетаў, кантаты «Васіль Цёркін», уверцюр, канцэртаў для аркестра, музыкі да драматычных спектакляў, кінафільмаў, радыёпастановак. Двойчы лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР.

1938 год — «Хрустальная ноч» у Германіі — першая масавая акцыя фізічнага насілля ў дачыненні да яўрэяў у Трэцім рэйху, якая прайшла ў ноч з 9 на 10 лістапада 1938 года. Справакаваная галоўным чынам кіраўнікамі нацысцкай партыі, членамі СА (звычайна вядомымі як «штурмавыя атрады») і гітлераўскай маладзёжнай арганізацыяй, «Хрустальная ноч» атрымала сваю назву ад асколкаў шкла, якія пакрывалі ў тую ноч вуліцы многіх германскіх гарадоў і паклалі пачатак пагрому. Гэта былі асколкі пабітых вокнаў сінагог, дамоў, крам і прыватных устаноў, якія належалі яўрэям, разбураных і разрабаваных падчас гэтага насілля.

РУМІ:

«Калі беды навалываюцца на цябе адна за другой, калі яны даводзяць цябе да невыноснага стану, толькі не здавайся! Таму што гэта пункт, дзе зменіцца ход падзей».

УСМІХНЕМСЯ

— Доктар, у вас ёсць што-небудзь ад галавы?
— Вось, вазьміце вуха.

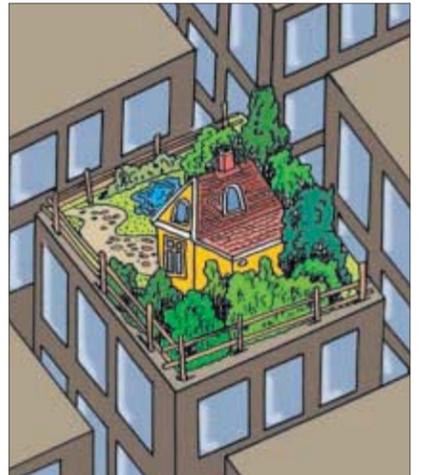
У каханкі-аптымісткі мужчына напалову халасты.

— Купі мне «кіндасюрпрыз».
— Сын, табе 27.
— Не, аднаго хопіць.

У пастуха-доўгажыхара пытаюцца:
— Як вам удалося дажыць да 120 гадоў? Гэта праз тое, што вы жывяце ў гарах і ўвесь час знаходзіцеся на свежым паветры?
— Справа не ў гэтым, — адказвае ён. — Справа ў тым, што ўжо сто

дзесяць гадоў я крычу на бараноў, а не наадварот.

— А мяне жонка лічыць секс-сімвалам!
— Ды ну?!
— Яна так і кажа: «Ты, Міша, секс можаць толькі сімвалізаваць».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звезда».

Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.**
АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звездзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 10 785. Індэкс 63850. Зак. № 2606. Нумар падпісаны ў 1930

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

8 лістапада 2024 года.